

**Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar**

Tantervi útmutató

**Magyar nyelv és irodalom
Alapképzési (BA) szak**

**Debrecen
2006**

Tartalom

A magyar nyelv és irodalom alapképzési szak szerkezete.....	3
Alapozó ismeretek	3
Szakmai törzsanyag	3
Általános szakterületi ismeretek	3
Differenciált szakmai ismeretek	3
Pedagógiai és pszichológiai modul	4
Magyar alapszak mint szakirány („minor”)	6
A magyar alapszak általános szakterületi ismeretei	7
Alapozó képzés	7
Törzsképzés	7
A törzsképzés nyelvtudományi ismeretkörei.....	7
A törzsképzés irodalomtudományi ismeretkörei	9
Szakterületi specializációk	11
1. Mesterképzésre előkészítő („továbbképzési”) szakterületi specializációk	12
a) Régi magyarországi irodalom specializáció	12
b) Klasszikus magyar irodalom specializáció	14
c) Modern magyar irodalom specializáció	16
d) Világirodalmi és összehasonlító irodalomtudományi specializáció	18
e) Irodalomelméleti specializáció	20
f) Hungarológia szakterületi specializáció	22
g) Magyar anyanyelvi nevelés specializáció	23
h) Nyelvtudomány specializáció	26
i) Magyar mint idegen nyelv specializáció	27
2. „Kimeneti” specializációk	29
a) Irodalmi szerkesztő	29
b) Anyanyelvi asszisztens	30
3. Más tanszékek által biztosított nyelvészeti specializációk	32
a) Finnugrisztika	32
b) Finn	33
c) Számítógépes nyelvészet	34
d) Elméleti nyelvészet	35
Nyelvtechnológia szakirány	36
Magyar alapszak mint szakirány („minor”)	38
A nyelvtudományi tantárgyak felvételének ajánlott rendje	42
A magyar nyelvészeti tanegységek tematikája.....	43
Az irodalomtudományi tantárgyak felvételének ajánlott rendje.....	62
Az irodalomtudományi tanegységek tematikája	65
A magyar szakos hallgatókat tanító tanszékek oktatói és dolgozói	85
Magyar Nyelvtudományi Intézet.....	85
Magyar és Összehasonlító Irodalomtudományi Intézet.....	88
A Magyar Nyelvtudományi Intézet könyvtárának használati szabályzata.....	93
A Magyar és Összehasonlító Irodalomtudományi Intézet könyvtárának használati szabályzata	95

A magyar nyelv és irodalom alapképzési szak szerkezete

A magyar nyelv és irodalom alapképzési (BA) szak *képzési ideje* **6 félév**, az oklevél megszerzéséhez szükséges *kreditek* száma: **180**.

A 180 kredit megoszlása a következő:

- *alapozó ismeretek*: **15 kredit**,
- *szakmai törzsanyag*: **155 kredit**,
- *pedagógiai-pszichológiai modul*: **10 kredit**.

Alapozó ismeretek

Az *alapozó ismeretekből* 15 kredit az alábbi ismeretkörökben szerzendő meg: Filozófiatörténet, Bevezetés az irodalomtudományba előadás, Irodalomtudományi proszeminárium, Bevezetés a nyelvtudományba előadás, Nyelvészeti filológia szeminárium, Kommunikáció szóban és írásban.

Szakmai törzsanyag

A diplomához a szakmai törzsanyagból összesen 155 kredit szükséges. Ebből 105 kredit a magyar alapszak általános szakterületi ismereteiből szerzendő meg. (A magyar alapképzési szak alapozó és törzsképzése összesen 120 kredit.)

Általános szakterületi ismeretek (105 kredit):

Az alapszak általános szakterületi ismereteinek két egyenrangú része az irodalomtudomány és a nyelvtudomány között. Mindkét rész további ismeretkörökre oszlik. Az *irodalomtudomány* ismeretkörei: világirodalom, régi magyarországi irodalom, klasszikus magyar irodalom, modern magyar irodalom, irodalomelmélet. A *nyelvtudomány* ismeretkörei: nyelvtörténet, finnugrisztika, nyelv és társadalom, kommunikáció szóban és írásban, helyesírás, fonetika, leíró magyar nyelvtan (szófajtan, alaktan, szintagmatan, mondatan), jelentéstan, szövegtan, stilisztika.

Az irodalomtudomány és a nyelvtudomány között 91 kötelező kredit 48–43 kreditre oszlik.

Ehhez a 91 kredithez jön még hozzá a szabadon választható szakmai ismeretek 10 kreditje. Ezeket a hallgató akár irodalomtudományból, akár nyelvtudományból is megszerezheti. Így kialakulhat például az általános szakterületi ismeretek 101 kreditjének 48–53 kredit megoszlása is.

Ehhez a 101 kredithez jön még a záródolgozat 4 kreditje.

Differenciált szakmai ismeretek (50 kredit):

A szakmai törzsanyag keretében további 50 kredit a differenciált szakmai ismeretekből szerzendő meg. Fel lehet venni **A)** a magyar alapszakon

meghirdetett *szakterületi specializációk* valamelyikét, **B)** a *Nyelvtechnológia* szakirányt, **C)** *más alapszakon meghirdetett szakirányt* („minor”).

A) Szakterületi specializációk a magyar alapszakon

1. Mesterszakra előkészítő („továbbképzési”) szakterületi specializációk

(50 kredit)

- a) Világirodalmi és összehasonlító irodalomtudományi specializáció
- b) Régi magyarországi irodalom specializáció
- c) Klasszikus magyar irodalom specializáció
- d) Modern magyar irodalom specializáció
- e) Irodalomelméleti specializáció
- f) Hungarológia szakterületi specializáció
- g) Magyar anyanyelvi nevelés
- h) Nyelvtudomány
- i) Magyar mint idegen nyelv

2. „Kimeneti” szakterületi specializációk (50 kredit)

- a) Irodalmi szerkesztő specializáció
- b) Anyanyelvi asszisztens specializáció

3. Más tanszékek által biztosított nyelvészeti specializációk (50 kredit)

- a) Finnugrisztika
- b) Finn
- c) Számítógépes nyelvészet
- d) Elméleti nyelvészet

B) Nyelvtechnológia szakirány (50 kredit)

A Debreceni Egyetemen induló magyar alapképzési szak alapozó és törzsképzése (120 kredites) mellé felvehető a magyar alapképzési szak részeként indítandó 50 kredites *nyelvtechnológia szakirány*. Ezt a magyar alapszakos hallgatók mellett bármely alapszakos hallgató felveheti.

C) A magyar alapképzési szak alapozó és törzsképzése (120 kredites) mellé felvehető az összes **más képzési ág alapszakjaiban** indított **szakirányok** (50 kredites ún. „minor” szakok).

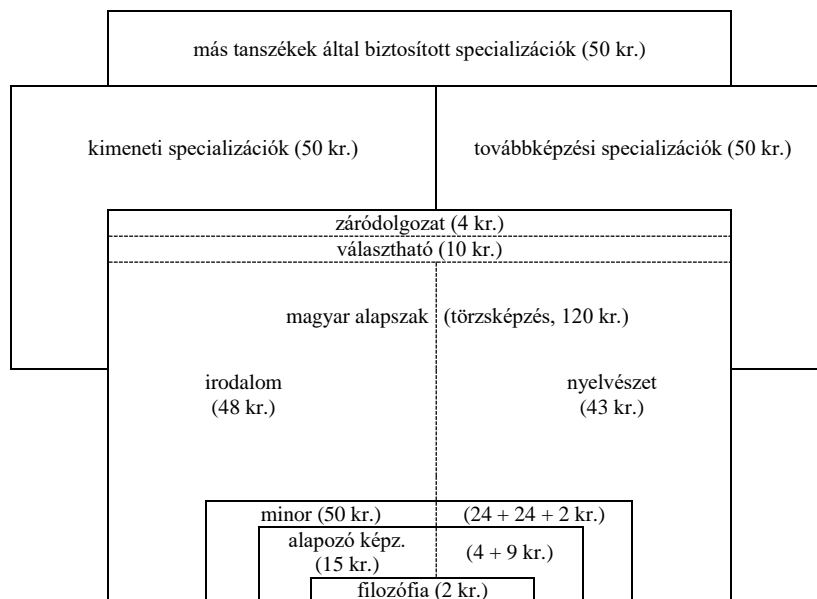
Pedagógiai és pszichológiai modul

A *szakmódszertani és a pedagógiai képzés* tantárgyait a kar hirdeti meg.

A kétszakos tanári mesterszak előkészítését az alapszak 120 kredites alap- és törzsképzése mellé, valamint differenciált ismeretek 50 kreditje mellett a pedagógiai és pszichológiai modul 10 kreditje szolgálja.

A magyar alapszakos képzés szerkezete:

<p>„kimeneti” specializációk (50 k.) irodalmi szerkesztő anyanyelvi asszisztens</p>	<p>továbbképzési specializációk (50 kr.) a) Világirodalmi és összehasonlító irodalomtudományi specializáció b) Régi magyarországi irodalom specializáció c) Klasszikus magyar irodalom specializáció d) Modern magyar irodalom specializáció e) Irodalomelméleti specializáció f) Hungarológia szakterületi specializáció g) Magyar anyanyelvi nevelés h) Nyelvtudomány i) Magyar mint idegen nyelv</p>	<p>más tanszékek által biztosított specializációk (50 kr.) a) Finnugrisztika b) Finn c) Számítógépes nyelvészet d) Elméleti nyelvészet</p>	<p>magyar alapszak – nyelvtechnológia szakirány (50 kr.)</p>
<p>záródolgozat (4 kr.)</p>			
<p>szabadon választható alapszakos tárgyak irodalomból vagy nyelvészetből (10 kr.)</p>			
<p>magyar alapszak – alapoó és törzsképzés (120 kr.)</p>			
<p>törzsképzés (91 kr.)</p>			
<p>irodalom (48 kr.) – ismeretkörök irodalomból (30 kr.) – szabadon választható tárgyak (18 kr.)</p>		<p>nyelvészet (43 kr.) – ismeretkörök nyelvészetből (43 kr.)</p>	
<p>Magyar alapszak (mint szakirány) más képzési ágak hallgatóinak – Minor (50 kr.) – alapoó közös ismeretek irodalomtudományból 4 kr. – kötelező alapoó ismeretek nyelvészetből 4 kr. – törzsanyag az irodalomtudományi kötelező ismeretkörökből 20 kr. – törzsanyag a nyelvtudományi kötelező ismeretkörökből 20 kr. – szabadon választható nyelvészetből vagy irodalomból 2 kr.</p>			
<p>alapoó képzés (összesen 15 kr.) irodalom (4 kr.) – nyelvészet (4 kr.) – kommunikáció (5 kr.) – filozófia (2 kr.)</p>			

Magyar alapszak mint szakirány („minor”)

Más alapszakok hallgatói számára vehető fel az 50 kredites *magyar alapszak mint szakirány* (magyar „minor”). Ez a magyar alapszak elemeiből épül fel, és a nem magyar alapszakos hallgatók részére biztosítja a kétszakosságot.

Szerkezete:

- alapozó közös ismeretek irodalomtudományból (4 kredit)
- kötelező alapozó ismeretek nyelvészetből (4 kredit)
- törzssanyag az irodalomtudományi kötelező ismeretkörökből (20 kredit)
- törzssanyag a nyelvtudományi kötelező ismeretkörökből (20 kredit)
- szabadon választható nyelvészetből vagy irodalomból (2 kredit)

A magyar alapszak általános szakterületi ismeretei

Alapozó képzés

Az alapozó képzés kreditszáma 15; ebből filozófiatörténet 2 kredit, irodalomtudomány 4 kredit, nyelvészet és kommunikáció 9 kredit.

Kötelező tárgyak irodalomtudományból (4 kredit):

Kód ¹	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTAT102BA	Bevezetés az irodalomtudományba előadás	2ea	koll	köt	2	–	1.
BTMI101BA	Irodalomtudományi proszeminárium	2sz	gyj	köt	2	–	1.

Kötelező nyelvészeti tárgyak (9 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTAT103BA	Bevezetés a nyelvtudományba	2ea	koll	2	–	1.
BTNY101BA	Nyelvészeti filológiai szeminárium	2gy	gyj	2	–	1.
BTNY102BA	Bevezetés a kommunikációelméletbe 1. (Jel és kommunikáció)	2ea	koll	3	–	1.
BTNY103BA	Kommunikációs készségfejlesztő gyakorlat	2gy	gyj	2	–	1.

Törzsképzés

A törzsképzés nyelvtudományi ismeretkörei

Kötelező nyelvészeti ismeretkörök (43 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY201BA	A leíró nyelvészet alapjai	2ea	koll	3		1.

¹ A kód formája: **BTNY111BA**, **BTMI101BA**. A kód részei: *BT* = a Bölcsészettudományi Kar kódja, *NY* = a magyar nyelv szakkódja, *MI* = a magyar irodalom szakkódja, 1. szám = a képzési szakasz kódja, 2–3. szám = a tantárgy kódja, *BA* = alapképzés.

A magyar nyelvészeti tárgyaknál az *Előfeltétel* rovat (álló betűvel szedve) a tantárgy felvétele előtt teljesítendő tárgy (*előfeltétel*) kódszámát tartalmazza, vagy (dőlt betűvel szedve) annak a tárgynak a kódszámát, amellyel *együtt* a tantárgy felvehető. (A másik tárgy felvétele feltétele az érintett tantárgy felvételének.)

A *Fé.* (= félév) rovat a tantárgy felvételének ajánlott, a hallgató egyetemi előrehaladása szempontjából optimális félévét jelzi.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY202BA	Nyelvpolitika	2ea	koll	2		2.
BTNY203BA	Magyar helyesírás 1.	2gy	gyj	2		1., 2.
BTNY204BA	Beszédtechnikai gyakorlat 1.	2gy	gyj	2		2.
BTNY205BA	A történeti nyelvészet alapjai	2ea	koll	3		2.
BTNY206BA	Szociolingvisztikai alapismeretek	2ea	koll	3		2.
BTNY207BA	A magyar nyelv eredete	2ea	koll	3	BTNY205BA	3.
BTNY208BA	Szociolingvisztikai gyakorlat	2gy	gyj	2	BTNY206BA	2., 3.
BTNY209BA	Leíró magyar hangtan	2ea	koll	3		3.
BTNY210BA	Leíró és történeti alaktan 1.	2ea	koll	3	BTNY201BA	3.
BTNY211BA	Szintagma- és mondattan 1.	2ea	koll	3	BTNY201BA	4.
BTNY212BA	Jelentés	2ea	koll	3		5.
BTNY213BA	Stilisztika	2ea	koll	3	BTNY210BA	5.
BTNY214BA	Szövegnyelvészet	2ea	koll	3	BTNY211BA	6.
BTNY215BA	Magyar hangtörténet	2ea	koll	3	BTNY205BA	4.
BTNY216BA	Finnugor népek és nyelvek	2gy	gyj	2	BTNY207BA	3., 4.

A nyelvtudományi törzsképzés **választható** blokkja (10 kredit):

E tantárgyak egyben a *Magyar anyanyelvi nevelés* specializáció választható tárgyai is.

1. Előadáskövető szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

2. Egyéb leíró nyelvészeti szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY421BA	Fonológia	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY422BA	Eszközfonetika	2gy	gyj	2		4.
BTNY423BA	Szófajtan	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY424BA	Szóalkotás	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY425BA	Lexikológia, lexikográfia	2gy	gyj	2		

3. Nyelvtörténeti szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY431BA	Magyar szórványemlékek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY432BA	Magyar szövegemlékek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY433BA	Magyar kódexek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY437BA	Finnugor nyelv	2gy	gyj	2	BTNY207BA	4., 5.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY438BA	Szókincstörténet	2gy	gyj	2		

4. Speciális kollégiumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY440BA	Magyar helynevek	2gy	gyj	2		3-6.
BTNY441BA	Régi magyar helynévadás	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4-6.
BTNY442BA	A magyar helynévkutatás története	2gy	gyj	2		3-6.
BTNY443BA	Magyar személynévek	2gy	gyj	2		3-6.
BTNY444BA	Rétegnyelvek: a sajtó nyelve	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY445BA	Két- és többnyelvűség	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY446BA	Szlengkutatás	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY447BA	Magyar nyelvjárások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY448BA	Élőnyelvi kutatások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY449BA	Az ómagyar kor nyelve	2gy	gyj	2	BTNY303BA	4-6.
BTNY450BA	Multimediális szövegelemzés	2gy	gyj	2		5., 6.
BTNY451BA	Retorikai gyakorlat	2gy	gyj	2	BTNY305BA	5., 6.
BTNY452BA	Stílusművelés 1.	2gy	gyj	2		
BTNY453BA	Szövegalkotás 1.	2gy	gyj	2		

A törzsképzés irodalomtudományi ismeretkörei

Törzsképzés kötelező (k) és kötelezően választható (kv) tárgyai irodalomtudományból (30 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI210BA	Régi magyarországi művelődéstörténetek	2ea	koll	k	2	-	1.
BTMI241BA	Műfaji rendszerek	2sz	gyj	k	2	-	1.
BTMI220BA	Bevezetés a klasszikus magyar irodalomba	2ea	koll	k	2	BTMI101BA BTMI210BA	2.
BTMI251BA	Médiaesztétika	2ea	koll	k	2	BTAT102BA	2.
BTMI252BA	Verstan szeminárium	2sz	gyj	k	2	BTAT102BA	2.
BTMI242BA	Az irodalomtudomány intézményrendszerei	2sz	gyj	k	2	BTMI241BA	2.
BTMI211BA	Régi magyarországi irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI210BA	2/3/4/5/6.
BTMI212BA	Régi magyarországi irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI210BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI213BA	Régi magyarországi irodalom III.	2sz	gyj	kv	2	-	(2)/3/4/5/6.
BTMI214BA	Régi magyarországi irodalom IV.	2sz	gyj	kv	2	-	(2)/3/4/5/6.
BTMI221	Klasszikus magyar irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI222BA	Klasszikus magyar irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI223BA	Klasszikus magyar irodalom III.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI224BA	Klasszikus magyar irodalom IV.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI225BA	Klasszikus magyar irodalom V.	2sz	gyj	kv	2	–	3/4/5/6.
BTMI230BA	Bevezetés a modern irodalom történetébe	2ea	koll	k	2	BTMI220BA	3.
BTMI231BA	Modern magyar irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI232BA	Modern magyar irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI233BA	Modern magyar irodalom III.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI234BA	Modern magyar irodalom IV.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI235BA	Modern magyar irodalom V.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI236BA	Modern magyar irodalom VI.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI243BA	Az emberkép változásai	2ea		kv	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI244BA	Mítoszok alakváltozásai	2ea		kv	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI245BA	Összehasonlító stílustörténet	2sz	gyj	kv	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI246BA	Irodalom és a társművészetek	2sz	gyj	kv	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI253BA	Tudományos iskolák	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI254BA	Retorikatörténet	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI255BA	A szöveg létmódja	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI256BA	Interpretációs gyakorlatok	2sz	gyj	kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.

A törzsképzés **szabadon választható** (sz) tárgyai irodalomtudományból (18 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI301BA	A regény alakzatai az európai irodalomban	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI302BA	Dráma és színház a kultúrtörténeti időben	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI303BA	Összehasonlító művészetudomány	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI304BA	A régi magyar irodalom és Európa	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI305BA	Retorika, liturgia, poétika	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI306BA	A régi irodalom műfaji rendszerei (a XVIII. század végéig)	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI307BA	Életművek a XVIII-XIX. század fordulójának magyar irodalmában	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI308BA	Műfajok a klasszikus magyar irodalomban	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI309BA	Eszme- és kritikátörténet a XIX. század magyar irodalmában	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI310BA	Nemzetiségi magyar irodalmak	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI311BA	Műfajok és/vagy irányzatok a XX. századi magyar irodalomban	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI312BA	A XX. századi magyar irodalom nagy egyéniségei	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI313BA	Irodalomtudomány és irodalomelmélet	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI314BA	Antropológia és irodalomtudomány	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI315BA	Vallás és irodalom	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.

A fentebb felsorolt tantárgyakhoz még felveendők 10 kredit értékben további szabadon választható alapszakos tárgyak irodalomtudományból vagy nyelvészetből, valamint a záródolgozat (4 kredit).

Szakterületi specializációk (50 kredit)

1. Mesterképzésre előkészítő („továbbképzési”) szakterületi specializációk (50 kredit)

- a) Régi magyarországi irodalom specializáció
- b) Klasszikus magyar irodalom specializáció
- c) Modern magyar irodalom specializáció
- d) Világirodalmi és összehasonlító irodalomtudományi specializáció
- e) Irodalomelméleti specializáció
- f) Hungarológia szakterületi specializáció
- g) Magyar anyanyelvi nevelés specializáció
- h) Nyelvtudomány specializáció
- i) Magyar mint idegen nyelv specializáció

2. „Kimeneti” specializáció

- a) Irodalmi szerkesztő
- b) Anyanyelvi asszisztens

3. Más tanszékek által biztosított specializációk (50 kredit)

- a) Finnugrisztika
- b) Finn
- c) Számítógépes nyelvészet
- d) Elméleti nyelvészet

1. Mesterképzésre előkészítő („továbbképzési”) szakterületi specializációk (50 kredit)

a) Régi magyarországi irodalom specializáció (50 kredit)

Speciális ismeretek az adott törzstárgyi ismeretkörből 20 kredit

Ezen belül: kutatószeminárium négy félévben (8 kredit), a specializáció szabadon választható tantárgyai (2–8 kredit), az adott törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai (4–10 kredit).

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI411BA	Régi magyar irodalom szakszeminárium I.	2sz	gyj	k	2	BTMI210BA	3.
BTMI412BA	Régi magyar irodalom szakszeminárium II.	2sz	gyj	k	2	BTMI210BA	4.
BTMI413BA	Régi magyar irodalom szakszeminárium III.	2sz	gyj	k	2	BTMI210BA	5.
BTMI414BA	Régi magyar irodalom szakszeminárium IV.	2sz	gyj	k	2	BTMI210BA	6.
BTMI511BA	Hitvita és prédikáció	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI304BA	A régi magyar irodalom és Európa	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI305BA	Retorika, liturgia, poétika	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI306BA	A régi irodalom műfaji rendszerei (a XVIII. század végéig)	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI211BA	Régi magyarországi irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI212BA	Régi magyarországi irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI213BA	Régi magyarországi irodalom III.	2sz	gyj	kv	2	–	3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI214BA	Régi magyarországi irodalom IV.	2sz	gyj	kv	2	–	3/4/5/6.

A másik négy törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusaiból 16 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI221	Klasszikus magyar irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI222BA	Klasszikus magyar irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI223BA	Klasszikus magyar irodalom III.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI224BA	Klasszikus magyar irodalom IV.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI225BA	Klasszikus magyar irodalom V.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI231BA	Modern magyar irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI232BA	Modern magyar irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI233BA	Modern magyar irodalom III.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI234BA	Modern magyar irodalom IV.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI235BA	Modern magyar irodalom V.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI236BA	Modern magyar irodalom VI.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI243BA	Az emberkép változásai	2ea		sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI244BA	Mítoszok alakváltozatai	2ea		sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI245BA	Összehasonlító stílustörténet	2sz	gyj	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI246BA	Irodalom és a társművészetek	2sz	gyj	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI253BA	Tudományos iskolák	2ea		sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI254BA	Retorikatörténet	2ea		sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI255BA	A szöveg létmódja	2ea		sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI256BA	Interpretációs gyakorlatok	2sz	gyj	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.

A nyelvészeti tárgyak kurzusaiból 14 kredit (8 kötelező + 6 választható megoszlásban).

Nyelvtudományból kötelező (8 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY301BA	Leíró és történeti alaktan 2.	2ea	koll	3	BTNY210BA	4.
BTNY302BA	Szintagma- és mondattan 2.	2ea	koll	3	BTNY211BA	5.
BTNY303BA	A nyelvészeti kutatás alapjai	2gy	gyj	2	BTNY209BA	4.

Nyelvtudományból választható (6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY305BA	Retorika	2ea	koll	3	–	5.
BTNY306BA	Pszicholingvisztika	2ea	koll	3	–	6.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

b) Klasszikus magyar irodalom specializáció (50 kredit)

Speciális ismeretek az adott törzstárgyi ismeretkörből: 20 kredit.

Ezen belül: kutatószeminárium négy félévben (8 kredit), a specializáció szabadon választható tantárgyai (2–8 kredit), az adott törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai (4–10 kredit).

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI421BA	Klasszikus magyar irodalom szakszeminárium I.	2sz	gyj	k	2	BTMI220BA	3.
BTMI422BA	Klasszikus magyar irodalom szakszeminárium II.	2sz	gyj	k	2	BTMI220BA	4.
BTMI423BA	Klasszikus magyar irodalom szakszeminárium III.	2sz	gyj	k	2	BTMI220BA	5.
BTMI424BA	Klasszikus magyar irodalom szakszeminárium IV.	2sz	gyj	k	2	BTMI220BA	6.
BTMI521BA	Kazinczy Ferenc és kora	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI522BA	Tragikumelméletek	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI306BA	A régi irodalom műfaji rendszerei (a XVIII. század végéig)	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI307BA	Életművek a XVIII-XIX. század fordulójának magyar irodalmában	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI308BA	Műfajok a klasszikus magyar irodalomban	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI309BA	Eszme- és kritikátörténet a XIX. század magyar irodalmában	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI221BA	Klasszikus magyar irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI222BA	Klasszikus magyar irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI223BA	Klasszikus magyar irodalom III.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI224BA	Klasszikus magyar irodalom IV.	2sz	gyj	kv	2	–	3/4/5/6.
BTMI225BA	Klasszikus magyar irodalom V.	2sz	gyj	kv	2	–	3/4/5/6.

A másik négy törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusaiból 16 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI211BA	Régi magyarországi irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI212BA	Régi magyarországi irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI213BA	Régi magyarországi irodalom III.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI214BA	Régi magyarországi irodalom IV.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI231BA	Modern magyar irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI232BA	Modern magyar irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI233BA	Modern magyar irodalom III.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI234BA	Modern magyar irodalom IV.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI235BA	Modern magyar irodalom V.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI236BA	Modern magyar irodalom VI.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI243BA	Az emberkép változásai	2ea	koll	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI244BA	Mitoszok alakváltozatai	2ea	koll	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI245BA	Összehasonlító stílustörténet	2sz	gyj	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI246BA	Irodalom és a társzművészetek	2sz	gyj	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI253BA	Tudományos iskolák	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI254BA	Retorikatörténet	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI255BA	A szöveg létmódja	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI256BA	Interpretációs gyakorlatok	2sz	gyj	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.

A nyelvészeti tárgyak kurzusaiból 14 kredit (8 kötelező + 6 választható megoszlásban):

Nyelvtudományból kötelező (8 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY301BA	Leíró és történeti alaktan 2.	2ea	koll	3	BTNY210BA	4.
BTNY302BA	Szintagma- és mondattan 2.	2ea	koll	3	BTNY211BA	5.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY303BA	A nyelvészeti kutatás alapjai	2gy	gyj	2	BTNY209BA	4.

Nyelvtudományból választható (6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY305BA	Retorika	2ea	koll	3	–	5.
BTNY306BA	Pszicholingvisztika	2ea	koll	3	–	6.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

c) Modern magyar irodalom specializáció (50 kredit)

Speciális ismeretek az adott törzstárgyi ismeretkörből.

Ezen belül: kutatószeminárium négy félévben (8 kredit), a specializáció szabadon választható tantárgyai (2–8 kredit), az adott törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai (4–10 kredit).

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI431BA	Modern magyar irodalom szakszeminárium I.	2sz	gyj	k	2	–	3.
BTMI432BA	Modern magyar irodalom szakszeminárium II.	2sz	gyj	k	2	BTMI230BA	4.
BTMI433BA	Modern magyar irodalom szakszeminárium III.	2sz	gyj	k	2	BTMI230BA	5.
BTMI434BA	Modern magyar irodalom szakszeminárium IV.	2sz	gyj	k	2	BTMI230BA	6.
BTMI803BA	Kultúra- és művészetközi kommunikáció III.	2ea	Koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI310BA	Nemzetiségi magyar irodalmak	2ea	Koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI311BA	Műfajok és/vagy irányzatok a XX. századi magyar irodalomban	2ea	Koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI312BA	A XX. századi magyar irodalom nagy egyéniségei	2ea	Koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI231BA	Modern magyar irodalom I.	2ea	Koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI232BA	Modern magyar irodalom II.	2ea	Koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI233BA	Modern magyar irodalom III.	2ea	Koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI234BA	Modern magyar irodalom IV.	2ea	Koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI235BA	Modern magyar irodalom V.	2sz	gyj	kv	2	–	3/4/5/6.
BTMI236BA	Modern magyar irodalom VI.	2sz	gyj	kv	2	–	3/4/5/6.

A másik négy törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusaiból 16 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI211BA	Régi magyarországi irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI212BA	Régi magyarországi irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI213BA	Régi magyarországi irodalom III.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI214BA	Régi magyarországi irodalom IV.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI221BA	Klasszikus magyar irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI222BA	Klasszikus magyar irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI223BA	Klasszikus magyar irodalom III.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI224BA	Klasszikus magyar irodalom IV.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI225BA	Klasszikus magyar irodalom V.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI243BA	Az emberkép változásai	2ea	koll	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI244BA	Mítoszok alakváltozatai	2ea	koll	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI245BA	Összehasonlító stílustörténet	2sz	gyj	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI246BA	Irodalom és a társművészetek	2sz	gyj	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI253BA	Tudományos iskolák	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI254BA	Retorikatörténet	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI255BA	A szöveg létmódja	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI256BA	Interpretációs gyakorlatok	2sz	gyj	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.

A nyelvészeti tárgyak kurzusaiból 14 kredit (8 kötelező + 6 választható megoszlásban).

Nyelvtudományból kötelező (8 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY301BA	Leíró és történeti alaktan 2.	2ea	koll	3	BTNY210BA	4.
BTNY302BA	Szintagma- és mondattan 2.	2ea	koll	3	BTNY211BA	5.
BTNY303BA	A nyelvészeti kutatás alapjai	2gy	gyj	2	BTNY209BA	4.

Nyelvtudományból választható (6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY305BA	Retorika	2ea	koll	3	–	5.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY306BA	Pszicholingvisztika	2ea	koll	3	–	6.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

d) Világirodalmi és összehasonlító irodalomtudományi specializáció (50 kredit)

Speciális ismeretek az adott törzstárgyi ismeretkörből.

Ezen belül: kutatószeminárium négy félévben (8 kredit), a specializáció szabadon választható tantárgyai (2–8 kredit), az adott törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai (4–10 kredit).

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI441BA	Világirodalom szakszeminárium I.	2sz	gyj	k	2	BTMI242BA	3.
BTMI442BA	Világirodalom szakszeminárium II.	2sz	gyj	k	2	BTMI242BA	4.
BTMI443BA	Világirodalom szakszeminárium III.	2sz	gyj	k	2	BTMI242BA	5.
BTMI444BA	Világirodalom szakszeminárium IV.	2sz	gyj	k	2	BTMI242BA	6.
BTMI541BA	Irodalom és film	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI801BA	Kultúraközi és művészetközi kommunikáció I.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI301BA	A regény alakzatai az európai irodalomban	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI302BA	Dráma és színház a kultúrtörténeti időben	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI303BA	Összehasonlító művészettudomány	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI243BA	Az emberkép változásai	2ea		kv	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI244BA	Mítoszok alakváltozatai	2ea		kv	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI245BA	Összehasonlító stílustörténet	2sz	gyj	kv	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI246BA	Irodalom és a társművészetek	2sz	gyj	kv	2	BTMI242BA	3/4/5/6.

A másik négy törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusaiból 16 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
-----	----------	--	-------	--	-----	-------------	-----

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI211BA	Régi magyarországi irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI212BA	Régi magyarországi irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI213BA	Régi magyarországi irodalom III.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI214BA	Régi magyarországi irodalom IV.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI221BA	Klasszikus magyar irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI222BA	Klasszikus magyar irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI223BA	Klasszikus magyar irodalom III.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI224BA	Klasszikus magyar irodalom IV.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI225BA	Klasszikus magyar irodalom V.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI231BA	Modern magyar irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI232BA	Modern magyar irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI233BA	Modern magyar irodalom III.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI234BA	Modern magyar irodalom IV.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI235BA	Modern magyar irodalom V.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI236BA	Modern magyar irodalom VI.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI253BA	Tudományos iskolák	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI254BA	Retorikatörténet	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI255BA	A szöveg létmódja	2ea	koll	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI256BA	Interpretációs gyakorlatok	2sz	gyj	sz	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.

A nyelvészeti tárgyak kurzusaiából 14 kredit (8 kötelező + 6 választható megoszlásban).

Nyelvtudományból kötelező (8 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY301BA	Leíró és történeti alaktan 2.	2ea	koll	3	BTNY210BA	4.
BTNY302BA	Szintagma- és mondattan 2.	2ea	koll	3	BTNY211BA	5.
BTNY303BA	A nyelvészeti kutatás alapjai	2gy	gyj	2	BTNY209BA	4.

Nyelvtudományból választható (6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY305BA	Retorika	2ea	koll	3	–	5.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY306BA	Pszicholingvisztika	2ea	koll	3	–	6.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

e) Irodalomelméleti specializáció (50 kredit)

Speciális ismeretek az adott törzstárgyi ismeretkörből.

Ezen belül: kutatószeminárium négy félévben (8 kredit), a specializáció szabadon választható tantárgyai (2–8 kredit), az adott törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai (4–10 kredit).

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI451BA	Irodalomelméleti szakszeminárium I.	2sz	gyj	k	2	BTMI251BA BTMI252BA	3.
BTMI452BA	Irodalomelméleti szakszeminárium II.	2sz	gyj	k	2	BTMI251BA BTMI252BA	4.
BTMI453BA	Irodalomelméleti szakszeminárium III.	2sz	gyj	k	2	BTMI251BA BTMI252BA	5.
BTMI454BA	Irodalomelméleti szakszeminárium IV.	2sz	gyj	k	2	BTMI251BA BTMI252BA	6.
BTMI551BA	Az olvasás elméletei	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI552BA	Irodalomelméleti szakszövegek olvasása	2sz	gyj	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI313BA	Irodalomtudomány és irodalomelmélet	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI253BA	Tudományos iskolák	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI254BA	Retorikatörténet	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI255BA	A szöveg létmódja	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI256BA	Interpretációs gyakorlatok	2sz	gyj	kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.

A másik négy törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusaiból 16 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI211BA	Régi magyarországi irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI210BA	3/4/5/6.
BTMI212BA	Régi magyarországi irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI210BA	3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI213BA	Régi magyarországi irodalom III.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI214BA	Régi magyarországi irodalom IV.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI221BA	Klasszikus magyar irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI222BA	Klasszikus magyar irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI223BA	Klasszikus magyar irodalom III.	2ea	koll	sz	2	BTMI220BA	3/4/5/6.
BTMI224BA	Klasszikus magyar irodalom IV.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI225BA	Klasszikus magyar irodalom V.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI231BA	Modern magyar irodalom I.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI232BA	Modern magyar irodalom II.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI233BA	Modern magyar irodalom III.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI234BA	Modern magyar irodalom IV.	2ea	koll	sz	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI235BA	Modern magyar irodalom V.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI236BA	Modern magyar irodalom VI.	2sz	gyj	sz	2	–	3/4/5/6.
BTMI243BA	Az emberkép változásai	2ea	koll	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI244BA	Mítoszok alakváltozatai	2ea	koll	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI245BA	Összehasonlító stílustörténet	2sz	gyj	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI246BA	Irodalom és a társművészetek	2sz	gyj	sz	2	BTMI242BA	3/4/5/6.

A nyelvészeti tárgyak kurzusából 14 kredit (8 kötelező + 6 választható megoszlásban).

Nyelvtudományból kötelező (8 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY301BA	Leíró és történeti alaktan 2.	2ea	koll	3	BTNY210BA	4.
BTNY302BA	Szintagma- és mondatlan 2.	2ea	koll	3	BTNY211BA	5.
BTNY303BA	A nyelvészeti kutatás alapjai	2gy	gyj	2	BTNY209BA	4.

Nyelvtudományból választható (6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY305BA	Retorika	2ea	koll	3	–	5.
BTNY306BA	Pszicholingvisztika	2ea	koll	3	–	6.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

f) Hungarológia szakterületi specializáció (50 kredit)

Kötelező tárgyak irodalmárok vezetésével (14 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI601BA	Bevezetés a hungarológiába	2ea	koll	k	3	–	3.
BTMI602BA	A magyarságtudomány története	2ea	koll	k	3	–	4.
BTMI603BA	Hungarológiai alapfogalmak	2sz	gyj	k	2	–	3.
BTMI604BA	Szakdolgozati szeminárium (hungarológia) I.	2sz	gyj	k	3	–	5.
BTMI605BA	Szakdolgozati szeminárium (hungarológia) II.	2sz	gyj	k	3	–	6.

Nyelvészetből kötelező (3 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY601BA	Nyelvtudomány és hungarológia	2ea	koll	3	–	4.

Történelemből az alábbi tantárgyak kurzusai közül 18 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	
Középkori magyar történelem						
BTMI606BA	Magyarország külpolitikája 1241–1490	2ea	koll	3	–	
BTMI607BA	A középkori Magyar Királyság intézményei	2ea	koll	3	–	
BTMI608BA	Kormányzati struktúra és politikai hatalom a középkori Magyarországon	2ea	koll	3	–	
BTMI609BA	Egyház és társadalom a középkori Magyarországon	2ea	koll	3	–	
Koraújkori magyar történelem						
BTMI610BA	Magyarország története 1490–1664 között	2ea	koll	3	–	
BTMI611BA	A magyar történelem fő kérdései 1687–1790	2ea	koll	3	–	
BTMI612BA	Rendiség és abszolutizmus a 18. századi Magyarországon	2ea	koll	3	–	
Újkori magyar történelem						
BTMI613BA	Magyarország története 1790–1867 között	2ea	koll	3	–	
BTMI614BA	Magyarország a polgári átalakulás megalapozó időszakában 1790–1848	2ea	koll	3	–	
BTMI615BA	Magyarország története a dualizmus korában 1868–1918	2ea	koll	3	–	
BTMI616BA	Magyarország története 1849–1918	2ea	koll	3	–	
Jelenkori magyar történelem						
BTMI617BA	Magyarország története 1918–1945	2ea	koll	3	–	
BTMI618BA	Magyarország története 1945-től	2ea	koll	3	–	

Néprajztudományi tantárgyak közül választható 15 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel
Bevezetés a néprajztudományba 1–2.					
BTNR101BA	A néprajztudomány alapjai	2ea	koll	3	–
BTNR102BA	A folklorisztika alapjai	2ea	koll	3	–
BTNR103BA	A kulturális antropológia alapjai	2ea	koll	3	–
BTNR242BA	Etnikai csoportok	2ea	koll	3	BTNR101BA
BTNR221BA	Antropológia 1.	2ea	koll	3	BTNR103BA
A néprajztudomány speciális kérdései 1–3.					
BTNR211BA	Etnográfia 1.	2ea	koll	3	BTNR101BA
BTNR222BA	Antropológia 2.	2ea	koll	3	BTNR211BA
BTNR231BA	Vallási néprajz 1	2ea	koll	3	BTNR101BA
BTNR232BA	Vallási néprajz 2.	2ea	koll	3	BTNR231BA
BTNR201BA	Folklór 1.	2ea	koll	3	BTNR102BA
BTNR202BA	Folklór 2.	2ea	koll	3	BTNR102BA
BTNR203BA	Folklór 3.	2ea	koll	3	BTNR101BA

g) Magyar anyanyelvi nevelés specializáció (50 kredit)

Nyelvészetből **kötelező** (20 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY301BA	Leíró és történeti alaktan 2.	2ea	koll	3	BTNY210BA	4.
BTNY302BA	Szintagma- és mondattan 2.	2ea	koll	3	BTNY211BA	5.
BTNY303BA	A nyelvészeti kutatás alapjai	2gy	gyj	2	BTNY209BA	4., 5.
BTNY305BA	Retorika	2ea	koll	3		5.
BTNY306BA	Pszicholingvisztika	2ea	koll	3		6.
BTNY307BA	Záródolgozati szem. 1.	2gy	gyj	3	BTNY303BA	5.
BTNY308BA	Záródolgozati szem. 2.	2gy	gyj	3	BTNY307BA	6.

Nyelvészetből **választható** (16 kredit).

(Az alábbi 4 modul mindegyikéből min. 4–4 kredit teljesítendő (a törzsképzés során nyelvészetből elvégzett választható 10 kredit beleszámít a minimumba.)

1. Előadáskövető szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

2. Egyéb leíró nyelvészeti szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY421BA	Fonológia	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY422BA	Eszközfonetika	2gy	gyj	2		4.
BTNY423BA	Szófajtan	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY424BA	Szóalkotás	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY425BA	Lexikológia, lexikográfia	2gy	gyj	2		

3. Nyelvtörténeti szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY431BA	Magyar szórványemlékek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY432BA	Magyar szövegemlékek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY433BA	Magyar kódexek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY437BA	Finnugor nyelv	2gy	gyj	2	BTNY207BA	4., 5.
BTNY438BA	Szóincstörténet	2gy	gyj	2		

4. Speciális kollégiumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY440BA	Magyar helynevek	2gy	gyj	2		3–6.
BTNY441BA	Régi magyar helynévadás	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4–6.
BTNY442BA	A magyar helynévkutatás története	2gy	gyj	2		3–6.
BTNY443BA	Magyar személynévek	2gy	gyj	2		3–6.
BTNY444BA	Rétegnyelvek: a sajtó nyelve	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3–6.
BTNY445BA	Két- és többnyelvűség	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3–6.
BTNY446BA	Szlengkutatás	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3–6.
BTNY447BA	Magyar nyelvjárások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3–6.
BTNY448BA	Élőnyelvi kutatások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3–6.
BTNY449BA	Az ómagyar kor nyelve	2gy	gyj	2	BTNY303BA	4–6.
BTNY450BA	Multimediális szövegelemzés	2gy	gyj	2		5., 6.
BTNY451BA	Retorikai gyakorlat	2gy	gyj	2	BTNY305BA	5., 6.
BTNY452BA	Stílusművelés 1.	2gy	gyj	2		
BTNY453BA	Szövegalkotás 1.	2gy	gyj	2		

A fennmaradó 14 kredit irodalomtudományból **választható**.

Kötelezően választható az irodalmi ismeretkörök még nem választott kurzusaiból min. 10 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI211BA	Régi magyarországi irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI210BA	2/3/4/5/6.
BTMI212BA	Régi magyarországi irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI210BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI213BA	Régi magyarországi irodalom III.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI214BA	Régi magyarországi irodalom IV.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI221BA	Klasszikus magyar irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI222BA	Klasszikus magyar irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI223BA	Klasszikus magyar irodalom III.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI224BA	Klasszikus magyar irodalom IV.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI225BA	Klasszikus magyar irodalom V.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI231BA	Modern magyar irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI232BA	Modern magyar irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI233BA	Modern magyar irodalom III.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI234BA	Modern magyar irodalom IV.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI235BA	Modern magyar irodalom V.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI236BA	Modern magyar irodalom VI.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI243BA	Az emberkép változásai	2ea		kv	2	BTMI241BA BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI244BA	Mítoszok alakváltozatai	2ea		kv	2	BTMI241BA BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI245BA	Összehasonlító stílustörténet	2sz	gyj	kv	2	BTMI241BA BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI246BA	Irodalom és a társművészetek	2sz	gyj	kv	2	BTMI241BA BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI253BA	Tudományos iskolák	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI254BA	Retorikatörténet	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI255BA	A szöveg létmódja	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI256BA	Interpretációs gyakorlatok	2sz	gyj	kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.

Választható az anyanyelvi asszisztens specializáció irodalomtudományi tárgyaiból min. 4 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI804BA	Az irodalmi kommunikáció nem verbális mintái	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI805BA	A szövegalkotás diszkurzív mintái	2sz	gyj	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI701BA	Művelődés, irodalom, sajtó I.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI702BA	Művelődés, irodalom, sajtó II.	2sz	gyj	sz	3	–	3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI703BA	Esztétika és médiumok I.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI704BA	Esztétika és médiumok II.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.

h) Nyelvtudomány specializáció (50 kredit)

Kötelező (20 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY301BA	Leíró és történeti alaktan 2.	2ea	koll	3	BTNY210BA	4.
BTNY302BA	Szintagma- és mondattan 2.	2ea	koll	3	BTNY211BA	5.
BTNY303BA	A nyelvészeti kutatás alapjai	2gy	gyj	2	BTNY209BA	4., 5.
BTNY305BA	Retorika	2ea	koll	3		5.
BTNY306BA	Pszicholingvisztika	2ea	koll	3		6.
BTNY307BA	Záródolgozati szem. 1.	2gy	gyj	3	BTNY303BA	5.
BTNY308BA	Záródolgozati szem. 2.	2gy	gyj	3	BTNY307BA	6.

Választható (30 kredit):

(Az alábbi 5 modul mindegyikéből min. 6–6 kredit teljesítendő.)

1. Előadáskövető szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

2. Egyéb leíró nyelvészeti szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY421BA	Fonológia	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY422BA	Eszközfonetika	2gy	gyj	2		4.
BTNY423BA	Szófajtan	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY424BA	Szóalkotás	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY425BA	Lexikológia, lexikográfia	2gy	gyj	2		

3. Nyelvtörténeti szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY431BA	Magyar szórványemlékek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY432BA	Magyar szövegemlékek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY433BA	Magyar kódexek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY437BA	Finnugor nyelv	2gy	gyj	2	BTNY207BA	4., 5.
BTNY438BA	Szókincstörténet	2gy	gyj	2		

4. Speciális kollégiumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY440BA	Magyar helynevek	2gy	gyj	2		3-6.
BTNY441BA	Régi magyar helynévadás	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4-6.
BTNY442BA	A magyar helynévkutatás története	2gy	gyj	2		3-6.
BTNY443BA	Magyar személynévek	2gy	gyj	2		3-6.
BTNY444BA	Rétegnyelvek: a sajtó nyelve	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY445BA	Két- és többnyelvűség	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY446BA	Szlengkutatás	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY447BA	Magyar nyelvjárások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY448BA	Élőnyelvi kutatások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY449BA	Az ómagyar kor nyelve	2gy	gyj	2	BTNY303BA	4-6.
BTNY450BA	Multimediális szövegelemzés	2gy	gyj	2		5., 6.
BTNY451BA	Retorikai gyakorlat	2gy	gyj	2	BTNY305BA	5., 6.
BTNY452BA	Stílusművelés 1.	2gy	gyj	2		
BTNY453BA	Szövegalkotás 1.	2gy	gyj	2		

5. Általános és elméleti nyelvészet:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY471BA	Bevezetés a kommunikációelméletbe 2. (Információ és kommunikáció)	2ea	koll	3	BTAT103BA	3-6.
BTNY472BA	Bevezetés a kommunikációelméletbe 3. (A kommunikáció új technológiai: informatika, világháló, mobilkommunikáció)	2ea	koll	3	BTAT103BA	3-6.
BTNY473BA	Szemantika és pragmatika 1. (Jelentés és nyelvi cselekvés)	2ea	koll	2	BTAT103BA	3-6.
BTNY474BA	Szemantika és pragmatika 2. (Kommunikáció és interakció)	2ea	koll	2	BTAT103BA	3-6.
BTNY475BA	Szemantika és pragmatika 3. (Kommunikáció és megismerés)	2ea	koll	2	BTAT103BA	3-6.
BTNY476BA	A kísérletes nyelvészet alapjai	2ea	koll	3	BTAT103BA	3-6.
BTNY477BA	Laboratóriumi fonológia	2gy	gyj	2	BTAT103BA	3-6.
BTNY478BA	Nyelv és kogníció	2ea	koll	3	BTAT103BA	3-6.
BTNY479BA	Statistikai módszerek a nyelvészetben	2gy	gyj	2	BTAT103BA	3-6.
BTNY480BA	Számítógépes szövegvizsgálatok	2ea	gyj	2	BTAT103BA	3-6.

i) Magyar mint idegen nyelv specializáció (50 kredit)

I. Általános továbbképzés (20 kredit)

(A nyelvtudomány és az anyanyelvi nevelés specializáció számára előírt tárgyak közül kötelező 10 kredit, választható 10 kredit.)

Kötelező (10 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY301BA	Leíró és történeti alaktan 2.	2ea	koll	3	BTNY210BA	4.
BTNY302BA	Szintagma- és mondat 2.	2ea	koll	3	BTNY211BA	5.
BTNY303BA	A nyelvészeti kutatás alapjai	2gy	gyj	2	BTNY209BA	4., 5.
BTNY306BA	Pszicholingvisztika	2ea	koll	3	–	6.

Választható (10 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.
BTNY421BA	Fonológia	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY424BA	Szóalkotás	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY425BA	Lexikológia, lexikográfia	2gy	gyj	2	–	3-6.

II. Szakirányú továbbképzés (30 kredit)

Kötelező (20 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY475BA	Szemantika és pragmatika 3. (Kommunikáció és megismerés)	2ea	koll	2	BTNY102BA	3-6.
BTNY501BA	Nyelvtipológia	2ea	Koll	3	BTNY201BA	3-6.
BTNY502BA	Fordításelmélet	2ea	koll	3	BTNY201BA	3-6.
BTNY503BA	Nyelvoktatás-elmélet	2ea	koll	3	BTNY201BA	3-6.
BTNY504BA	A magyar mint idegen nyelv oktatásának intézményei és története	2ea	koll	3	BTNY201BA	3-6.
BTNY307BA	Záródolgozati szem. 1.	2gy	gyj	3	BTNY303BA	5.
BTNY308BA	Záródolgozati szem. 2.	2gy	gyj	3	BTNY307BA	6.

Választható (10 kredit: az első tantárgycsoportból min. 6 kredit, a maradék 4 kredit az összes tárgyból szabadon választható):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY505BA	Areális nyelvészet	2ea	koll	3	–	3-6.
BTNY445BA	Két- és többnyelvűség	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY448BA	Élőnyelvi kutatások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY444BA	Rétegnyelvek: a sajtó nyelve	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY446BA	Szlengkutatás	2gy	gyj	2	–	
BTNY490BA	Magyar helyesírás 2.	2gy	gyj	2	BTNY203BA	

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY491BA	Beszédtechnikai gyak. 2.	2gy	gyj	2	–	
BTNY452BA	Szövegalkotás 1.	2gy	gyj	2	–	
BTNY492BA	Szövegalkotás 2.	2gy	gyj	2	–	
BTNY451BA	Stílusművelés 1.	2gy	gyj	2	–	
BTNY493BA	Stílusművelés 2.	2gy	gyj	2	–	

2. „Kimeneti” specializációk (50 kredit)

a) Irodalmi szerkesztő (50 kredit)

Záródolgozat 6 kredit (irodalomból), kommunikációs tárgyak 14 kredit (nyelvészet + irodalom), nyelvészetből kötelező 6, nyelvészetből választható 6 kredit, irodalomból kötelező 18 kredit)

Kötelező kurzusok és tárgyak irodalmárok vezetésével 18 kredit + 6 kredit szakdolgozati szeminárium:

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI701BA	Művelődés, irodalom, sajtó I.	2ea	koll	k	3	–	3.
BTMI702BA	Művelődés, irodalom, sajtó II.	2sz	gyj	k	3	–	4.
BTMI703BA	Esz­tétika és médiumok I.	2ea	koll	k	3	–	5.
BTMI704BA	Esz­tétika és médiumok II.	2ea	koll	k	3	–	6.
BTMI705BA	A könyvkiadás története	2ea	koll	k	3	–	3.
BTMI706BA	A kiadói folyamat, szerkesztői mesterség	2sz	gyj	k	3	–	4.
BTMI707BA	Szakdolgozati szeminárium (irodalmi szerkesztő) I.	2sz	gyj	k	3	–	5.
BTMI708BA	Szakdolgozati szeminárium (irodalmi szerkesztő) II.	2sz	gyj	k	3	–	6.

Nyelvészetből kötelező (6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY452BA	Stílusművelés 1.	2gy	gyj	2	BTNY201BA	4–6.
BTNY453BA	Szövegalkotás 1.	2gy	gyj	2	BTNY201BA	4–6.
BTNY444BA	Rétegnyelvek: a sajtó nyelve	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3–6.

Választható kommunikációs tárgyak irodalmárok és/vagy nyelvészek vezetésével (14 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI801BA	Kultúraközi és művészetközi kommunikáció I.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI802BA	Kultúra- és művészetközi kommunikáció II.	2sz	gyj	sz	3	–	3/4/5/6

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI803BA	Kultúra- és művészetközi kommunikáció III.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI804BA	Az irodalmi kommunikáció nem verbális mintái	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY471BA	Bevezetés a kommunikációelméletbe 2. (Információ és kommunikáció)	2ea	koll	3	BTAT103BA	3–6.
BTNY472BA	Bevezetés a kommunikációelméletbe 3. (A kommunikáció új technológiai: informatika, világháló, mobilkommunikáció)	2ea	koll	3	BTAT103BA	3–6.
BTNY473BA	Szemantika és pragmatika 1. (Jelentés és nyelvi cselekvés)	2ea	koll	2	BTAT103BA	3–6.
BTNY474BA	Szemantika és pragmatika 2. (Kommunikáció és interakció)	2ea	koll	2	BTAT103BA	3–6.

Választható magyar nyelvészeti tárgyak (6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.
BTNY493BA	Stílusművelés 2.	2gy	gyj	2	BTNY452BA	5–6.
BTNY492BA	Szövegalkotás 2.	2gy	gyj	2	BTNY453BA	5–6.
BTNY490BA	Magyar helyesírás 2.	2gy	gyj	2	BTNY203BA	2–6.
BTNY494BA	Dokumentumszerkesztés	2gy	gyj	2		2–6.
BTNY425BA	Lexikológia, lexikográfia	2gy	gyj	2		2–6.

b) Anyanyelvi asszisztens (50 kredit)

Záródolgozat 6 kredit (nyelvészetből), kommunikációs tárgyak 11 kredit (nyelvészet + irodalom), irodalomból kötelező 12 kredit, nyelvészet 21 kredit: 15 kötelező + 6 választható)

Nyelvészetből kötelező (15 kötelező + 6 szakdolgozati kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY307BA	Záródolgozati szem. 1.	2gy	gyj	3	BTNY303BA	5.
BTNY308BA	Záródolgozati szem. 2.	2gy	gyj	3	BTNY307BA	6.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY305BA	Retorika	2ea	koll	3		5.
BTNY451BA	Retorikai gyakorlat	2gy	gyj	2	BTNY305BA	5., 6.
BTNY491BA	Beszédtechnikai gyak. 2.	2gy	gyj	2	BTNY204BA	3-6.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.
BTNY452BA	Stílusművelés 1.	2gy	gyj	2		4-6.
BTNY453BA	Szövegalkotás 1.	2gy	gyj	2		4-6.

Választható magyar nyelvészeti tárgyak (6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY493BA	Stílusművelés 2.	2gy	gyj	2	BTNY452BA	5-6.
BTNY492BA	Szövegalkotás 2.	2gy	gyj	2	BTNY453BA	5-6.
BTNY490BA	Magyar helyesírás 2.	2gy	gyj	2	BTNY203BA	2-6.
BTNY444BA	Rétegnyelvek: a sajtó nyelve	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY450BA	Multimediális szövegelemzés	2gy	gyj	2		5., 6.
BTNY494BA	Dokumentumszerkesztés	2gy	gyj	2		2-6.
BTNY425BA	Lexikológia, lexikográfia	2gy	gyj	2		

Választható kommunikációs tárgyak nyelvészek és/vagy irodalmárok vezetésével (11 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY471BA	Bevezetés a kommunikációelméletbe 2. (Információ és kommunikáció)	2ea	koll	3	BTAT103BA	3-6.
BTNY472BA	Bevezetés a kommunikációelméletbe 3. (A kommunikáció új technológiai: informatika, világháló, mobilkommunikáció)	2ea	koll	3	BTAT103BA	3-6.
BTNY473BA	Szemantika és pragmatika 1. (Jelentés és nyelvi cselekvés)	2ea	koll	2	BTAT103BA	3-6.
BTNY474BA	Szemantika és pragmatika 2. (Kommunikáció és interakció)	2ea	koll	2	BTAT103BA	3-6.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.	
BTMI801BA	Kultúraközi és művészetközi kommunikáció I.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI802BA	Kultúra- és művészetközi kommunikáció II.	2sz	gyj	sz	3	–	3/4/5/6
BTMI803BA	Kultúra- és művészetközi kommunikáció III.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.

Választható kurzusok irodalmárok vezetésével (min. 12 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI804BA	Az irodalmi kommunikáció nem verbális mintái	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI805BA	A szövegalkítás diszkurzív mintái	2sz	gyj	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI701BA	Művelődés, irodalom, sajtó I.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI702BA	Művelődés, irodalom, sajtó II.	2sz	gyj	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI703BA	Esztétika és médiumok I.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.
BTMI704BA	Esztétika és médiumok II.	2ea	koll	sz	3	–	3/4/5/6.

3. Más tanszékek által biztosított nyelvészeti specializációk (50 kredit)

a) Finnugrisztika (50 kredit)

Finnugor összehasonlító nyelvészet (12 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFU111BA	Bevezetés a finnugrisztikába	2ea	koll	k	3	
BTFU112BA	Finnugor hangtan	2ea	koll	k	3	
BTFU113BA	Finnugor alaktan I.	2ea	koll	k	3	
BTFU114BA	Finnugor alaktan II.	2ea	koll	k	3	

A finn nyelv elmélete és gyakorlata (min. 25 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFU121BA	A finn nyelv hangtana	2ea	koll	k	3	
BTFU122BA	A finn nyelv alaktana I.	2ea	koll	k	3	
BTFU123BA	A finn nyelv alaktana II.	2ea	koll	k	3	
BTFU124BA	A finn nyelv története	2ea	koll	v	3	
BTFU131BA	Finn beszédgyakorlatok I.	4 sz	gyj	k	3	
BTFU132BA	Finn beszédgyakorlatok II.	4 sz	gyj	k	3	
BTFU133BA	Finn beszédgyakorlatok III.	4 sz	gyj	k	3	
BTFU134BA	Finn beszédgyakorlatok IV.	4 sz	gyj	k	3	
BTFU135BA	Finn beszédgyakorlatok V.	4 sz	gyj	v	3	
BTFU136BA	Finn beszédgyakorlatok VI.	4 sz	gyj	v	3	
BTFU137BA	Finn társalgás I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU138BA	Finn társalgás II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU141BA	Finn szövegelemzés I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU142BA	Finn szövegelemzés II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU143BA	Finn szakszövegolvasás I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU144BA	Finn szakszövegolvasás II.	2 sz	gyj	v	2	

Balti finn nyelvészet (min. kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFU151BA	Balti finn nyelvészet	2ea	koll	v	3	
BTFU152BA	Észt nyelv I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU153BA	Észt nyelv II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU154BA	Észt nyelv III.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU155BA	Az észt nyelv története	2ea	koll	v	3	

Kisebb finnugor nyelvek (min. 6 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFU161BA	Mordvin nyelv I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU162BA	Mordvin nyelv II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU163BA	Lapp nyelv I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU164BA	Lapp nyelv II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU165BA	Vogul nyelv I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU166BA	Vogul nyelv II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU167BA	Votják nyelv I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFU168BA	Votják nyelv II.	2 sz	gyj	v	2	

Művelődéstörténeti stúdiumok (min. 2 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFU171BA	A finn műveltség alapjai	2 sz	gyj	v	2	
BTFU172BA	A finnugor népek történelme	2 sz	gyj	v	2	
BTFU173BA	A finnugor népek néprajza	2 sz	gyj	v	2	
BTFU174BA	A finnugor népek névtani kérdései	2 sz	gyj	v	2	
BTFU175BA	A finnugor népek irodalma	2 sz	gyj	v	2	
BTFU176BA	A finnugor népek irodalmi nyelve	2 sz	gyj	v	2	
BTFU177BA	A finnugrisztika története	2 sz	gyj	v	2	
BTFU178BA	Finn–magyar művelődéstörténeti kap.	2 sz	gyj	v	2	

b) Finn (50 kredit)

Finn irodalom (12 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFN111BA	Finn irodalom I.	2ea	koll	k	3	
BTFN112BA	Finn irodalom II.	2ea	koll	k	3	
BTFN113BA	Finn irodalom III.	2ea	koll	k	3	
BTFN114BA	Finn irodalom IV.	2ea	koll	k	3	

A finn nyelv elmélete és gyakorlata (min. 25 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
-----	----------	--	-------	--	-----	-------------

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFN121BA	A finn nyelv hangtana	2ea	koll	k	3	
BTFN122BA	A finn nyelv alaktana I.	2ea	koll	k	3	
BTFN123BA	A finn nyelv alaktana II.	2ea	koll	k	3	
BTFN124BA	A finn nyelv története	2ea	koll	v	3	
BTFN131BA	Finn beszédgyakorlatok I.	4 sz	gyj	k	3	
BTFN132BA	Finn beszédgyakorlatok II.	4 sz	gyj	k	3	
BTFN133BA	Finn beszédgyakorlatok III.	4 sz	gyj	k	3	
BTFN134BA	Finn beszédgyakorlatok IV.	4 sz	gyj	k	3	
BTFN135BA	Finn beszédgyakorlatok V.	4 sz	gyj	v	3	
BTFN136BA	Finn beszédgyakorlatok VI.	4 sz	gyj	v	3	
BTFN137BA	Finn társalgás I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFN138BA	Finn társalgás II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFN141BA	Finn szövegelemzés I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFN142BA	Finn szövegelemzés II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFN143BA	Finn szakszövegolvasás I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFN144BA	Finn szakszövegolvasás II.	2 sz	gyj	v	2	

Balti finn nyelvészet (min. 5 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFN151BA	Balti finn nyelvészet	2ea	koll	v	3	
BTFN152BA	Észt nyelv I.	2 sz	gyj	v	2	
BTFN153BA	Észt nyelv II.	2 sz	gyj	v	2	
BTFN154BA	Észt nyelv III.	2 sz	gyj	v	2	
BTFN155BA	Az észt nyelv története	2ea	koll	v	3	

Művelődéstörténeti stúdiumok (min. 4 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel
BTFN171BA	A finn műveltség alapjai	2 sz	gyj	v	2	
BTFN172BA	Finnország történelme	2 sz	gyj	v	2	
BTFN173BA	Finn néprajz	2 sz	gyj	v	2	
BTFN174BA	Finn névtan	2 sz	gyj	v	2	
BTFN178BA	Finn-magyar művelődéstörténeti kapcsolatok	2 sz	gyj	v	2	

c) Számítógépes nyelvészet (50 kredit)

Kötelező (40 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
Nyelvészeti alapfogalmak						
BTAL201BA	Nyelvészeti alapfogalmak	2	koll	3		
BTAL202BA	Nyelvészet területei	2	koll	3		
Matematikai és logikai alapismeretek						

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTAL301BA	Matematikai és logikai alapismeretek 1.	2	koll	3		
BTAL304BA	Bevezetés a logikába	2	koll	3		
Fonológia						
BTAL403BA	Laboratóriumi fonológia	2	gyj	2		
Szintaxis						
BTAL501BA	Szintaxis 1.	2	koll	3		
BTAL503BA	Formális nyelvek	2	koll	3		
Szemantika, pragmatika, kognitív tudományok						
BTAL604BA	Formális szemantika	2	koll	3	BTAL304BA	
BTAL605BA	Bevezetés a mesterséges intelligenciába	2	gyj	2		
BTAL606BA	Szakértői rendszerek	2	gyj	2	BTAL605BA	
BTAL607BA	Logikai programozás	2	gyj	2	BTAL605BA	
Terepmunka						
BTAL701BA	Terepmunka 1.	2	gyj	2		
BTAL702BA	A kísérletes nyelvészet alapjai	2	koll	3		
Differenciált szakmai ismeretek						
BTAL803BA	Bevezetés a számítógépes nyelvészetbe	2	gyj	2		
BTAL804BA	Számítógépes szövegfeldolgozás	2	gyj	2		
BTAL809BA	Programozási nyelvek 1.	2	gyj	2		

Választható (min. 10 kredit)

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
Matematikai és logikai alapismeretek						
BTAL303BA	Statistikai módszerek a bölcsészetben	2	koll	3		
Differenciált szakmai ismeretek						
BTAL817BA	Eszközfonetika	2	gyj	2		
BTAL802BA	A beszéd kutatásának elmélete és új módszerei	2	gyj	2		
BTAL816BA	Számítógépes fordítás	2	gyj	2		
BTAL808BA	Számítógépes adatfeldolgozás	2	gyj	2		
BTAL810BA	Programozási nyelvek 2.	2	gyj	2	BTAL809BA	
BTAL815BA	Igazságügyi nyelvészet	2	gyj	2		
BTAL814BA	Automatikus tartalomelemzés	2	gyj	2		
BTAL811BA	Online és offline kommunikáció	2	gyj	2		

d) Elméleti nyelvészet (50 kredit)

Kötelező (50 kredit)

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
-----	----------	--	-------	-----	-------------	-----

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
Bevezetés a kommunikáció elméletbe						
BTNY102BA	Kommunikációelmélet I: Jel és kommunikáció	2	koll	3		
Szemantika és pragmatika						
BTNY473BA	Szemantika és pragmatika 1.(Jelentés és nyelvi cselekvés)	2	koll	3		
BTNY474BA	Szemantika és pragmatika 2. (Kommunikáció és interakció)	2	gyj	2		
BTNY475BA	Szemantika és pragmatika 3. (Kommunikáció és megismerés)	2	gyj	2		
Az érvelés alapjai						
	Nem-demonstratív érveléstechnikák	2	gyj	2		
Nyelvészeti alapfogalmak						
BTAL201BA	Nyelvészeti alapfogalmak	2	koll	3		
Terepmunka						
BTAL702BA	A kísérletes nyelvészet alapjai	2	koll	3		
Matematikai és logikai alapismeretek						
BTAL301BA	Matematikai és logikai alapismeretek 1.	2	koll	3		
BTAL304BA	Bevezetés a logikába	2	koll	3		
Fonológia						
BTAL401BA	Fonológia 1.	2	koll	3		
BTAL402BA	Fonológia 2.	2	koll	3	BTAL401BA	
Szintaxis						
BTAL501BA	Szintaxis 1.	2	koll	3		
BTAL502BA	Szintaxis 2.	2	koll	3	BTAL501BA	
BTAL503BA	Formális nyelvek	2	koll	3		
Szemantika, pragmatika, kognitív tudományok						
BTAL601BA	Nyelv és kogníció	2	koll	3		
BTAL604BA	Formális szemantika	2	koll	3	BTAL304BA	
BTAL605BA	Bevezetés a mesterséges intelligenciába	2	gyj	2		
BTAL608BA	Pragmatika	2	koll	3		

Nyelvtechnológia szakirány (50 kredit)

Kötelező (40 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
Nyelvészeti alapfogalmak						
BTAL201BA	Nyelvészeti alapfogalmak	2	koll	3		
BTAL202BA	Nyelvészet területei	2	koll	3		
Matematikai és logikai alapismeretek						

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTAL301BA	Matematikai és logikai alapismeretek 1.	2	koll	3		
BTAL304BA	Bevezetés a logikába	2	koll	3		
Fonológia						
BTAL401BA	Fonológia 1.	2	koll	3		
Szintaxis						
BTAL501BA	Szintaxis 1.	2	koll	3		
BTAL504BA	Szintaxis és prozódia	2	gyj	2	BTAL501BA	
Szemantika, pragmatika, kognitív tudományok						
BTAL601BA	Nyelv és kogníció	2	koll	3		
BTAL602BA	Szemantika 1.	2	koll	3		
BTAL608BA	Pragmatika	2	koll	3		
Terepmunka						
BTAL702BA	A kísérletes nyelvészet alapjai	2	koll	3		
Differenciált szakmai ismeretek						
BTAL801BA	Fonetika	2	gyj	2		
BTAL802BA	A beszéd kutatásának elmélete és új módszerei	2	gyj	2		
BTAL803BA	Bevezetés a számítógépes nyelvészetbe	2	gyj	2		
BTAL804BA	Számítógépes szövegfeldolgozás	2	gyj	2		

Választható (min. 10 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
Matematikai és logikai alapismeretek						
BTAL302BA	Matematikai és logikai alapismeretek 2.	2	gyj	2	BTAL301BA	
BTAL303BA	Statisztikai módszerek a bölcsészetben	2	koll	3		
Szemantika, pragmatika, kognitív tudományok						
BTAL604BA	Formális szemantika	2	koll	3	BTAL304BA	
BTAL605BA	Bevezetés a mesterséges intelligenciába	2	gyj	2		
Szintaxis						
BTAL503BA	Formális nyelvek	2	koll	3		
Differenciált szakmai ismeretek						
BTAL805BA	Szociolingvisztika	2	koll	3		
BTAL806BA	Pszicholingvisztika	2	koll	3		
BTAL807BA	A nyelv elsajátításának modelljei	2	gyj	2		
BTAL809BA	Programozási nyelvek 1.	2	gyj	2		
BTAL811BA	Online és offline kommunikáció	2	gyj	2		
BTAL812BA	Beszéd és kommunikáció	2	gyj	2		
BTAL813BA	Diskurzusok és dialógusok	2	gyj	2		
BTAL818BA	Számítógépes adatfeldolgozás	2	gyj	2		

Magyar alapszak mint szakirány („minor”)

alapszakos szakirány más képzési ágak hallgatói számára (50 kredit)

Alapozó közös ismeretek nyelvészetből (4 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTAT103BA	Bevezetés a nyelvtudományba	2ea	koll	2	–	1.
BTNY101BA	Nyelvészeti filológiai szeminárium	2gy	gyj	2	–	1.

Alapozó közös ismeretek – kötelező tárgyak irodalomtudományból (4 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTAT102BA	Bevezetés az irodalomtudományba előadás	2ea	koll	k	2	–	1.
BTMI101BA	Irodalomtudományi proszeminárium	2szem	gyj	k	2	–	1.

Törzsanyag nyelvészetből – kötelező 20 kredit:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY102BA	Bevezetés a kommunikációelméletbe 1. (Jel és kommunikáció)	2ea	koll	3		1.
BTNY103BA	Kommunikációs készségfejlesztő gyak.	2gy	gyj	2		1.
BTNY201BA	A leíró nyelvészet alapjai	2ea	koll	3		1.
BTNY202BA	Nyelvpolitika	2ea	koll	2		2.
BTNY203BA	Magyar helyesírás 1.	2gy	gyj	2		1., 2.
BTNY204BA	Beszédtechnikai gyakorlat 1.	2gy	gyj	2		2.
BTNY205BA	A történeti nyelvészet alapjai	2ea	koll	3		2.
BTNY206BA	Szociolingvisztikai alapismeretek	2ea	koll	3		2.

A magyar alapszak nem magyar szakos hallgatóinak nyelvészetből *kötelező* még (5 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY207BA	A magyar nyelv eredete	2ea	koll	3	BTNY205BA	3.
BTNY208BA	Szociolingvisztikai gyakorlat	2gy	gyj	2	BTNY206BA	2., 3.

Törzsanyag irodalomtudományból: az *irodalomtudományi kötelező* ismeretkörök

kötelező és kötelezően választható kurzusaiból (20 kredit):

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI210BA	Régi magyarországi művelődéstörténetek	2ea	koll	k	2	–	1.
BTMI241BA	Műfaji rendszerek	2sz	gyj	k	2	–	1.
BTMI220BA	Bevezetés a klasszikus magyar irodalom	2ea	koll	k	2	BTMI101BA BTMI210BA	2.
BTMI251BA	Médiaesztétika	2ea	koll	k	2	BTAT102BA	2.
BTMI252BA	Verstan szeminárium	2sz	gyj	k	2	BTAT102BA	2.
BTMI242BA	Az irodalomtudomány intézményrendszerei	2sz	gyj	k	2	BTMI241BA	2.
BTMI211BA	Régi magyarországi irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI210BA	2/3/4/5/6.
BTMI212BA	Régi magyarországi irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI210BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI213BA	Régi magyarországi irodalom III.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI214BA	Régi magyarországi irodalom IV.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI221BA	Klasszikus magyar irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI222BA	Klasszikus magyar irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI223BA	Klasszikus magyar irodalom III.	2ea	koll	kv	2	BTMI220BA	(2)/3/4/5/6.
BTMI224BA	Klasszikus magyar irodalom IV.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI225BA	Klasszikus magyar irodalom V.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI230BA	Bevezetés a modern irodalom történetébe	2ea	koll	k	2	BTMI220BA	3.
BTMI231BA	Modern magyar irodalom I.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI232BA	Modern magyar irodalom II.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI233BA	Modern magyar irodalom III.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI234BA	Modern magyar irodalom IV.	2ea	koll	kv	2	BTMI230BA	3/4/5/6.
BTMI235BA	Modern magyar irodalom V.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI236BA	Modern magyar irodalom VI.	2sz	gyj	kv	2	–	(2)/3/4/5/6.
BTMI243BA	Az emberkép változásai	2ea		kv	2	BTMI241BA BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI244BA	Mítoszok alakváltozatai	2ea		kv	2	BTMI241BA BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI245BA	Összehasonlító stílustörténet	2sz	gyj	kv	2	BTMI241BA BTMI242BA	3/4/5/6.

Kód	Tantárgy		Telj.		Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTMI246BA	Irodalom és a társművészetek	2sz	gyj	kv	2	BTMI241BA BTMI242BA	3/4/5/6.
BTMI253BA	Tudományos iskolák	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI254BA	Retorikatörténet	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI255BA	A szöveg létmódja	2ea		kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.
BTMI256BA	Interpretációs gyakorlatok	2sz	gyj	kv	2	BTMI251BA BTMI252BA	3/4/5/6.

Szabadon választható irodalomtudományból vagy nyelvészetből 2 kredit. Irodalomtudományból szabadon lehet választani a fenti táblázatban lévő irodalmi ismeretekörök kurzusai közül (2 kredit), nyelvészetből szabadon lehet választani az alábbi tárgyakból:

1. Előadáskövető szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY311BA	Hangtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY312BA	Alaktani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY313BA	Mondattani elemzés 1.	2gy	gyj	2	BTNY211BA	4.
BTNY314BA	Mondattani elemzés 2.	2gy	gyj	2	BTNY302BA	5.
BTNY315BA	Stilisztikai elemzés	2gy	gyj	2	BTNY213BA	5.
BTNY316BA	Szövegtani elemzés	2gy	gyj	2	BTNY214BA	6.

2. Egyéb leíró nyelvészeti szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY421BA	Fonológia	2gy	gyj	2	BTNY209BA	3., 4.
BTNY422BA	Eszközfonetika	2gy	gyj	2		4.
BTNY423BA	Szófajtan	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY424BA	Szóalkotás	2gy	gyj	2	BTNY210BA	3., 4.
BTNY425BA	Lexikológia, lexikográfia	2gy	gyj	2		

3. Nyelvtörténeti szemináriumok:

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY431BA	Magyar szórványemlékek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY432BA	Magyar szövegemlékek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY433BA	Magyar kódexek	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4., 5.
BTNY437BA	Finnugor nyelv	2gy	gyj	2	BTNY207BA	4., 5.
BTNY438BA	Szókincstörténet	2gy	gyj	2		

4. Speciális kollégiumok:

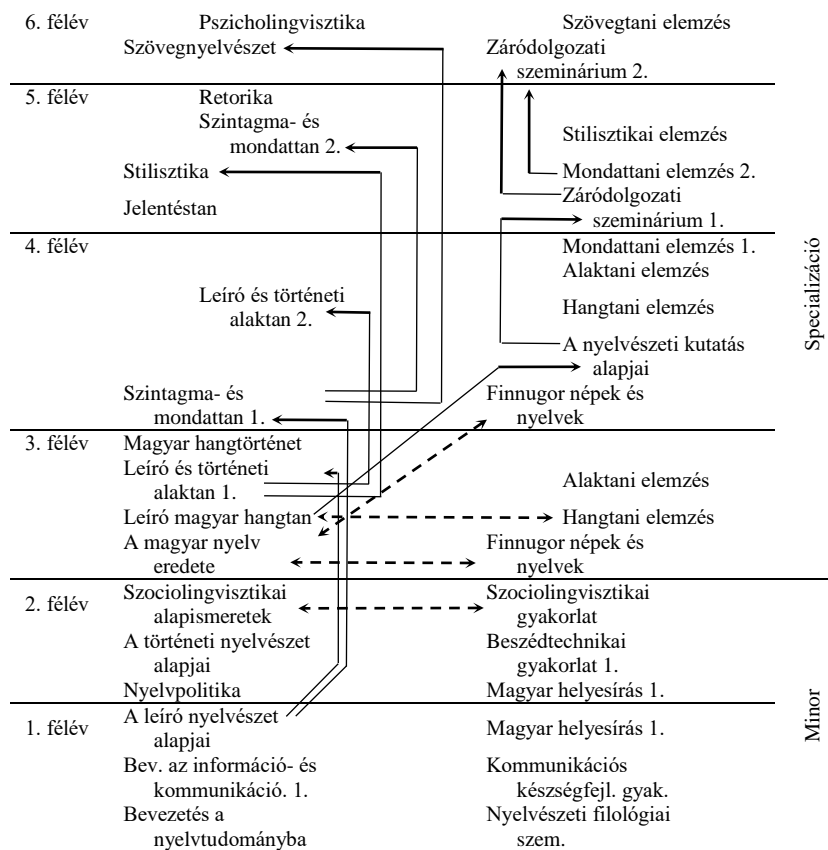
Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY440BA	Magyar helynevek	2gy	gyj	2		3–6.
BTNY441BA	Régi magyar helynévadás	2gy	gyj	2	BTNY215BA	4–6.

Kód	Tantárgy		Telj.	Kr.	Előfeltétel	Fé.
BTNY442BA	A magyar helynévkutatás története	2gy	gyj	2		3-6.
BTNY443BA	Magyar személynévek	2gy	gyj	2		3-6.
BTNY444BA	Rétegnyelvek: a sajtó nyelve	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY445BA	Két- és többnyelvűség	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY446BA	Szlengkutatás	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY447BA	Magyar nyelvjárások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY448BA	Élőnyelvi kutatások	2gy	gyj	2	BTNY206BA	3-6.
BTNY449BA	Az ómagyar kor nyelve	2gy	gyj	2	BTNY303BA	4-6.
BTNY450BA	Multimediális szövegelemzés	2gy	gyj	2		5., 6.
BTNY451BA	Retorikai gyakorlat	2gy	gyj	2	BTNY305BA	5., 6.
BTNY452BA	Stílusművelés 1.	2gy	gyj	2		
BTNY453BA	Szövegalkotás 1.	2gy	gyj	2		

A nyelvtudományi tantárgyak felvételének ajánlott rendje

↔ : A nyíl két oldalán álló tárgyak közül a szemináriumokat nem lehet előbb felvenni, mint a hozzátartozó előadást; → : a nyíl hegyénél álló tárgy felvételének előfeltétele a nyíl végénél álló tárgy előzetes elvégzése

A táblázat csak a törzsképzés tárgyait tartalmazza, és a specializációkból az e tárgyakhoz szorosabban kapcsolódó tárgyakat. Ez utóbbiak behúzással vannak szedve.

A magyar nyelvészeti tanegységek tematikája

BTAT103BA • Bevezetés a nyelvtudományba (2ea, koll, 2kr)²

Általános kurzusként az előadás célja az, hogy betekintést nyújtson a nyelvészeti gondolkodásba és a nyelvtudomány tanulmányozásába, alapozást kínálva a specifikus nyelvészeti stúdiumok számára. A kurzus az elméleti nyelvészet szémszögéből jellemzi a nyelvészet alapvető területeinek (fonetika, fonológia, morfológia, szintaxis, szemantika, pragmatika) sajátosságait, meghatározza összefüggéseit és kutatásának néhány főbb kérdését. A tárgyalási keretben szerepet kap a nyelvek általános tulajdonságainak a megismerése az Univerzális Grammatika elmélete alapján.

BTNY101BA • Nyelvészeti filológiai szem. (2gyak, gyj, 2kr) 1.

A kurzus célja, hogy a hallgatókat segítse a nyelvészeti szakirodalom értő olvasásában és felhasználásában, mely képessé teheti őket a nyelvtudomány köréből származó információk, problémák, új jelenségek kritikus feldolgozására, illetve ennek szóban vagy írásban történő prezentálására.

A tantárgy megismerteti a legfontosabb nyelvészeti ismeretszerzési forrástípusokkal: szótártípusok, nyelvemléktárak, nyelvtanok, kézikönyvek, egyéb adattárak (névtárak, nyelvatlaszok), folyóiratok, periodikák. Bibliográfiák, hivatkozási rendszerek, keresési technikák. Számítástechnikai segédeszközök. Adatgyűjtési módszerek. Nyelvészeti dolgozatok szerkesztése.

BTNY102BA • Bevezetés a kommunikációelméletbe 1. (2ea, koll, 3kr) 1.

Jel és kommunikáció. A kurzus a kommunikációelmélet szemiotikai alapjait állítja középpontjába. Áttekinti a jel fogalmának különböző explikációit (Peirce, Saussure, Morris, Jakobson) és a szemiózisos típusait.

BTNY103BA • Kommunikációs készségfejlesztő gyakorlatok (2gyak, gyj, 2kr) 1.

A tantárgy célja: a hallgatók kommunikációs készségének fejlesztése, a meggyőző érvelés technikájának gyakorlati elsajátíttatása, illetőleg elmélyítése szóban és írásban egyaránt.

---

² A rövidítések magyarázata:

¹BTNY207BA • ²A magyar nyelv eredete (³2ea, ⁴koll, ⁵3kr) ⁵BTNY205BA ⁶3.

I. A tantárgy kódja: **BTNY207BA**, *2.* A tantárgy neve: **A magyar nyelv eredete** *3.* A tantárgy formája: **2ea** = kétórás előadás, **2gyak** = kétórás gyakorlat, **2szem** = kétórás szeminárium stb., *4.* A számonkérés formája: **koll** = kollokvium, **gyj** = gyakorlati jegy, *5.* A tantárgy kreditértéke: **3kr** = 3 kredit, *6.* A tantárgy felvételének előfelvétele; az **á l l ó** betűvel szedett kódszám a tantárgy felvétele **e l ő t t** teljesítendő tárgyat jelzi, a **d ő l t** betűvel szedett kódszám azt a tárgyat, amellyel **e g y ü t t** a tantárgy felvehető (a másik tárgy felvétele feltétele az érintett tantárgy felvételének); *6.* A tantárgy felvételének ajánlott, a hallgató egyetemi előrehaladása szempontjából optimális félve(i): **3.** = harmadik félév.

A tantárgy tárgya: A hallgatók a kommunikáció elméletének rövid áttekintése után gyakorlatok útján sajátítják el a kommunikációs technikákat, mely képessé teszi őket egy adott problémakör önálló értékelésre, vélemény megfogalmazására és alternatív megoldások felvetésére, vitatkozásra. Az emberi kommunikáció fajtái, tényezői, funkciói. A testbeszéd, prezentációs készségek és technikák.

BTNY201BA • A leíró nyelvészet alapjai (2ea, koll, 2kr) 1.

A nyelv mint a tudományos vizsgálódás tárgya. A nyelvtudomány helye a tudományok rendszerében és a tudományos megismerésben. Kommunikáció és nyelv, kommunikációelmélet és nyelvészet. Pragmatika és nyelvészet, a beszédaktus-elmélet. A nyelv mint jelrendszer: szemiotika és nyelvészet. Nyelv és társadalom, a szociolingvisztika főbb kérdései. Egyén és nyelv, pszicho- és neurolingvisztika. A kognitív tudományok és a nyelvészet. Az alkalmazott nyelvtudomány fontosabb területei. A rendszernyelvészet helye a nyelvtudomány egészében. A leíró nyelvészet irányzatai az újabb kori nyelvtudomány történetében. Nyelvelirási modellek a modern nyelvészetben. A nyelvi rendszerek és a rendszernyelvészet belső struktúrája. A nyelvi rendszer alapegységei és a nyelvelirás alapfogalmai.

BTNY202BA • Nyelvpolitika (2ea, koll, 3kr) 2.

A tantárgy a nyelvpolitika fogalmát a legszélesebb értelemben használja. Célja, hogy bemutassa a nyelvek kölcsönhatásának nem nyelvrendszer-tani vonatkozásait, társadalmi háttérét és feltételeit. A tárgy tematikája a magyar nyelvészeti oktatás mellett figyelembe veszi a kommunikáció szakos képzés igényeit is.

A nyelvek sokfélesége és hasonlósága tipológiai és genetikai szempontból. Nyelv — nép — nemzet. Anyanyelv és idegen nyelv. Nyelv és nyelvjárás. Élő és holt nyelvek, természetes és mesterséges nyelvek. A nyelvek egyenrangúsága. Nemzetközi nyelvek, világnyelvek. Nyelv és politika. Nyelv és globalizáció. Nyelv és írásbeliség. Nyelv és kultúra.

Európa nyelvi képe nyelvpolitikai szempontból. Nyelvi jogok, államnyelv, kisebbségi nyelvhasználat. Nyelvismeret és oktatás. Az Európai Unió nyelvi helyzete. A magyar nyelvközösség: magyar anyanyelvűek, magyarul beszélők, nyelvismeret Magyarországon, a Kárpát-medencében és azon kívül.

BTNY203BA • Magyar helyesírás 1. (2gyak, gyj, 2kr) 1., 2.

A tantárgy célja: a helyesírásunkra vonatkozó ismeretek elmélyítése és megszerezése, helyesírási gyakorlat nyújtása.

A tantárgy tartalma: A magyar helyesírás történetének bemutatása. A magyar helyesírással kapcsolatos nyelvészeti viták ismertetése. A helyesírási szabályzat felépítése, használata. A magyar helyesírás alapelveinek és szabályainak tudatosítása és annak bemutatása, hogy az átfogó és elvont szabályok miképp alkalmazhatók a gyakorlatban.

BTNY204BA • Beszédtechnikai gyakorlat 1. (2gyak, gyj, 2kr) 2.

A tantárgy célja: elméleti alapozással, de ugyanakkor gyakorlatokkal készíten fel a magyar köznyelv igényes, normatív használatára.

A tantárgy tárgya: A beszédszervek felépítése, élettani és fonációs működése. A normatív, a tájnyelvi és a beszédhibás kiejtés. A légzés, hangadás és hangformálás gyakorlati kérdései; a normatív rögzülés elősegítése, a hibák felismerése és kijavítása. A magyar beszéd szegmentális és szupraszegmentális sajátosságai.

BTNY205BA • A történeti nyelvészet alapjai (2ea, koll, 3kr) 2.

A tantárgy célja a magyar nyelv történetéről való nyelvészeti gondolkodás alapvető fogalmainak bemutatása, különösképpen a magyar nyelvtörténet fő korszakainak, ill. forrástípusainak vonatkozásában.

A tantárgy témakörei. A nyelvek történetének külső tényezői a nyelvi változások szempontjából: nyelv és gondolkodás, nyelv és kommunikáció, nyelv és társadalom. A nyelv és a beszéd kapcsolata, kölcsönhatása. A nyelvi változások általános jellemzése, a változások rendszerszerűsége: szinkronia és diakronia összefüggései. A nyelvi változások alapjai, indítékai. A magyar nyelv történetének periodizációs lehetőségei. A magyar nyelvtörténet legfontosabb forrástípusai: közvetett és közvetlen források. A nyelvek kölcsönhatása és a nyelvi változás.

BTNY206BA • Szociolingvisztikai alapismeretek (2ea, koll, 3kr) 2.

Az óra célja, hogy a hallgatókat megismertesse a nyelvészettel, amely vizsgálódásaiban, nyelvelírásában és elméletalkotásában a nyelv társas funkcióiból indul ki. A hallgatók megismerkedhetnek a társasnyelvészet és a rendszernyelvészet közötti szemléleti–nyelvfilozófiai különbségekkel; a társasnyelvészet módszertani alapkövetelményeivel; a nyelv társas funkciójából következő alaptulajdonságokkal (identitás- és szerepjelzés, heterogenitás, kettős beágyazottság); a nyelv mint dinamikus rendszer változásának jellemzőivel és általános mechanizmusával; a nyelvi szocializáció és a nyelvhasználatra vonatkozó értékítéletek társas és társadalmi következményeivel.

BTNY207BA • A magyar nyelv eredete (2ea, koll, 3kr) BTNY205BA 3.

A tantárgy célja a magyar nyelv finnugor eredetének bizonyítása. A tantárgy tartalma a nyelvrokonság fogalmának tisztázása, a nyelvrokonság bizonyításának kritériumai. A genetikai és tipológiai rokonság bemutatása, azok összefüggéseinek megvilágítása. A rokonítás módszertani kérdései: a hangmegfelelési törvényszerűségek és a grammatikai egyezések áttekintése. A magyar nyelv tudománytalan rokonítási kísérleteinek bemutatása, azok cáfolata. A hasonlóság és a különbség kérdése a rokonítás módszerében. A hun, szkíta, török és japán rokonítási kísérletek áttekintése. A „déliábos nyelvrokonság” ideológiai háttere. A nyelvészet, a régészet, a néprajz, az antropológia és a genetikakutatás kapcsolata, a tudományterületek keveredésének veszélyei.

BTNY208BA • Szociolingvisztikai gyakorlat (2gyak, gyj, 2kr) BTNY206BA 2., 3.

A tantárgy célja egyes nyelvi jelenségek gyakorlati bemutatása és feldolgozása a szociolingvisztikai kutatómunka módszereinek bemutatásával. A kiválasztott központi témának megfelelően a tanegység tematikája félévenként változik: a belső nyelvváltozatok rendszerezésére vonatkozó kísérletek; egy beszélőközösség nyelvhasználatának vizsgálata; nyelvpolitikai, nyelvtervezési kérdések; nyelvi változás, nyelvi változók a mai magyar nyelvben; nyelvelsajátítás, nyelvi szocializáció; nyelv és kultúra. A tárgyhoz a tanár által meghatározott témakörből önálló gyűjtőmunka és feldolgozás is kapcsolódik.

BTNY209BA • Leíró magyar hangtan (2ea, koll, 3kr) 3.

A szegmentális fonetika irányai a beszédlánc egyes szakaszainak megfelelően: kortikális, artikulációs, akusztikai, auditorikus, percepció fonetika. A beszélőszervek biológiai és fonációs működése, a magyar beszédhangok képzésének módjai. A magyar magánhangzók és mássalhangzók fonetikai és fonológiai rendszere. A hangok rokonsági rendszere. Hangkapcsolódások a beszédláncban, a magánhangzó- és a mássalhangzótvények a magyarban. A fonéma mivolta; elterjedtebb fonémafelfogások. A megkülönböztető jegyek és viszonyuk a képzési jegyekhez.

BTNY210BA • Leíró és történeti alaktan 1. (2ea, koll, 3kr) BTNY201BA 3.

A morfémák fogalma és fajtái, a megkülönböztetésükre vonatkozó elméletek. A morfémák funkciói. A morfémák kapcsolódásának szabályai. A morfémák főbb típusainak történeti változásai (tő, képző, jel, rag).

A mai magyar névszótőrendszer és kialakulása. A névszójelek története: többesjelek, a birtokos személyjelezés sajátosságai, a melléknevekhez kapcsolódó jelek. Névszóragozás a mai magyar nyelvben: a magyar esetrendszer leírásának problémái. Névszóragozásunk fejlődésének főbb vonalai: ősi, primer esetragok és továbbélésük formái, agglutinációval keletkezett ragjaink. Az egyes esetragok története.

BTNY211BA • Szintagma- és mondattan 1. (2ea, koll, 3kr) BTNY201BA 4.

A tantárgy célja a szószerkezetek, az egyszerű mondatok és az összetett mondatok hagyományos és modern elméleti kérdéseinek ismertetése.

A tantárgy célja tárgya: A szószerkezettan: a szintagma általános jellemzői, tipológiája, elemzése.

A magyar mondastruktúra történeti változásának fő vonásai. Mondattani fogalmak értelmezésének változásai. A mondattani elemzés szempontjai. A mondat szerkezeti és szerkesztettségi típusai. A mondatrészek fogalma, funkciója, alaki sajátosságai. Az egyszerű és az összetett mondatok elemzése. Az egyszerű és az összetett mondat határeseiteinek fajtái. A sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok. A mondatátszövődés. A közbeékelődés. A mondatok logikai minősége.

BTNY212BA • Jelentéstan (2ea, koll, 3kr) 5.

A jel és jelentés. Jeltípusok. A nyelvi jelek jellemzői. A jelentéstan helye a nyelvtudományban. A jelentésfelfogás alakulása a magyar nyelvtudományban: a jelentés mint viszony; a jelentés mint funkciófogalom; a referenciális jelentés; a jelentés mint jelölési érték; a jelentés mint szabály; a komplex jelentés és annak aspektusai. Alak és jelentés. A jel és a jelentés változása. A szójelentés változásának rendszere. A tulajdonnév jelentése. A jelentéskutatás legújabb irányzatai: strukturális, a logikai és a kognitív szemantika, a mondatsemantika.

BTNY213BA • Stilisztika (2ea, koll, 3kr) BTNY210BA 5.

A tantárgy célja: a stíluselméleti, stílustörténeti tudás megalapozása.

A tantárgy tárgya: A stilisztika fogalma. A stilisztika összefüggése nyelv- és irodalomtudományi, sőt más érintkező diszciplínákkal. A funkcionális stilisztika stílusértelmezése, szemlélete, tárgyköre. A stílusfogalom alakulása. A funkcionális stílusfelfogás elméleti háttere. A stílusformáló és -meghatározó tényezők. A stílus hírtéke. A stílusművelés eszközei szintjei: stíluselemek (stílélmák) az akusztikai, a szó- és kifejezőképeslet, a szintaktikai, a képi, a szövegszinten, illetve a nyelven kívüli jelenségek szintjén. A nyelvi-stilisztikai eszközök szerepe a legfontosabb stílusrétegekben. A művészi stílus legfőbb sajátosságai a tárgyalt hat nyelvi szinten. Stílustipológia. A legjellemzőbb stílustörténeti korszakok. A művészi áramlatok, stílusirányzatok nyelvi-stiláris jellemzői.

BTNY214BA • Szövegnyelvészet (2ea, koll, 3kr) BTNY211BA 6.

A tantárgy célja: a szöveggel mint a kommunikáció legmagasabban szervezett egységével kapcsolatos elméleti tudnivalók számbavétele, tekintettel a szöveg alkotójára és befogadójára.

A tantárgy tartalma: A szövegtan történeti gyökerei, tárgya, anyaga, célja, feladata, felosztása, segéd tudományai. A magyar szövegtani kutatások mai helyzete. A szöveg fogalma. A verbális és a multimediális szöveg. A szövegértékűség jellemzői. A szövegösszefüggés területei, fajtái és eszközei. A szöveg témája, tematikai ugrás a szövegben. Szövegforma, -akusztikum. A szöveg szerkezeti sajátosságai. A szöveg kifejtett és kifejtetlen jelentése. A szöveg jelentéstani összefüggésének mértéke, eszközei. A szöveggrammatikai utalás fogalma, fajtái az utalás iránya, megjelenésének természete, hatósugara, foka szerint. Szövegpragmatika. Szövegtipológia. Szövegstilisztika. A szövegek közötti összefüggés fajtái. Szövegalkotás, -befogadás.

BTNY215BA • Magyar hangtörténet (2ea, koll, 2kr) BTNY205BA 3.

A tantárgy célja a mai magyar hangrendszer kialakulásának bemutatása. A nyelv, a nyelvi változások tudományos szemléletének mélyítése. A leíró hangtani ismeretek megszilárdítása. Régi magyar (irodalmi) szövegek olvasásának és megértésének segítése.

A tantárgy tartalma a magyar hangrendszer és annak változásai a finnugor–ugor alapnyelvtől máig. A magán- és mássalhangzórendszer az ős- és ómagyar, valamint a közép- és új-, illetve az újabb magyar korban. A kettőshangzók, a szupraszegmentális elemek. A fontosabb hangváltozások kommentálása, esetenként idegen nyelvi párhuzamokkal is. Rendszerszerűség a hangrendszer állapotában és annak változásaiban. Hangrendszer és helyesírás.

BTNY216BA • Finnugor népek és nyelvek (2gyak, gyj, 2kr) BTNY207BA 3., 4.

A finnugor (uráli) nyelvek rokonsági viszonyainak rendszere. A nyelvrokonság bizonyításának módszerei. Az egyes finnugor (uráli) népek bemutatása: életkörülményeik, lakóterületük. Az oroszországi kisebb finnugor népek nyelvi helyzete, a nyelvkihalás veszélyei. Az egyes nyelvek jellegzetességeinek rövid bemutatása. — Az alapnyelv fogalma és jellemző vonásai: a hangrendszer, szófajok, a névszó és az igerendszer bemutatása. Az őshazaelméletek áttekintése. Az ősi szókincs rétegeinek bemutatása.

BTNY301BA • Leíró és történeti alaktan 2. (2ea, koll, 3kr) 4.

A magyar igealak szintetikus jellege, morfológiai és jelentésszerkezete. A mai igtőrendszer és kialakulása. Az igefajták és az igeragozás összefüggése. Az igemódok és kifejezőeszközeik. A módjelek története az alapnyelvben, az ósmagyar és az ómagyar korban, ill. újabb kori módosulásaik: alaktani és funkcionális változások. A magyar igeidőrendszer átalakulása: gazdagodás és szegényedés. Az általános és a határozott ragozás, az ikés igék mint a magyar nyelv belső fejleményei. Igei személyragjaink rendszere, valamint története, kialakulásuk jellegzetes módjai.

BTNY302BA • Szintagma- és mondattan 2. (2ea, koll, 3kr) 5.

A tantárgy célja a hagyományos és modern leíró mondattani irányzatok ismertetése, tipológiája, különös tekintettel a funkcionális mondattani és a transzformációs generatív mondattani modell összevetésére.

A tantárgy tárgya: Leíró mondattanok tipológiája. A tudományos igényű mondattani leírás jellemzői. A magyar grammatika és a generatív nyelvtan szemlélete, elemzési módszere közötti eltérések és hasonlóságok. A generatív transzformációs nyelvtan modellje: Standard-elmélet, Kormányzás és kötés elmélet. A magyar szószerkezetek és mondatok transzformációs generatív elemzése.

BTNY303BA • A nyelvészeti kutatás alapjai (2gyak, gyj, 2kr) 4., 5.

A tantárgy célja, hogy a hallgatók alkotó módon, részben saját anyagfeltáró munka révén ismerjék meg szakjuk egy-egy szűkebb tudományterületének ismeretanyagát, önállóan képesek legyenek bizonyos szakmai problémák megközelítésére és megoldására. E tekintetben a tárgy a diplomadolgozat szakmai módszertani előmunkálatának is tekinthető.

A gyakorlat keretében a hallgatók szemináriumi dolgozatot készítenek. A dolgozat témája az adott képzési szakaszon belül szabadon választható a magyar

vagy a finnugor nyelvtudomány témaköreiből. Követelmény a szakirodalom keresésének és a feldolgozás módszerének, technikájának elsajátítása, a vonatkozó irodalom alapos ismerete, az eltérő megközelítési lehetőségek közötti eligazodás, az önálló véleményalkotás, a megszerzett ismeretek alkotó felhasználása. Alapkövetelmény a dolgozat színvonalas megszerkesztése, nyelvileg igényes megfogalmazása.

BTNY305BA • Retorika (2ea, koll, 2kr) 5.

A tantárgy célja: a retorikai szövegműfajok hagyományos és modern sajátosságainak ismertetése

A tantárgy tartalma: A retorika szükségessége, érvényességi területe, elkülönítése más tudományágaktól; fogalma, tárgya, anyaga, felosztása, módszere, hatása. Az egyetemes és magyar retorika rövid története és mai reneszánsza. A klasszikus és a modern, a tudományos és népszerű retorika összevetése. A beszéd és funkciói, fajtái a szintértől és a céltól függően. A szónoki beszéd szintjei, tárgya. A szónoklás alkalmai, időtartama, helye. A retorikai szituáció. A szónokra vonatkozó főbb retorikai ismeretek: a szónok célja, személyisége, felelőssége, tehetsége, fellépése, magatartása, megjelenése, testi jellemzői, felkészültsége. A szónoki kommunikáció verbális és nem verbális sajátosságai. A lámpaláz. A szónoklatra vonatkozó főbb ismeretek. A szónoki beszéd kidolgozásának főbb fázisai. Az inventio. A dispositio. Az elocutio. A szónoki beszéd emlékeztetbe vésése, akusztikus megjelenítése. A hallgatóság hatása a szónokra, a szónoki beszéd folyamatára, eszközeire.

BTNY306BA • Pszicholingvisztika (2ea, koll, 2kr) 6.

A tantárgy célja a XX. század közepén a pszichológia és a nyelvészet határterületein megszületett tudományág általában való megismertetése.

A tantárgy tematikája révén a nyelv egy sajátos megközelítési módjával ismerkedhetnek meg a hallgatók az alábbi kérdéskörök megtárgyalásával: a beszéd folyamatok szervezése (az agy és az agyműködés); a beszédet megelőző folyamatok — a beszédprodukciónak folyamata, a beszédészlelés és a beszédmegértés folyamata és sajátosságai; az anyanyelv elsajátítása; a beszédprodukciónak és beszédfeldolgozás zavarai.

BTNY307BA • Záródolgozati szem. 1. (2gyak, gyj, 3 BTNY303BA 5.

BTNY308BA • Záródolgozati szem. 2. (2gyak, gyj, 3 BTNY307BA 6.

A tárgy célja, hogy a BA képzési szakaszt lezáró, nyelvészetből vagy irodalomból választhatóan elkészítendő záródolgozat megírásához segítséget nyújtson. A nyelvészeti kutatás alapjai c. tárgy keretében elkészített szemináriumi dolgozat témája a munka során továbbfejleszhető úgy, hogy a hallgató a korábbi kutatási témakörét kiszélesíti vagy elmélyíti. A szemináriumi óra egyéni foglalkozás keretében ismerteti meg a hallgatót a témáját érintő összetettebb elméleti és módszertani kérdésekkel, segíti a felhasznált szakirodalmi anyag kritikai

elemzésében, adott esetben a saját nyelvi anyag feldolgozásában, az elméleti következtetések megfogalmazásában, a tudományos érvelési technikák alkalmazásában.

BTNY311BA • Hangtani elemzés (2gyak, gyj, 2kr) BTNY209BA 3., 4.

A szeminárium felépítését és tematikáját illetően a „Leíró magyar hangtan” című előadáshoz igazodik; célja az ott hallottak elmélyítése, kiegészítése, valamint a fonetika gyakorlati megismertetése (hangtani elemzés, átírási rendszerek).

A tantárgy témakörei: A hangtan irányai. A fonetika–fonológia felosztás elméleti háttere és problematikája. Hang és betű; az írásrendszerek története. A szegmentális fonetika egyes irányai és az ezekhez kapcsolódó kérdések. A szótag problematikája. A magyar nyelv fonetikai és fonológiai rendszerei, történetük. Bizonytalan státusú hangok a magyarban.

BTNY312BA • Alaktani elemzés (2gyak, gyj, 2kr) BTNY210BA 3., 4.

A tantárgy célja, hogy elmélyítse a leíró és történeti alaktani ismereteket, különös tekintettel az alkalmazott kategóriák többféle megközelítési, értelmezési lehetőségére. Az elméleti ismeretek régi és mai szövegek elemzésében való alkalmazása.

A gyakorlat főleg a leíró morfológia egyes kérdésköreinek áttekintésére helyezi a hangsúlyt. Az alaktani rendszerek leírásának általános lehetőségei. Morfológiai alapfogalmak értelmezési problémái: a morféma és a szó. A morfematípusok osztályozásának kérdései: nyelvek feletti és nyelvspecifikus problémák. A törendszerek leírásának eltérő megközelítései. A névszói esetragozás határmezsgyéje. A birtokos személyjelezés/-ragozás kérdése. Szinkrón problémák az igeragozási rendszer ábrázolásában: pl. a múlt idő, a felszólító mód jelének allomorfiái, a ható ige problémája stb. Funkcionális változások, idegen nyelvi hatások az igemódok és az igeidők használatában.

BTNY313BA • Mondattani elemzés I. (2gyak, gyj, 2kr) BTNY211BA 4.

A gyakorlat célja az, hogy megismertessen a mondattani elemzés fogalmával és különböző módszereivel. Az elemzési gyakorlat keretében a klasszikus leíró hagyományok szerint folytatjuk az elemzést, szem előtt tartva, hogy a középiskolai tananyag ezen alapszik.

Az elemzések sorrendje az előadás elméleti ismereteinek rendjét követi. A mondat szintagmatikus szerkezeteinek elemzése után az egyszerű mondat, majd az összetett mondat vizsgálatára kerül sor. Az elemzések során külön figyelmet fordítunk az átmeneti jelenségekre mind a szintagmák, mind a mondatok körében.

BTNY314BA • Mondattani elemzés 2. (2gyak, gyj, 2kr) BTNY302BA 5.

A gyakorlat célja az, hogy a hagyományos és a modern mondattan elméleti ismereteinek összevetését gyakorlati síkon végezzük el.

Az elemzési gyakorlatok során láthatóvá válnak a hagyományos és a modern elemzési modellek közötti legfőbb hasonlóságok és eltérések. A hallgatók

megismerkednek a generatív transzformációs mondatn elemzési szempontjaival és az elemzés modelljével. A gyakorlatok keretében rávilágítunk a kötött és a szabad szórendű nyelvek mondatainak elemzése közötti eltérésekkel. Az elemzések során a magyar mondat szerkezet változásait bemutató feladatokra is sor kerül.

BTNY315BA • Stilisztikai elemzés (2gyak, gyj, 2kr) BTNY213BA 5.

A tantárgy célja: a stílusérzékenység fejlesztése, a stíluselemző módszerek megismertetése és gyakorlati alkalmaztatása, a stilisztikai elemzési képesség kialakítása.

A stilisztikai elemzések tárgya: A stíluselemzés fogalma, feladata, elkülönítése a műelemzéstől. A stilisztikai elemzés elmélete és gyakorlata. Stíluselemző módszerek. A funkcionális stilisztika szerinti elemzés. A lírai, epikai, drámai alkotások stílusvizsgálatának sajátos szempontjai. A nem szépirodalmi jellegű beszélt vagy írott nyelvi szövegek, szövegtípusok elemzésének módszere. Az egyéni stílusajátosságok és a stílusirányzatok jellemzőinek vizsgálata. Az inadekvát stílus jelei, fajtái, javításuk.

BTNY316BA • Szövegtani elemzés (2gyak, gyj, 2kr) BTNY214BA 6.

A tanegység célja: a szöveg értelmezését, befogadását segítő szövegelemző módszerek elsajátíttatása.

A tantárgy tartalma: A szépirodalmi és nem szépirodalmi igényű írott és élőnyelvi szövegek szövegtani szempontú (szövegformai, -akusztikai, -szerkezeti, szemantikai, -grammatikai, -pragmatikai, -tipológiai, -fonetikai, -stilisztikai, intertextuális) analitikus-kreatív vizsgálata. A szövegtípusok jellemzőinek konkrét példákra való felfedezése. Szövegjátékok: vers, illetve próza kreatív-produktív megközelítése. Néhány kreatív szövegátalakítás. Szövegek tipografizálásával kapcsolatos gyakorlatok. Vers és próza szövegmondat-összetevőinek lehetséges lineáris elrendezéséhez fűződő gyakorlatok. Vers és próza időszerkezetével kapcsolatos gyakorlatok. Szövegjavítás (költői, tanári).

BTNY421BA • Fonológia (2gyak, gyj, 2kr) BTNY209BA 3., 4.

A tanegység célja a fonológia alapfogalmainak, kutatási területeinek, kialakulásának és főbb irányzatainak bemutatása. Fonológiai alapfogalmak: oppozíciók, korrelációk, fonémák és allofónok, a fonémaazonosítás ismérvei, a fonológia helye a nyelvtanban; a megkülönböztető jegyek. A magánhangzók és a mássalhangzók fonológiája, a szótag és a szupraszegmentális elemek fonológiai vizsgálata. A fonológia előzményei és kialakulása; a fonológia főbb irányzatai: a fonológia lineáris és nemlineáris elméletei.

BTNY422BA • Eszközfonetika (2gyak, gyj, 2kr) 4.

A kurzus betekintést nyújt azokba a friss kutatási eredményekbe, amelyek műszeres kísérletek segítségével jellemzik a magyar nyelv hangrendszerét. A kurzus megismerteti a beszéd eszközös vizsgálatának a módzataival, az eljárások fejlődésével. Tárgyalja az akusztikai fonetika alapfogalmait, a beszédészervi

működések és az akusztikum közötti kapcsolatot. A különböző regisztrátumok elemzése lehetőséget nyújt a hallgatóknak arra, hogy továbbgondolják a fonetika korábban már megismert alapfogalmait.

BTNY423BA • A magyar szófajok rendszere (2gyak, gyj, 2kr) BTNY210BA 3., 4.

A tantárgy célja a szófajokkal kapcsolatos elméleti és gyakorlati jellegű ismeretek elsajátítása.

A tantárgy tartalma a szófajiság lényege: lexikális és grammatikai szófajiság. Szófaji vizsgálódás a hármas szempont szerint (alaktani, szemantikai és mondat-tani szempont). Szófaji rendszerek, rendszerezési kísérletek. Az egyes szófajok jellemzői. A szófaj fogalma, a szófajok osztályozásának kritériumai. Az ige és fajai. A főnév és fajai. A melléknév. A határozószó. A névmás: főnévi, melléknévi és határozószói névmások. Az ige-igenév. A segédszók (álszók): az igekötő, a névutó, a segédige, a névelő, a kötőszó. A módosítószó. A mondatzó.

BTNY424BA • A magyar szóalkotás rendszere (2gyak, gyj, 2kr) BTNY210BA 3., 4.

A tantárgy célja a szóalkotási eszközök megismertetése révén bemutatni a mai magyar nyelv változásának, bővülésének formáit, ill. szókincsünk történeti alakulásának főbb mozgásformáit.

A tantárgy tartalma a külső és belső szóalkotás. Külső szóalkotás: a) jövevényszavak; b) a nyelv egyéb rétegeiből való átvétel a köznyelvbe: régi szavak felújítása, nyelvjárási szavak átvétele. — Belső szóalkotás: A) szóteremtés (indulatszavak, hangutánzó szavak, hangfestő szavak, gyermeknyelvi szavak); B) szűkebb értelemben vett szóalkotás: a) jelentésbeli szóalkotás; b) alaki szóalkotás (szóképzés, szóösszetétel, szórövidülés, ragszilárdulás, elvonás, szóhasadás, szóvegyülés, népetimológia, mozaikszó alkotás stb.)

BTNY425BA • Lexikológia, lexikográfia (2gyak, gyj, 2kr)

A tanegység célja, hogy megismertessen a szókincs és a szótárírás kapcsolatát, bemutassa a különböző szótártípusokat, elméleti és gyakorlati ismeretekhez juttassa a hallgatókat.

A tantárgy részben a lexikográfiát mint nyelvészeti részterületet (annak ágait, társtudományait, történetét) járja körül, részben a különféle szótártípusokkal foglalkozik. A tárgy keretében a hallgatók megismerik a magyar szótárirodalom legfontosabb alkotásait, részben történeti fejlődésükre is tekintettel. Nyelvtörténeti és etimológiai szótárak: a közszoji és a tulajdonnévi elemeket tárgyaló szótárak. Értelmező szótárak és speciális rendeltetésű szótárak, szókincstárak (szinonimaszótárak, írói szótárak stb.). Táj- és rétegnyelvi szótárak. Grammatikai célú szótárak. Digitális formátumú és on-line szótárak.

BTNY431BA • Magyar szórványemlékek (2gyak, gyj, 2kr) BTNY215BA 4., 5.

A gyakorlat célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a magyar szórványemlékek, azaz az idegen nyelvű szövegben elszórtan álló magyar szavak, szókapcsolatok általános problematikájával és egyes szórványokkal.

A gyakorlat során nagyjából az egyes szövegek (elsősorban a mohamedán források, Konsztantinosz Porphyrogennétosz műve, a Veszprémvölgyi apácák adománylevele, a Tihanyi apátság alapítólevele, Anonymus Gesta Hungarorum) komplex nyelvi elemzésére kerül sor: főleg hangtani, alaktani, jelentéstani, etimológiai, valamint művelődéstörténeti vizsgálatokra.

BTNY432BA • Magyar szövegművelek (2gyak, gyj, 2kr) BTNY215BA 4., 5.

A gyakorlat célja, hogy bemutassa az elméleti nyelvtörténeti ismeretek szövegeken, a Halotti Beszéden és az Ómagyar Mária-siralom szövegén való alkalmazhatóságát, s a szövegek nyelvi elemzése által jellemezhetővé tegye az adott kor nyelvéllapotát, valamint annak művelődéstörténeti háttérét. A fenti nyelvemlékek mellett más korai rövid szövegművelek (Königsbergi Töredék, Gyulafehérvári Sorok, Laskai Sorok) egyes helyeire is kitérünk. A következő kérdésköröket tárgyaljuk: a nyelvemlékek mint a nyelvtörténeti vizsgálat forrásai és felhasználásuk módszere, a magyar és a megfelelő latin szöveg viszonya, az olvasatok, a korabeli helyesírás, hangtani, morfológiai, lexikális, mondattani, szövegtani, stiláris jellegzetességek, az értelmezés, a művelődés- és vallástörténeti háttér, a Halotti Beszéd és az Ómagyar Mária-siralom „utólete” a magyar irodalomban.

BTNY433BA • Magyar kódexek (2gyak, gyj, 2kr) BTNY215BA 4., 5.

A tantárgy célja a kódexirodalom problematikájával általában való megismerkedés. Bizonyos jártasság a kódexek olvasásában. A nyelvtörténeti ismeretek bővítése.

A gyakorlaton kódexszövegek olvasására és elemzésére kerül sor nyelvtörténeti, valamint művelődéstörténeti szempontból. Legrészletesebben a Jókai-kódex és a Bécsi kódex egy-egy rövid részlete szerepel. Ezenkívül néhány rövid részlet más kódexekből (pl. DöbrK., MargL., ÉrdyK. stb.), illetve párhuzamok, analóg esetek más kódexekből, nyelvemlékekből.

BTNY437BA • Finnugor nyelv (2gyak, gyj, 2kr) BTNY207BA 4., 5.

A rokon nyelvek tanulmányozásának elsődleges célja az illető nyelv rendszerének megismertetése. Ez alapot ad a finnugor összehasonlító nyelvészeti tanulmányokhoz. A tantárgy tartalma a választott rokon nyelv hang- és alaktani rendszerének és főbb mondattani sajátosságainak bemutatása, elsősorban irodalmi jellegű szövegek alapján. A stúdium része az illető rokon nép rövid bemutatása: életkörülményeik és etnikai jellegzetességeik áttekintése, nyelvi helyzetük ismertetése.

BTNY438BA • Szókincstörténet (2gyak, gyj, 2kr)

A tárgy a magyar szókincs eredetbeli csoportjait és történeti rétegződésének alakulásmódját mutatja be. Tárgyalja az alapnyelvi szókincs rekonstrukciós problémáit, s az uráli eredetű szavaknak a nyelv későbbi életében betöltött szerepét. Nyelvtörténeti korszakokként áttekinti a magyar nyelvnek más nyelvekkel

való kapcsolatait és ennek történelmi, művelődéstörténeti háttérét. A tematika középpontjában azok az areális kölcsönhatások állnak, amelyek nyelvünk és a Kárpát-medencében az elmúlt évezredben használt más nyelvek között elsősorban lexikális téren megmutatkoznak.

BTNY440BA • Magyar helynevek (2gyak, gyj, 2kr) 3–6.

A gyakorlat célja, hogy megismertessen a magyar helynevek rendszerének jellegzetességeivel, s a rendszer történeti változásának formáival.

A rendszer sajátos fogalma a helynevek körében: mikro és makrotoponimák. A nevek szerkezeti elemzésének lehetőségei: tudománytörténeti aspektus, különféle helynév-tipológiai megközelítések. A névrész és a névelem fogalma. Szerkezeti analízis, funkcionális szemantikai és lexikális morfológiai névelemzés. A helynevek keletkezés- és változástörténete. A helynévféjtés elméleti és módszertani problémái.

BTNY441BA • Régi magyar helynévadás (2gyak, gyj, 2kr) BTNY215BA 4–6.

A tanegység célja, hogy megismertessen a mai magyar helynévrendszert is alapjaiban meghatározó régi magyar helynévadás rendszerszerű jelenségeivel, a régi magyar helynévalkotási modellek sajátosságaival.

A tantárgy tartalma az egyes helynévtípusok feltérképezése, valamint az ennek általános nyelvi háttéréül szolgáló korai ómagyar kor jellemzőinek bemutatása. A tárgy keretében a hallgatók képet kapnak az általános névelméleti alapokról, az Árpád-kor időszakának nyelvi-népi érintkezéseiről a Kárpát-medencében, valamint magukról a helynévtípusokról. Megkülönböztetett figyelemben a víz- és településnevek részesülnek. A névalkotás szemantikai csoportjairól (személynévből alakult helynevek, népnévi, foglalkozásnévi, törzsnévi eredetű helynevek, templomcímekkel kapcsolatos helynevek, valamint a vásártartásra, gyepűvédelemre utaló névkincs) és morfológiai típusairól (képzővel és összetételként alakult helynevek) egyaránt szó esik.

BTNY442BA • A magyar helynévkutatás története (2gyak, gyj, 2kr) 3–6.

A tantárgy a magyar helynévkutatás XIX. századi előtörténetének és főképpen a XX. századi történetének tudománytörténeti áttekintését kívánja adni. Bemutatja az ezen időszakot jellemző kutatási módszereket, szemléletváltásokat, alapvető szakmunkákat és kutatókat. A magyar helynévkutatás eredményeit témakörök szerint haladva tárgyalja: két nagyobb egysége a leíró és a történeti névkutatást feldolgozó rész, szól azonban emellett a magyar névkutatás fórumairól, nemzetközi kapcsolatairól is. A legjelentősebb magyar névkutatókról rövid tudománytörténeti portrékat is felvázol.

BTNY443BA • Magyar személynevek (2gyak, gyj, 2kr) 3–6.

A személynevek általános névtani megközelítése. A személynevek fajtái (keresztnév, családnév, ragadványnév stb.); a személynevek szerkezete, funkcionális típusai, alaktani viselkedése. A magyar személynévadás korszakai; a

személynevek eredet szerinti rétegei, egy jelentősebb személynévi réteg (például az Árpád kori török eredetű neveink) részletes nyelvtörténeti vizsgálata. A névadást befolyásoló tényezők (névdivat, névváltoztatás, kettős névadás).

BTNY444BA • Rétegnyelvek: a sajtó nyelve (2gyak, gyj, 2kr) BTNY206BA 3–6.

A magyar nyelv rétegződésének általános kérdései. A sajtó nyelvének (nyelveinek) helye a magyar nyelv változatai között. A médiumok sajátos nyelvi és stilisztikai megnyilvánulásai: nyomtatott sajtó (a műfajok egyedi nyelvi megnyilvánulásai: hírműfajok, publicisztika, interjú, kritika, riport stb. nyelvi sajátosságai), auditív médiumok (a beszéd sajátosságai, lehetőségei a különböző műfajokban), telekommunikáció (kötött szöveg, ennek stiláris és metakommunikatív lehetőségei; szabad műfajok — riportok, interjúk stb. — nyelvi és stilisztikai hatásai).

BTNY445BA • Két- és többnyelvűség (2gyak, gyj, 2kr) BTNY206BA 3–6.

A két- és többnyelvűségnek a nyelvi rendszert érintő következményeinek (interferencia, kódváltás, kontaktusváltozatok, kölcsönzések; nyelvcseré, disszimiláció) és a kétnyelvűségben szerepet játszó tudati tényezőknek (a nyelv presztízse; a nyelv külső megítélése; a beszélő attitűdje anyanyelvéhez és az attitűd változása; előítéletek) a bemutatása. A nyelv mint identitástényező.

BTNY446BA • Szlengkutatás (2gyak, gyj, 2kr) BTNY206BA 3–6.

A tantárgy célja egy nyelvtudományi eszközzel csak a legutóbbi időben vizsgált, bár a nyelvhasználatban fontos szerepet játszó és nyelvileg is rendkívül tanulságos nyelvváltozat bemutatása és kutatási lehetőségeinek áttekintése. A félév során szó esik a szlengkutatás és a nyelvtudomány viszonyáról, a szleng meghatározására tett kísérletekről, a szlengről mint kulturális jelenségről, a szleng típusairól, a magyar szleng és szlengkutatás történetéről, a szleng használatának okairól, a szleng használóiról és további kapcsolódó témákról. A tárgyhoz a tanár által meghatározott témakörből önálló gyűjtőmunka és feldolgozás is kapcsolódik.

BTNY447BA • Magyar nyelvjárások (2gyak, gyj, 2kr) BTNY206BA 3–6.

A tantárgy célja megismertetni a hallgatókat a magyar nyelv területi változataival, a nyelvjárásokkal. Az elméleti ismeretek elsajátítása mellett be kívánja vezetni a hallgatókat a nyelvjáráskutatás gyakorlati munkájába is.

A tantárgy tartalma a nyelvjárási jelenségek mivolta, keletkezésük, terjedésük, kihalásuk nyelvi és társadalmi vonatkozásai. Hangtani, szókincsbeli, frazeológiai, alaktani, szintaktikai nyelvjárási jelenségek. Nyelvjáráson belüli eltérések az életkor, nemek, vallás stb. szerint; a diglosszia. A mai magyar nyelvjárások rendszere, helyi nyelvjárások, nyelvjárástípusok, regionális nyelvek, nyelvjárászigetek. A fő területi típusok, és ezek legfőbb jellemzői. A magyar nyelvjáráskutatás időszerű feladatai; a gyűjtés és módszerei, típusai. A nyelvjárási jelenségek szerepe az iskolai anyanyelvi nevelésben.

A tárgyhoz nyelvjárásgyűjtő terepgyakorlat is kapcsolódhat.

BTNY448BA • Élőnyelvi kutatások (2gyak, gyj, 2kr) BTNY206BA 3–6.

Nyelv és kultúra: nyelv és gondolkodás (a nyelvi relativizmus kérdése); nyelv és közösségi kultúra (a nyelv antropológiai vonatkozásai); a nyelv és a társas szerepek (megszólítás, udvariasság stb.); a nyelv és a társadalmi viszonyok (nyelvszociológia); a társalgás szabályai (társalgáselemzés). Nyelv, nyelvváltozatok: a nyelv sokfélesége. Beszélőközösségek — a nyelvelsajátítás és a nyelvi azonosságtudat. Egynyelvűség és többnyelvűség. A nyelvi változás.

BTNY449BA • Az ómagyar kor nyelve (2gyak, gyj, 2kr) BTNY303BA 4–6.

A tantárgy célja, hogy áttekintést adjon a magyar nyelv történetének megismerésében kulcsfontosságú ómagyar kor magyar nyelvéről. A speciális kollégium elsősorban azzal segíti a megfelelő nyelvtörténeti látásmód kialakítását, hogy a nyelvi részrendszerekre való széttagolás helyett egészében kívánja láttatni a magyar nyelvet.

A magyarság kulturális művelődési kapcsolata Európával a honfoglalás után. Az írásbeli kultúra megjelenése: beszélt és írott nyelv viszonya. A magyar nyelvű írásosság megjelenési formái. Az írásbeliség megteremtésének hang- és helyesírás-történeti kérdései. Areális hatások az új nyelvi környezetben: új elemek a nyelvtani rendszerben és a szókincsben. Újfajta nyelvi tagozódás létrejött: az ómagyar kori nyelvjárások hangtörténeti, szókincstörténeti vizsgálhatósága.

BTNY450BA • Multimediális szövegelemzés (2gyak, gyj, 2kr) 5., 6.

Az elemzési gyakorlat célja, hogy a szövegtani elemzés módszerét a nem csupán verbális eszközökkel létrehozott szövegekre is kiterjessze.

Az elemzések során azt vizsgáljuk, hogy a szövegek nem nyelvi kifejezőeszközeinek milyen szerepük van a szöveg-összefüggés megteremtésében, valamint azt, hogy ezek az eszközök miként járulnak hozzá ahhoz, hogy a befogadó a szöveghez rendelhető valóságot is összefüggőnek (folytonosnak, szerves egésznek) érzi. A szövegtani elemzés tárgyául elsősorban képpel, grafikával, zenével kiegészített szövegeket választunk.

BTNY451BA • Retorikai gyakorlat (2gyak, gyj, 2kr) BTNY305BA 5., 6.

A tantárgy célja: a szónoki képességek fejlesztése különböző műfajú beszédek tartásával és a retorikai elemzés gyakorlításával.

A tantárgy tárgya: Az előkészíthető és nem előkészíthető szónoki beszédműfajok jellemzőinek felfedezése, ilyen típusú szövegek alkotása, előadása. Kiemelkedően szép szónoklatok elemzése és diákok által tartott beszédek bírálata szóban és írásban.

BTNY452BA • Stílusművelés I. (2gyak, gyj, 2kr)

A tantárgy célja: a stílusérzék fejlesztése, a stílári adekvátság követelményének megfelelő szövegek alkotásához szükséges stilisztikai ismeretek tudatosítása és gyakorlati alkalmazása.

A tantárgy tárgya: A különböző stílusok felfedeztetése a legkülönbözőbb szövegtípusokban. Stílusteremtő és -meghatározó tényezők. Stílusrétegek. Az egyes stílusrétegek (a társalgási, a tudományos, a hivatalos-közéleti, a szónoki és a szépirodalmi stílus) stiláris jellemzői és hibái. Alapvető stílus eszközök. Stiláris szempontból hibás szövegek javítása. Az illő megszólítások. A téves idegenszó-használat.

BTNY453BA • Szövegalkotás 1. (2gyak, gyj, 2kr)

A tantárgy célja: a szövegalkotás jellemzőinek megfigyeltetése, különféle írásbeli szövegtípusok alkotásában való jártasság kialakítása

A tantárgy tárgya: Az információszerzés és -feldolgozás főbb típusai, lehetőségei. Az önálló jegyzetelés és a lényegkiemelés. Élőszó és írásbeliség, hatásuk a szövegformálásra. A magán- és nyilvános kommunikáció szövegtípusai (pl. dialogikus, monologikus, elbeszélő, leíró, érvelő, tervezett, spontán szövegek stb.). Hírek szerkesztése.

BTNY471BA • Bevezetés a kommunikációelméletbe 2. (2ea, koll, 3kr)

BTAT103BA 3–6.

Információ és kommunikáció. Az előző kurzus szerves folytatásaként a kommunikáció információelméleti alapjaiba nyújt bevezetést.

BTNY472BA • Bevezetés a kommunikációelméletbe 3. (A kommunikáció új technológiái: informatika, világháló, mobilkommunikáció) (2ea, koll, 3kr)

BTAT103BA 3–6.

A kommunikáció új technológiái (informatika, világháló, mobilkommunikáció). A kurzus áttekinti a kommunikáció új technológiáit és az azok kutatására vonatkozó legújabb módszereket.

BTNY473BA • Szemantika és pragmatika 1. (2ea, koll, 2kr) BTAT103BA 3–6.

Jelentés és nyelvi cselekvés. A kurzus elsősorban Austin, Searle, Grice nézeteinek áttekintésével bevezetést nyújt a beszédaktuselméletbe.

BTNY474BA • Szemantika és pragmatika 2. (2ea, koll, 2kr) BTAT103BA 3–6.

Kommunikáció és interakció. A kurzus áttekintést nyújt az etnometodológiai konverzációelemzés módszereiről és eredményeiről.

BTNY475BA • Szemantika és pragmatika 3. (2ea, koll, 2kr) BTAT103BA 3–6.

Kommunikáció és megismerés. A kurzus bevezetést nyújt a kognitív szemantika (pl. Lakoff/Johnson) és a kognitív pragmatika (pl. Sperber/Wilson) módszereibe.

BTNY476BA • A kísérletes nyelvészet alapjai (2ea, kollokvium 3 BTAT103BA 3–6.

Az elméleti nyelvészet lényegi tulajdonsága, hogy megállapításokat tesz a nyelv olyan objektumairól, amelyek ateoretikus úton nem elérhetőek. Ezen

objektumok egy modell részét képezik; a feltevések tesztelhetők és empirikus általánosításokkal írhatók le. Ez utóbbiak között vannak olyanok, amelyek egy axiomatikus rendszerben igazolhatóak (pl. a megkülönböztető jegyek, a fonéma vagy funkcionális kategóriák), mások műszeres vizsgálatokkal (is) alátámaszthatóak (pl. egyeztetés, szórend és mozgatás, hangsúly). A kurzus a hallgatót mindkét típusú kísérletek elméletébe és gyakorlatába bevezeti.

BTNY477BA • Laboratóriumi fonológia gyj, 2kr) BTAT103BA 3–6.

A laboratóriumi fonológia interdiszciplináris tudományterület, amely beszélt nyelvi adatokat használ olyan kutatási kérdések megválaszolására, amelyek a fonológia absztrakt, kategorikus szerkezeteit vizsgálják. A kurzus célja, hogy bemutassa, hogyan lehet a nyelvi rendszerre vonatkozó feltevéseket műszeres kísérletek segítségével megközelíteni. A laboratóriumi fonológia által vizsgált témakörök skálája széles, foglalkozik a szegmentumok, az artikulációs gesztusok és a prozódia kutatásával. A kurzus e területek friss kutatási eredményeiből ad szemelvényeket, a félév során több laboratóriumi fonológiai cikk feldolgozására kerül sor.

BTNY478BA • Nyelv és kogníció (2ea, kollokvium 3 BTAT103BA 3–6.

A kognitív tudományoknak egyre növekvő szerepe van a tudományos megismerésben. Ennek az az elsődleges oka, hogy számos, elsősorban a tágabb értelemben vett tudati képességekkel összefüggő absztrakt modellek verifikálásában jelentőséggel bír az, mennyire igazolható az adott modell tudati jelenségek vizsgálatával. Ez vonatkozik nyelv mint tudati képesség vizsgálatára is. Az elméleti nyelvészet egyik, viták középpontjában álló alapfeltevése a nyelvi képesség mibenléte: milyen formában testesül meg, milyen összefüggésben van más tudati képességekkel és lehet-e az evolúció eredménye. A kurzus ilyen és hasonló kérdéseket taglal és kísérletek végzésével törekszik bizonyos feltevések megválaszolására.

BTNY479BA • Statisztikai módszerek a nyelvészetben gyj, 2kr) BTAT103BA 3–6.

A kurzus során a hallgatók megismerkednek az általános és a matematikai statisztika alapfogalmaival, alapvető eljárásaival, olyan általános módszertani ismeretekkel, amelyek leginkább felhasználhatók a nyelvészeti jelenségek elemzésére. A kurzus ismeretanyaga azt a célt szolgálja, hogy a hallgató tisztában legyen a statisztika módszertani alapjaival és szükség szerint, erre alapozva bővíthesse ismereteit a módszertan egyre korszerűsödő eszközeinek irányába. A kurzus a következő témaköröket öleli fel: statisztikai alapfogalmak, statisztikai viszonyszámok, indexek, középértékek, szóródási mutatók, becslésmélet és hipotézisvizsgálat.

BTNY480BA • Számítógépes szövegvizsgálatok (2ea, gyj, 2kr) BTAT103BA 3–6.

A számítógépes szövegvizsgálat az alkalmazott nyelvészet azon ága, amely mint kutatási eszköz jelentőséggel bír az elméleti nyelvészet számára is. Ezt

elsősorban annak köszönheti, hogy a számítógépes eljárásoknak a bölcsésztudományok területén is megfigyelhető előretörésével a szövegek előzetes formai és tartalmi (szemantikai, pragmatikai) feldolgozása elérhetővé teszi az adatok olyan szintű vizsgálatát, ami láthatóvá tesz számos rejtett elméleti összefüggést. A kurzus gyakorlati példákon keresztül vezeti végig a hallgatót az alkalmazott nyelvészeti kiindulástól az elméleti nyelvészeti általánosításokig.

BTNY490BA • Magyar helyesírás 2. (2gyak, gyj, 2kr) BTNY203BA 2–6.

A tantárgy célja: a helyesírási készség fejlesztése speciális területeken.

A tantárgy tartalma: A földrajzi nevek és az idegenszók helyesírásához fűződő tudnivalók alaposabb megismerése. A kutatásokhoz szükséges helyesírási ismeretek (idézés, hivatkozás stb.) gyakorlása. A helyesírási szabályok alkalmazása hibás helyesírású szövegek javításakor.

Fábián Pál–Földi Ervin–Hőnyi Ede, A földrajzi nevek helyesírása. Bp., 1998.

BTNY491BA • Beszédtechnikai gyakorlat 2. (2gyak, gyj, 2kr)

A tantárgy célja: felkészítsen a magyar köznyelv igényes használatára, az értő és éretető felolvasásra, különös tekintettel az irodalmi művek művészi bemutatására.

A tantárgy tárgya: Gyakorlati hibaelemzés hangtípusok, hangcsoportok szerint. Az irodalmi mű szövegszerkezetének és hangzásbeli jellemzőinek érzékeltetése. A szövegalkotó szándékának és a szövegforma harmóniájának megteremtése.

BTNY492BA • Szövegalkotás 2. (2gyak, gyj, 2kr)

A tantárgy célja: a szövegalkotási készség fejlesztése a hétköznapi és a társadalmi-közösségi élet fontos területein és műfajaiban.

A tantárgy tárgya: A szövegtípusok és szövegműfajok kommunikatív, szerkezeti és nyelvi jellemzői. A szöveg szerkezeti egységei és szerkezet típusai. A szövegszerkesztés menete az anyaggyűjtéstől a kidolgozásig; Szövegalkotási gyakorlatok (különböző típusú és műfajú szövegek). Szempontok a szövegépítkezésben. Ellentétesség, párhuzamosság, okság szerkezetalkotó összefüggései.

BTNY493BA • Stílusművelés 2. (2gyak, gyj,

A tantárgy célja: a kommunikációs körülményekhez illő, szabatos magyar nyelvhasználat tudatosítása és elsajátítása

A tantárgy tárgya: A szóhasználat és a mondat szerkesztés kérdései különböző stílusrétegekben. A nyelvváltozatok szerepe és helye a kommunikációban, az egyes nyelvváltozatok adekvát használata. Az ezredforduló nyelvi-stílus problémái. Egyes stílusrétegeknek és közléshelyzeteknek megfelelő szövegek alkotása. Stílus szempontból hibás szövegek javítása.

BTNY494BA • Dokumentumszerkesztés (2gyak, gyj, 2kr) 2–6.

A tantárgy a számítógépes felhasználói alapismeretekre épít. Célja megismertetni a hallgatókat a dokumentumszerkesztés alapjaival, hogy színvonalas, nyomdatechnikailag megfelelő munkákat készíthessenek Word szövegszerkesztő segítségével. Hordozhatóság (hol szerkeszthető a fájl, fájlszerkezet, fájl méret). WYSIWYG. Táblázat és ábrafeliratok, fejezetcímek. Referenciák, hivatkozások (képletekre, táblázatokra, fejezetekre, oldalakra). Oldalstruktúra (hova mit lehet írni, egy- és kétoldalas dokumentum). Dokumentum védelme (megnyithatóság, módosíthatóság, nyomtathatóság). Helyesírás, nyelvtani hibák ellenőrzése, elválasztás. Tipográfiai alapok. Hivatkozások ábrákra, táblázatokra, egyenletekre, irodalmakra, oldalakra. Tartalomjegyzék, ábrajegyzék, táblázatok jegyzéke. Indexkészítés.

BTNY501BA • Nyelvtipológia (2ea, koll, 3kr) BTNY201BA 3–6.

A nyelvtipológia mint az általános nyelvészeti kutatások sajátos területe. A nyelvtipológiai gondolkodás megjelenése és fejlődése a nyelvtudományban. A nyelvi univerzálék fogalma, jellemzői. Nyelvi univerzálék a nyelvreírás egyes szintjein. A világ nyelveinek tipológiai szempontú rendszerezése: a nyelvek jellemzésére használt tipológiai kategóriák és értelmezési problémáik. Agglutináló, flektáló és izoláló nyelvtípusok az európai nyelvi térképen. A magyar nyelv tipológiai jellege. Nyelvoktatás és nyelvtipológia kapcsolata.

BTNY502BA • Fordításelmélet (2ea, koll, 3kr) BTNY201BA 3–6.

A tantárgy célja: a hallgatók ismeretszerzése a fordítás általános elméleti kérdéseiről; a fordításelmélet alapfogalmainak és főbb irányzatainak megismerése. A fordítás, szakfordítás, műfordítás kérdései és speciális sajátosságai. A gépi fordítás lehetőségei és korlátai — a nyelvi automatizáció kérdései. A fordítási ekvivalenciák fogalma, különös tekintettel a kulturális ekvivalenciára. A fordítás tanulhatósága. Fordítás és tolmácsolás mint szóbeli fordítás. A magyar nyelv és az indoeurópai nyelvek között felmerülő speciális fordítási problémák.

BTNY503BA • Nyelvoktatás-elmélet (2ea, koll, 3kr) BTNY201BA 3–6.

A tantárgy célja: a hallgatók megismertetése a nyelvtanulás és a nyelvoktatás fogalmával. A nyelvoktatás legfontosabb régi és újabb irányzatai — történeti áttekintés. Az első nyelv elsajátítása és az idegen nyelvekkel kapcsolatos nyelvtanulási folyamat összehasonlító elemzése, a nyelvelsajátítás és a nyelvtanulás általános kérdései. A nyelvoktatás legfontosabb problémái és tényezői. Nyelvi, környezeti és személyes tényezők a nyelvoktatásban. Különböző életkorú nyelvtanulók problémái. A nyelvtanulás szociolingvisztikai környezete. A diglosszia. A kétnyelvűség fogalma. A nyelvoktatás és a két tannyelvű iskolák. Nyelvtanulás célnyelvi környezetben. A magyar nyelv tanulásának lehetséges környezetei.

BTNY504BA • *A magyar mint idegen nyelv oktatásának intézményei és története* (2ea, koll, 3kr) BTNY201BA 3–6.

A diszciplína oktatásának története a középkortól napjainkig. Bél Mátyás. A magyar nyelv tanítása a XVIII–XIX. században. Ratio Educationis. A hungarológia intézményrendszere a XX. század elején. Berlin, Gragger Róbert munkássága. Az intézményrendszer kiteljesedése külföldön. Collegium Hungaricum. A magyar mint idegen nyelvoktatásának szerzeti háttere a 60-as évektől napjainkig. Nemzetközi Előkészítő Intézet, Nemzetközi Hungarológiai Központ, Balassi Bálint Intézet. A Debreceni Nyári Egyetem tevékenysége 1927-től napjainkig. A külföldi és belföldi magyar tanszékek.

BTNY505BA • *Areális nyelvészet* (2ea, koll, 3kr) 3–6.

A nyelvek kölcsönhatásának általános jellemzői. Műveltségi és nyelvi kapcsolatok viszonyai. A nyelvi kölcsönhatás és a nyelvi szintek összefüggése. A nyelvi kölcsönhatások történeti kérdései. A szókincs változásai és a nyelvi kölcsönhatások. Nyelvi interferenciák a magyar nyelv grammatikai rendszerében. Magyar–török, magyar–szláv, magyar–német, magyar–latin, magyar–román kölcsönhatások.

A nyelvi kölcsönhatások szociolingvisztikája és pszicholingvisztikája. Nyelvi kölcsönhatások a magyar nyelv 20. századi történetében: nyelvi viszonyok a Kárpát-medencében.

BTNY601BA • *Nyelvtudomány és hungarológia* (2ea, 3kr)

A tárgy célja, hogy a hungarológia szakos hallgatók megismerkedjenek a magyar nyelv múltjára és jelenére vonatkozó tudnivalókkal, kutatási eredményekkel, a magyar nyelv sajátos vonásaival, a magyar nyelvtudomány történetével. Az előadás az egyes témaköröket úgy mutatja be, hogy fokozottan figyelembe veszi a magyar nyelv és a magyar társadalom, a magyar nemzet viszonyát (határon innen és túl), s keresi a kapcsolódási pontokat a rokon tudományokkal is.

BTFU111BA • *Bevezetés a finnugrisztikába* (2 ea, köt, 3 kr)

A nyelvrokonítás módszertani kérdése (hangmegfelelési törvényszerűségek és grammatikai egyezések). Genetikai és tipológiai rokonság különbségei. Tudománytalan rokonítási kísérletek. A finnugor nyelvek rokonsági viszonyai, s az egyes nyelvek jellegzetességei. Az alapnyelv fogalma és jellemző vonásai: a hangrendszer, szófajok, a névszó és az igerendszer. Az őshazaelméletek áttekintése. Az ősi szókincs rétegei.

Az irodalomtudományi tantárgyak felvételének ajánlott rendje

Altalános szakterületi ismeretek irodalomtudományból		Irodalomtudományi ismeretköri specializáció		
(2)/3/4/5/6. félév	<p>– régi magyarországi irodalom ismeretkör: a kötelező bevezető kurzuson felül még 2 kurzus kötelezően választható</p> <p>– klasszikus magyar irodalom ismeretkör: a kötelező bevezető kurzuson felül még 2 kurzus kötelezően választható</p> <p>– modern magyar irodalomtörténet ismeretkör: a kötelező bevezető kurzuson felül még 2 kurzus kötelezően választható</p> <p>– világirodalmi ismeretkör: a kötelező 2 kurzuson felül még 1 kurzus kötelezően választható</p> <p>– irodalomelmélet ismeretkör: a kötelező 2 kurzuson felül még 1 kurzus kötelezően választható</p>	Szabadon választható irodalomtudományi tárgyak (6 kurzus)	6. fv.	– az ismeretköri specializáció szakszemináriuma 4. – a másik négy törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai – a specializáció szabadon választható tantárgyai
			5. fv.	– az ismeretköri specializáció szakszemináriuma 3. – törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai – a másik négy törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai – a specializáció szabadon választható tantárgyai
			4. fv.	– az ismeretköri specializáció szakszemináriuma 2. – törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai – a másik négy törzstárgyi ismeretkör még nem választott kurzusai – a specializáció szabadon választható tantárgyai

Általános szakterületi ismeretek irodalomtudományból			Irodalomtudományi ismeretkörü specializáció
			3. fv. – az ismeretkörü specializáció szakszemináriuma 1. – törzstárgyi ismeretkörü még nem választott kurzusai – a másik négy törzstárgyi ismeretkörü még nem választott kurzusai
3. félév	Bevezetés a modern magyar irodalomba – kötelező		
2. félév	Az irodalom intézményrendszerei – kötelező Bevezetés a klasszikus magyar irodalomba – kötelező Médiaesztétika – kötelező Verstan – kötelező		
1. félév	Bevezetés az irodalomtudományba előadás – kötelező Irodalomtudományi proszeminárium – kötelező Műfaji rendszerek – kötelező Régi magyar művelődéstörténet – kötelező		

Az irodalomtudományi képzés időrendi menetéről. Az első félévben kerül sor az alapozó képzésre. Itt két irodalomtudományi tárgy szerepel: *Bevezetés az irodalomtudományba előadás* és *Irodalomtudományi proszeminárium*. Ugyancsak az első félévre írjuk elő az irodalomtudományi törzsanyag ismeretkörei közül a világirodalom és a régi magyarországi irodalom tantárgy egy-egy kurzusát (*Műfaji rendszerek; Régi magyar művelődéstörténet*). A második félévben kötelező teljesíteni a világirodalom és a klasszikus magyar irodalom tantárgyak egy-egy kurzusát (*Az irodalom intézményrendszerei; Bevezetés a klasszikus magyar irodalomba*), továbbá az irodalomelmélet tantárgy két kurzusát (*Médiaesztétika, Verstan*). A harmadik félévre egy tárgyat kötünk meg: a modern magyar irodalom áttekintő kurzusát (*Bevezetés a modern magyar irodalomba*).

Az első két félévre előírt kurzusok teljesítése közben a hallgatók mérlegelik, milyen irányba induljanak tovább: vajon a mesterképzést célozzák-e meg, vagy a három év utáni kimenetben gondolkodjanak-e. Szakterületi specializációt az első év után kell választani.

Az alapozó és törzsképzési tantárgyak *kötelező* kurzusainak elvégzése *mellett* és *főként után* a 2–6. félévben az öt törzsképzési ismeretkörü (régi magyarországi irodalom, klasszikus magyar irodalom, modern magyar irodalom, világirodalom, irodalomelmélet) további kurzusait *kötelezően választható* módon kell elvégezni úgy,

hogy a 6. félév végére minden ismeretkörből 3–3 kurzus eredményes érdemjeggyel le legyen zárva. (Ez tehát azt jelenti, hogy az egyes ismeretkörök kötelezővé nem tett kurzusai közül a hallgatónak *választania kell*, s a törzsképzés folyamán valamikor el kell végezni annyit, hogy a 6. félév végére kijöjjön a törzsképzésben előírt 3–3 ismeretköri kurzus.) Ezt az *egyéni ütemezésen alapuló választást, de választási kényszert* jelenti a „kötelezően választható ismeretköri kurzus” fogalma.

A 3–6. félévben az alap- és törzsképzési 120 kreditjét kitevő kurzusok *mellett* a magyar alapszakos hallgatónak választania kell egy 50 kredites specializációt. Ennek legáltalánosabb funkciója háromféle: 1) „kimenet” gyanánt szolgálnak azok számára, akik nem kívánnak mesterszakot végezni, 2) mesterszakra készítik fel a magyar alapszakos hallgatót, 3) a magyar szakos törzsképzés mellett a magyar szakosnak lehetőséget ad egy másik, de csak „minor” szak (azaz „félszak”) elvégzésére, s így előkészíti a második tanárszak tanulmányait a kétszakosságra berendezkedő mesterszakon.

Ennek értelmében a törzsképzés *mellett* a második félév végén a hallgatónak *eltérő képzési pályák közül kell választania*. Vegyük számba a pályamodelleket!

a) A magyar alapszakos hallgató a 3–6. félévben a magyar alapszakos törzsképzés mellett „*kimeneti*” specializációt végez el: tehát *irodalmi szerkesztő* vagy *anyanyelvi asszisztens specializációban* szerzi meg azt az 50 kreditet, amire az alap- és törzsképzés 120 kreditje mellett még szüksége van a BA szak elvégzéséhez.

b) A magyar alapszakos hallgató a 3–6. félévben a magyar alapszakos törzsképzés mellett elvégzi *a magyar mesterképzésre előkészítő 50 kredites specializációk valamelyikét*: ezek a hallgatók csak magyar alapszakosok maradnak, s „kissé megalapozottabb” tudással felvértezve felvételizhetnek majd a 6. félév végén a magyar mesterképzésre. *A részterületi specializációkat elsősorban az alapszakot végző hallgatók választhatják.*

c) A magyar alapszakos hallgató a 3–6. félévben a magyar alapszakos törzsképzés mellett *egy másik alapképzési szak „minor” (50 kredites) változatát* veszi fel: ezzel „másfél” szakossá válik, hiszen más alapszakok által biztosított szakirányú (ún. „kétszakosságot előkészítő”) specializációt fog folytatni.

d) A magyar alapszakos hallgató a 3–6. félévben a magyar alapszakos törzsképzés mellett *nyelvtudomány szakirányt* is felvehet (50 kredit értékben). Ezt a specializációt a magyar alapszakosok mellett felveheti bármely más alapszakos hallgató is. A mesterképzésre innen is vezet út, de ebben nincsen irodalomtudományi rész.

e) A magyar alapszakos hallgató a 3–6. félévben a magyar alapszakos törzsképzés mellett felvehet olyan 50 kredites specializációt is, amelyet a Finnugor Tanszék vagy az Általános Nyelvészeti Tanszék biztosít (*a*) Finnugrisztika, *b*) Finn; *c*) Nyelvtudomány; *d*) Elméleti nyelvészet). Ezekben nincsen irodalomtudományi rész.

Az irodalomtudományi tanegységek tematikája

A tantárgyi kurzusok részletes jegyzéke, a tantárgyfelelősök és a tantárgyak oktatóinak névsora, valamint a kötelező és az ajánlott szakirodalom a Magyar és Összehasonlító Irodalomtudományi Intézet honlapján olvasható:
<http://www.irodalom.arts.unideb.hu>

BTAT102BA Bevezetés az irodalomtudományba előadás (2ea., koll, 2 kr., –)

Az alapozó képzés tantárgya az alábbi témaköröket érinti: Természettudományok és szellemtudományok. Az irodalomtudomány tárgya, viszonya az elmélettel, szerepe az egyetemi képzésben. Az esztétikai racionalitás kérdései: a hallható és látható ritmus, a műforma, a tipográfia, az irodalmi szöveg észlelése. Az irodalom és a kommunikáció médiumai: szóbeliség, írásbeliség, szöveg, kép, mozgókép, színpad, ezek viszonya. Textológia. Filológia. A nyelvi megnyilatkozás diszkurzív rendje: poétika, retorika, stilisztika, topika. Narratívák. Állítás és beszédített. Beszédhelyzet, performancia, műfaj összefüggése. Alaktani kérdések: a líraolvasás poétikája és a prózapoétika. Drámai szöveg, színpadra vitt szöveg, előadás-elemzés. Az „irodalmi” és a „nem irodalmi” megkülönböztetése. Szerzőség, intézményesség, kánon. A valós és a kitalált viszonyáról. Az irodalom szociális szerepe. Élet és irodalom viszonya. Az irodalom élvezete és az ideológia. Olvasótípusok. Az olvasás folyamata, a szövegmegértés szerkezeti mozzanatai, a megcélzott és a teremtett olvasó. A szövegek közötti olvasás. Az idegenségtudomány és a kulturális antropológia irodalomelméleti tanulságai. Irodalom, nyelv, lélektan. Kritika, érték, értékelés, műértelmezés. Az irodalomtörténet elméletei. Irodalomtudományi iskolák.

BTMI101BA Irodalomtudományi prozeminárium (2szem., gyj, 2 kr., –)

A szeminárium az irodalomtudomány és irodalomtörténet filológiai és könyvészeti alapismereteibe vezet be. Az „irodalom” médiumai. Az írott szó története, korszakok az írás történetében. Az íráshasználat kezdetei. A középkori kézíratos kultúra. A nyomtatott könyv Európában, a felvilágosodás alfabetizációs programja. Az írógéptől az elektronikus világhálóig. *Magyarország könyvtárai és levéltárjai*. Általános könyvtárak, egyetemi könyvtárak, felekezeti könyvtárak, szerzetesi könyvtárak, általános levéltárak. *A magyar irodalomtörténet digitális segédletei*. A digitális segédlet. Mit és hogyan keressünk? Digitális szöveggyűjtemények, teljes szövegű digitális adatbázisok, digitális könyvtárak, digitális bibliográfiák, digitális szótárak, lexikonok, könyvtári katalógusok (opac). Internetes keresők, internetes kereskedelmi portálok. *Szövegkritika és textológia*. Kritikai kiadások hagyományos közegben. Genetikus szövegkiadások. Kritikai kiadások elektronikus közegben. Internetes kritikai kiadások. A „többes számba tett” szövegfogalom. Az új filológia és a hipertext. *Kiadói ismeretek*. A szerző és

a kézirat. A kiadói döntés és a kiadói költségvetés. A kiadói munkálatok. A szerkesztés, a lektorálás, a korrektúra, a műszaki szerkesztés, tördelés, a nyomtatás. A terjesztés, eladás, reklám. A kiadói szervezet felépítése. A kiadás és a számítógép. *Irodalomtudományi és irodalmi folyóiratok*. Szemlélő, tájékoztató, kritikai, könyvészeti folyóiratok. Irodalmi, művészeti, társadalmi folyóiratok. *Semináriumi dolgozat, referátum, forráshivatkozás, bibliográfia*. Témaválasztás, anyaggyűjtés, könyvtározás. Vázlatkészítés, az írás folyamata, a szövegtagolás, az értekezési stílus. Formai követelmények, a forráshivatkozás és a jegyzetelés szabályai. Kiemelten foglalkozunk a *könyvtárhasználat* kérdéseivel, az irodalomtudomány és az *informatika* közötti kapcsolattal, valamint azzal, hogy kultúratudományi és médiatudományi szempontból milyen szerepet tölt be az irodalomtudomány a társadalom ismeretében.

Régi magyarországi irodalom ismeretkör – Kurzusai:

BTMI210BA Régi magyarországi művelődéstörténet (2ea., koll, 2 kr.)

BTMI211BA Régi magyarországi irodalom I. (2ea., koll, 2 kr., BTMI210BA)

BTMI212BA Régi magyarországi irodalom II. (2ea., koll, 2 kr., BTMI210BA)

BTMI213BA Régi magyarországi irodalom III. (2szem., gyj, 2 kr., –)

BTMI214BA Régi magyarországi irodalom IV. (2szem., gyj, 2 kr., –)

A magyar művelődés története a honfoglalás korától 1772-ig. A kommunikáció intézményei, stratégiái, fogásai a középkorban, a humanizmus és reformáció idején, a barokk korban. A honfoglalás kori műveltség. A magyarországi műveltség a középkorban. Krónikák és legendák. Kolostori kultúra. Hazai reneszánsz műveltség: humanizmus, erasmista és reformátori anyanyelvi kultúra. A manierizmus poétikája, a neosztocizmus. Felekezetek közötti művelődés a Kárpát-medencében. Újjászerveződő katolicizmus, udvari kultúra, rokokó műveltség. Protestáns tudományosság a 18. században. Iskolakultúra, nyomdatörténet, művészeti mecénatúra. Műfajttörténeti témák: humanista tudományos irodalom és emlékirás, a históriás ének és a széphistóriák. Protestáns hitvitázó irodalom.

Írói portrék, életművek: Janus Pannonius, Bornemisza Péter, Heltai Gáspár, Balassi Bálint, Rimay János, Szenci Molnár Albert. Pázmány Péter, Zrínyi Miklós, Apáczai Csere János, Gyöngyösi István, Mikes Kelemen, Faludi Ferenc. A szabálypoétikai, retorikai, homiletikai tanok 15-18. századi kézikönyvek áttekintése. Imádságelméleti, prédikációelméleti, liturgiai alapismeretek. Szövegelemzések, irodalomtörténeti és történeti-poétikai áttekintések.

Klasszikus magyar irodalom ismeretkör – Kurzusai:

BTMI220BA *Bevezetés a klasszikus magyar irodalomba előadás*
(2ea., koll, 2 kr., *BTMI101BA, BTMI210BA*)

BTMI221BA *Klasszikus magyar irodalom I.* (2ea., koll, 2 kr., *BTMI220BA*)

BTMI221BA *Klasszikus magyar irodalom II.* (2ea., koll, 2 kr., *BTMI220BA*)

BTMI221BA *Klasszikus magyar irodalom III.* (2ea., koll, 2 kr., *BTMI220BA*)

BTMI221BA *Klasszikus magyar irodalom IV.* (2szem., gyj, 2 kr., –)

BTMI221BA *Klasszikus magyar irodalom V.* (2szem., gyj, 2 kr., –)

Felvilágosodás, klasszicizmus, rokokó, érzékenység. Az irodalmi élet kereteinek kialakulása. A népszerű irodalom változásai. Nemzettudat és irodalom. Nyelv-, vers- és stílusújítás. A felvilágosult irodalom nemzedékei. Bessenyei György, Batsányi János, Kazinczy Ferenc, Kármán József, Csokonai Vitéz Mihály, Fazekas Mihály, Berzsenyi Dániel, Kisfaludy Sándor, Katona József. A romantika korának irányzatai. Hagyományörzés és népiesség. Az irodalmi élet kibontakozása. Irodalmi kritikánk fejlődése. A magyar dráma útja. A regény alakulástörténete. Kisfaludy Károly, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Eötvös József, Petőfi Sándor, Arany János, Madách Imre. Történelmi és irodalmi viszonyok a korban. A stílustörténeti átrendeződés. A népiesség válsága. Műfajok hanyatlása, műfajok kiteljesedése. Irodalomszemlélet és kritika. A népies-nemzeti irány. A líra megújulása: Vajda János és a „modernek”. A regény változatai: Jókai Mór, Kemény Zsigmond, Mikszáth Kálmán; a verses regény; századvégi irányzatok a regényben (Bródy Sándor, Gárdonyi Géza, Ambrus Zoltán). A novella virágzása (Bródy Sándor, Petelei István, Gozsdu Elek).

Modern magyar irodalom ismeretkör – Kurzusai:

BTMI230BA *Bevezetés a modern irodalom történetébe előadás*
(2ea., koll, 2 kr., *BTMI220BA*)

BTMI231BA *Modern magyar irodalom I.* (2 ea., koll, 2 kr., *BTMI230BA*)

BTMI232BA *Modern magyar irodalom II.* (2 ea., koll, 2 kr., *BTMI230BA*)

BTMI233BA *Modern magyar irodalom III.* (2 ea., koll, 2 kr., *BTMI230BA*)

BTMI234BA *Modern magyar irodalom IV.* (2 ea., koll, 2 kr., *BTMI230BA*)

BTMI235BA *Modern magyar irodalom V.* (2 szem., gyj, 2 kr., –)

BTMI236BA *Modern magyar irodalom VI.* (2 szem., gyj, 2 kr., –)

A Nyugat és kora; a századforduló és a századelő irodalmi és általános művészeti irányzatai. Az esztéta modernség és a magyar avantgárd. A 20. század

első két évtizedének irodalmi élete, a Nyugat jelentősége. Ady Endre, Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Füst Milán, Kaffka Margit, Krúdy Gyula, Tersánszky Józsi Jenő, Kuncz Aladár, Karinthy Frigyes, Szabó Dezső, Kassák Lajos művészete. A Nyugat-korszak kisebb jelentőségű alkotói. A korszak lírájának, drámaművészetének és epikájának értékelő áttekintése. A két világháború közötti korszak eszmei és művészi törekvései. Az új klasszicizmus és a „másodmodernség”, a népi írói mozgalom, az új mitologizmus. József Attila, Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Németh László, Tamási Áron, Márai Sándor, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Déry Tibor művészete. Az „erdélyi triász” és Dsida Jenő költészete. A korszak egyéb alkotóinak (Erdélyi József, Sinka István, Kodolányi János, Veres Péter) jellemzése. A nemzetiségi magyar irodalmak kialakulása és főbb értékei. Az irodalomtudomány és az esszé főbb képviselői. A korszak lírájának, drámaművészetének és epikájának értékelő áttekintése. A magyar irodalom új jelenségei és problémái a II. világháború utáni évtizedekben a hetvenes évek közepéig. A korszak történeti és esztétikai jellemzése. Nagy László, Juhász Ferenc, Pilinszky János, Nemes Nagy Ágnes, Csoóri Sándor, Kányádi Sándor, Tandori Dezső, Petri György, Oravecz Imre költészete. Az elbeszélő próza megújulása a hatvanas években (Sánta Ferenc, Cseres Tibor, Konrád György). Ottlik Géza, Mándy Iván, Örkény István, Mészöly Miklós, Sütő András, Szilágyi István, Kertész Imre, Hajnóczy Péter, Nádas Péter, Esterházy Péter írásművészete. A nemzetiségi és nyugati magyar irodalmak jellemzése és fontosabb alkotói.

Világirodalmi ismeretkör – Kurzusai:

BTMI241BA Műfaji rendszerek (2szem., gyj, 2 kr., –)

BTMI242BA Az irodalomtudomány intézményrendszerei (2szem., gyj, 2 kr., BTMI241BA)

BTMI243BA Az emberkép változásai (2ea., koll, 2 kr., BTMI242BA)

BTMI244BA Mítoszok alakváltozatai (2ea., koll, 2 kr., BTMI242BA)

BTMI245BA Összehasonlító stílustörténet (2szem., gyj, 2 kr., BTMI242BA)

BTMI246BA Irodalom és a társművészetek (2szem., gyj, 2 kr., BTMI242BA)

A műfaj organikus koncepciói; a műfaj diszkurzív elmélete. Az irodalomtörténeti korszak és a műfaji kánonok. A nemzeti irodalmak és a műfajok. Műfaji poétikák. Az intézmények szabályozó szerepe. Intézmények és kulturális médiumok. Az ókori Akadémia, a színházak és színjátékverseny ünnepei, az alexandriai könyvtár. Kolostor, liturgia, egyházi ünnepkör, kódex-másoló műhely. Mecenatúra, gutenbergi fordulat, művészi autonómia. Költőbarátságok, költőtársaságok, a szalon és az akadémiák; a nemzeti irodalom műhelyei; irodalmi iskolák és enciklopédiák; popularizálódás. Folyóiratok,

divatlapok; az irodalmi utazás; irodalmi barátságok; a fordításirodalom; nemzeti színházak, nemzeti múzeumok. Az újságírás és a szerkesztőség; az irodalmi kritika; az irodalmi díjak; a kávéház. A szecessziós művészkolóniák. Az avantgárd társaságai, rendet felforgató gesztusai; a művészgeneráció. Az irodalmi kultuszok. Az emberkép változatai, az ember önértelmezésének, önreprezentációjának és normatív önképének keretei: a *homo mensura*, a *homo homini lupus* eszméje, a *politész*, az *imitatio Christi*, a tragikus ember, a *homo animal*, az *Übermensch*, a *deus qua machina* koncepciója. A mítoszkritika: a mágiára, rítusra, népmesére és mítoszra fókuszált irodalomelmélet, a mítoszok poétikájára alapozott irodalmi hermeneutika. A mítosz kognitív elmélete (*Cassirer*), pszichoanalitikus felfogása (*C.G. Jung*), és kultúrákritikai koncepciója (*Nietzsche*). A mítosz: forrás, hatás és strukturális modell, archetípus az irodalom számára. A stílus nyelvtudományi, irodalomtudományi, művészettudományi és kultúratudományi fogalma. A korszak és a stílus, a korstílus, a stílusirányzat és stílusváltozat fogalmi. Stíluselméletek: *Riegl*, *Wölfflin*, *Panofsky* művészettudományi, *Anderegg*, *Genette*, *Lachmann* irodalomtudományi stílusfogalma. A szépirodalom és a képzőművészetek kapcsolata, a műalkotás tematizálása a szövegekben, a textualizálás problémái.

Irodalomelméleti ismeretkör – Kurzusai:

BTMI251BA Médiaesztétika (2ea., koll, 2 kr., BTAT102BA)

BTMI252BA Verstan és líraelmélet (2szem., gyj, 2 kr., BTAT102BA)

BTMI253BA Tudományos iskolák (2ea, koll, 2 kr, BTMI251BA, BTMI252BA)

BTMI254BA Retorikatörténet (2ea, koll, 2 kr., BTMI251BA, BTMI252BA)

BTMI255BA A szöveg létmódja (2ea, koll, 2 kr., BTMI251BA, BTMI252BA)

BTMI256BA Interpretációs gyakorlatok (2szem., gyj, 2 kr., BTMI251BA, BTMI252BA)

Az esztétika elméletei a filozófiai hagyományban. Esztétika és hermeneutika. Az esztétikai tudat absztrakciójának bírálata. A hermeneutika univerzális igénye. Jelenváló-lét, nyelv, beszéd: a megértés nyelvisége. Megértés, értelmezés, alkalmazás. A hatástörténet. A klasszikus fogalma. Esztétika, filozófia, vallásbölcselet, irodalmi hermeneutika. A recepció elmélete és a művészettörténet. Az interpretáció általános kérdései. A dialogicitás elve. Esztétika és a médiumok. Esztétikai minőségek. Érték és értékelés.

Prozódia. Ritmus, metrum. Rím. Strófaeképletek. Verselési rendszerek. A versritmus és verszene hangszöveti, írásképi összetettsége. Rímelhelyezés, a hangzás metrikailag irányított lejtése, grammatikai felépítés, a jelentésre kiható hangzásösszetevők a betű szintjén. Hang és íráskép az olvasás folyamatában.

Irodalomtudományos irányzatok: A transzcendentális és idealista német filozófia hatása a romantika irodalomelméleti írásaira. Pozitívizmus. Irodalomkritikai impresszionizmus. Szellemtörténet. Fenomenológia és hermeneutika. Tárgytörténet, értékelmélet, rétegelmélet. Új Kritika. Formalizmus, strukturalizmus. Szemiotika, posztstrukturalizmus. Recepcióesztétika, hatásesztétika, dekonstrukció. Idegenségtudomány, kulturális antropológia, posztkoloniális irodalomértés. Gender-studies.

A retorika felfogásai kiterjedési köre, szerepe az antikvitástól a legújabb időkig. Antropológiai szövegelmélet, szövegalkotás, szöveginterpretáció. Retorikai beszédformák, stílusok, beszédalakzatok, motívumok. Történeti topika. A toposz és az érv a szónoki beszédben.

A szövegek létmódja. A szöveg szemiotikai rendszere. Szövegkiadás, műfogalom. A számítógép irodalmi és irodalomtudományi felhasználása: a szöveg és az új digitális médiumok.

BTMI301BA A regény alakzatai az európai irodalomban (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai a regényolvasás poétikájába vezetnek be komparatív szempontokat alkalmazva. Az áttekintés a regény antik előtörténetétől (annak elméletével együtt) a 18. századi regényirodalmon át a modern és a modern utáni regény poétikai újításainak számbavételéig tart. A regény az antikvitástól kezdve a popularitás és az irodalmiság határán egyensúlyozik. Nem megkerülhető jelentősége bizonyosan az olvasás széles körű elterjesztésében keresendő. A műfaj ismérve a kezdetektől a leírhatatlanság, amely évszázadok óta értelmezők tömegét ejti zavarba, hiszen egyik változata sem állandóan hosszú története folyamán. Az antik irodalomtól a 21. századig számtalan elbeszélési technikának a felbukkanását és eltűnését, illetve a kanonizálás rendre felbukkanó szándékát érzékelhetjük a regény műfajában, amely így nemcsak az alapvető narratológiai problémák megismerésére, hanem az irodalom működésének mikéntjére is figyelmeztet. Néhány témakör: Az antik regény sajátosságai. A középkori regény mint a modern európai regény alapja: az önazonosság keresésének allegóriái a lovagi kalandokban és a szerelemélményben. Az illendőség és a valóságosság problémája a barokk regényben: törekvés a kánonba kerülésre. A nem-irodalmiság igézete a 18. században: a vallomások elbeszélésformák egyeduralma. A levélregények, a memoárok, a vallomások és a naplók narratív alakzata mint a nem irodalmiság imitációjának eszköze. A vallomás aktusának teológiai hagyományai és a szexualitásról való beszéddel ötvözött önmegértés kapcsolata. A XIX. századi orosz regényirodalom. Puskin kísérlete a modern nemzeti próza megteremtésére. Az „analitikus regény” – Lermontov, *Korunk hőse*. Kelet vagy Nyugat? – az orosz szellemi élet megoldhatatlan dilemmája. Szépirodalom vagy prófécia? – Gogol *Holt lelkek*-konceptiója. Mitologikus látásmód Goncsarov *Oblomov* című regényében. Turgenyev és a nihilizmus. A polifónikus regény –

F.M.Dosztojevszkij. A polifónia másik változata – Tolsztoj prózája. A „variativitás” és „izomorfizmus” elve Csehov kisprózájában. Az orosz szimbolista próza. A modern regény és a tér poétikája. A modernség mint város-diskurzus. Város-regények, város-filmek, város-tablók.

BTMI302BA *Dráma és színház a kultúrtörténeli időben* (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai az európai dráma kultúrtörténelébe vezetnek be az antikvitástól a 20. századig. Főbb témakörök: Az antik dráma elmélete. Az antik színház. A középkori színjátszás hagyományai. Shakespeare és a reneszánsz dráma változatai. A színpad alakulástörténete. A tragédia és a komédia helye a klasszikus francia irodalmi rendben. A rejtőzködő isten problémája a 17. századi francia tragédiában. Az európai dráma változatai a XIX. században. Színházreformok és dramaturgiák változatai a 20. században. A színház mint kulturális modell.

BTMI303BA *Összehasonlító művészettudomány* (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai a művészetek közötti kapcsolat történelét vizsgálják a kultúrtörténeli időben. Irodalomtudomány, művészetelmélet, kultúratudomány találkozik össze egymással e komparatív stúdiumban. A kurzusok célja, hogy kidomborítsák a művészeti tevékenységformák hol hierarchikus, hol egymás mellé rendelt viszonyát, de mindig egymást feltételező szerepét a világmodelláló művészeti tevékenységformákban. Témakörök: A láttató szó retorikájának megszűnése és a narratív kép elnémulása a modernségben. A jelentés helyett a láthatóságra fókuszált szó. Az elbeszélő, az imitáló, az illusztráló kép helyett az absztrakt kép. Az imitáció és tükrözés platóni tradíciójának átértelmezése. A festészeti és az elbeszélői nézőpont korrespondenciái. Az olvasás gadameri emblémája a képek, az épületek, a szövegek értelmező eljárásaiban. A zenei alkotás az irodalomban. A romantika előítélete: a befogadás rövidebb ideig tartó folyamat egy festmény esetében, mint egy zenemű esetében, mert az előbbinél a jelentést föl lehet ismerni, az utóbbinál viszont az értelmezés sosem lehet végleges. A reneszánsz festészet és költészet emblematikája. A franciakert, majd az angolkert mint irodalmi elbeszélésformák allegóriái a 17. és a 18. században: a barokk művészeteszmény lezárulása. 19–20. század: Irodalom az irodalomban. Képzőművészet az irodalomban. Zene az irodalomban. A művészet mint világkép.

BTMI304BA *A régi magyar irodalom és Európa* (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusainak célja, hogy szemléltesse, milyen sok és elszakíthatatlan szállal kapcsolódik a kora újkori magyarországi művelődés az európai gondolkodási modellekhez, ezek szövegépítő és szöveginterpretációs alakzataihoz. A középkor végi és a kora újkori hazai kultúra sokszínűségét az alakította ki, ahogyan a kereszténységet fenyegető oszmán-török jelenlét, a magyar koronát megszerző Habsburg uralkodó világpolitikájához, a külföldi

egyetemek és egyházi központok szellemi-lelki életéhez viszonyulva a magyarországi identitásközösségek újrafogalmazták önmagukat. Mindezt az önazonosság és az idegenség jegyében, a saját arculathoz igazított „export” és „import” kölcsönösségében. A kulturális rendszerek, a társadalmi tudatformák hangsúlyozottan nyelvi szerveződésére irányítjuk a figyelmet, hiszen a transzfer folyamatokat nem lehetséges a teológiai, filozófiai, irodalomelméleti, nyelvszemléleti diskurzusok fokozott bekapcsolása nélkül vizsgálni és megérteni. A stúdium célja a nemzeti identitástudat kialakulásának, archeológiájának, a nemzetkép változásainak bemutatása különböző kulturális kontextusokban, különböző szóművészeti eljárások révén. A középkor, a humanizmus, a reformáció és a barokk korszak nemzetképének alakulása. Önkép és tükörkép: miként látta a magyar értelmiségi elit önmagát, s miképpen látták Pannóniát és Hungáriát a különböző európai népek? A toposzok szerepe a nemzetkép kialakulásában. Témakörök: a középkori történetírás magyarságképe. Eredetközösség és hagyományközösség. História és kortörténet viszonya. A humanista *Respublica litteraria* magyarságképe. Az antikvitás és a nemzeti hagyományok rendszerének ötvözete. A wittenbergi történet szemlélet és a nemzetsors képe. A nemzetkép toposzainak szintézise Zrínyi Miklós műveiben.

BTMI305BA Retorika, liturgia, poétika (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai a régi évszázadok kommunikációs stratégiáival ismertetik meg a hallgatókat. A köztéri beszéd szabályait és a szakrális együttlét szokásrendszereit az ókori, patrisztikus, késő középkori, kora újkor alakváltozataiban mutatjuk be. A cél: a liturgia és szóművészet elválaszthatatlanságát megérteni a hallgatókkal és az évszázadok során kidolgozott modellek gazdagságát felvázolni. Témakörök: a retorika elnevezése és ókori fogalma. A „színlelt szó” megszületése és elválása a fiktív költői szótól. Korax, Gorgiasz, Platón, Arisztotelész retorikája; a római retorika: a Herenniushoz írott retorika, Cicero, Quintilianus. Az antik hagyomány *keresztény integrációja*, homiletika és retorika kapcsolata: Szent Ágoston, Origenész. *A reneszánsz retorikai elvei*, az antik tradíció újraértelmezése, a retorika Itáliában, a retorikai filozófia neoplatonizmusa: Valla, Nizoli, Bembo; Erasmus: a cicerónianizmus a reneszánsz művészet- és tudományelméleti rendszerében. *A retorika helye, jelentősége a reformációban, a wittenbergi iskola*: Melanchthon programadó írásai, a megújított trivium (a Szentírás értelmezésének kulcsa). Az antik retorikai hagyomány integrálása a reformáció hitvalló elvrendszerébe. A retorika szövegértő, szövegalkotó módszereinek szerepe a reformáció kulturális műfajrendszerében, ennek magyar vonatkozásai. Artopaeus, Hepynius, Camerarius, Goldthurm, Sarcerius; Dresserus összegezése: a zsoltárok retorikai értelmezése, zsoltárköltészet és retorika kapcsolata a német reformációban. *Johann Sturm és a strassburgi retorikai iskola*. A retorikai eklekticizmus térnyerése és sajátosságai: magyar peregrinusok, magyar vonatkozású retorikai

témák a strassburgi akadémián. *Heidelbergi retorikai szinkretizmus-eklektizmus*. A retorika funkcióváltása a 16-17. század fordulóján: kommunikációs szerepének módosulása, magán- és közrepresentáció növekvő feladatkörei, egyetemes szerepének mérséklődése, átfogó elméleti rendszerek osztódása. Homiletika és retorika szintetikus hagyományának szétválása, elkülönülése, polémiája, autonóm szövegelmélet és antropológiai modell konfliktusa. (Scultetus, Bucanus) A manierizmus és barokk megjelenése a korszak prédikációs irodalmában, retorikus prózai műveiben. A korai jezsuita retorikák. A felekezeti törekvések és a szóművészeti eljárások kapcsolata. Az olasz barokk retorikai praeceptumok és az antik szónoklattani hagyományok kapcsolata. Cicero, Arisztotelész, Quintilianus barokk kori olvasata. A magyar barokk próza kiteljesedése Pázmány Péter szövegeiben. A Pázmány-hagyomány továbbélése. Kései barokk retorikák. Soarius kézikönyvének sorsa a magyar oktatásügyben.

BTMI306BA A régi irodalom műfaji rendszerei (a 18. század végéig)
(2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai a régi magyarországi kultúra szóbeli és írásos műfaji rendszereinek (beszédmódok, nyelvhasználatok, műfajok) kialakulását, intézményesülését, kölcsönviszonyait, európai kapcsolatait vizsgálják. Abból indulunk ki, hogy a szociális-gazdasági áramlás impulzusai és mindezek hatalmi aspektusai szorosan összefüggenek a műfajokkal, a megnyilatkozás intézményesült módjaival. Milyen módon jöhet létre egyáltalán emberi tapasztalat, azon belül történelmi, teológiai, esztétikai, irodalmi tapasztalat egy-egy korszakban? A kurzusok a világtapasztalat nyelvi, mediális és intézményi feltételeinek történeti változékonyságára összpontosítanak. Témakörök: A régi magyarországi írott és orális kultúra műfajelmélete és az egyháztörténeti, spirituális, irodalomtörténeti, homiletikai nézőpontok. A Szentírás fordítása és a kapcsolódó műfajok története. A loci communes típusú gyűjtemények műfaj története. A panaszos és siralmas könyörgés retorikája, műfaji vonatkozásai. A politikai megnyilatkozások műfajai. A sikerült és a sikerületlen szerelem poétikája líra, eposz, komédia és pásztorjáték határán. Magatartási sablonok, az egyéniség elbeszélhetősége a történetírásban, a memoár-irodalomban. Az eposz és a barokk etikai elkötelezettség. Az eposz regényesedése és az imitációs technikák. Az enciklopédikus tudat műfajai. A katolikus patriotizmus a szerzetesrendi történetírásban. Múlt- és önszemlélet a historiográfiai műfajokban (anyanyelvű prédikáció és latin rendtörténet). A latin nyelvű humanista poétikai műfajok hierarchiája a hagyományos késő barokk, iskolásan klasszicista poétikákban; a műfajok az utánpótlás, az utánpótlás tárgya és eszköze szerint; történeti és pszichológiai műfajfelfogások, műfajpoétika 18. században. A Gyöngyösi-vershagyomány. A neolatin honfoglalási eposz. Az iskolás klasszicizmus és az érzékenység jegyében bekövetkező esztétikai és poétikai változások a 18. század végén. A neoklasszicizmus poétikája. Verstanai viták. A regény története. Az eposz

problémája a 18. század végén. A literátusság és popularitás problémája. A latin és a magyar nyelv használata az irodalomban a 18. század végén. Nyelvújítás és ízléstörekvések.

BTMI307BA *Életművek a 18-19. század fordulójának magyar irodalmában*
(2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai áttekintő jelleggel vizsgálják a felvilágosodás kori magyar irodalom legfontosabb eszme- és műfaj történeti kérdéseit. Foglalkoznak az egységes hitvalló tudat felbomlásának beszédmódbeli következményeivel, az újonnan alakuló nemzetfogalmat hordozó műfajok kialakulásával, a nyilvánosság és az irodalomszemlélet változásaival, általában a késő barokk poétikákban közvetített műfaji rend átalakulásával. Batsányi János, Berzsenyi Dániel, Bessenyei György, Csokonai Vitéz Mihály, Dayka Gábor, Fazekas Mihály, Kármán József, Kazinczy Ferenc, Kisfaludy Sándor irodalom- és nyelvszemlélete. Az eposz és a regény problémája. A dal, az idill, az óda és a heroida mint a lírai megújulás lehetőségei. Az alkalmi költészet háttérbe szorítása. Énekvers és szövegvers. Literátusság és popularitás. Az irodalom intézményesülésének formái a 18. század végén.

BTMI308BA *Műfajok a klasszikus magyar irodalomban* (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai a XIX. század derekán lezajló műfaj történeti folyamatokat veszik szemügyre. Témakörök: Jósika Miklós, Eötvös József, Kemény Zsigmond, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán regényművészete. Az első realista remekmű: Gyulai Pál, *Egy régi udvarház utolsó gazdája*. A reformkorban kibontakozó (Kisfaludy Károly), Keménynél, Jókainál, Mikszáthnál nagyra növekvő novellairódalom a századvég prózájában (Ambrus, Bródy, Petelei, Gozdu). A magyar verses epika és a honfoglalási eposz igénye (*Zalán futása, Buda halála*). A 40-es évek népies elbeszélő költészete (*János vitéz, Toldi*). A verses regény modernebb, disszonánsabb megszólalásmódja (*Bolond Istók, A délibábok hőse*) és a ballada lélektanisége mint a századforduló komplikáltabb kifejezési formáinak előkészítői. A Vörösmarty–Petőfi korszak lezárulása után Arany létértelmező, klasszicizáló, áttételes lírája az 50-es években. Vajda és a romantikus hagyomány, újszerű, filozofikus tájhangulat-lírája, preszimbolista képalkotása. A kései Arany zeneisége, Reviczky városias, filozofikus, több elemében hangulatköltészete, Komjáthy filozofikus szimbolizmusa. A történelmi regény: a történelmi múlt (esztétikai) reprezentációjának különféle módozatai (eposz – regény; kulturális emlékezet – tudományos történetírás stb.), a történetírás és a regény szimbiózisa, versengése. A 18. század végén lezajlott historista fordulat, história helyett haladáselvű történelem. A múlttal folytatott dialógus összetettsége, igény az objektív-tudományos közvetítésre, értelmének feltárására, az emberi lét lényegének a megértésére. Irodalomelméleti („valós” és „fiktív” viszonya), történetírás-elméleti (az esztétikai múltreprezentációk sajátos lehetőségei a jelentésképzésben és a

történelmi hagyomány közvetítésében stb.), valamint műfajelméleti kontextus a 19. századi történelmi regény olvasásában. A kortárs regény párhuzamos jelenségei.

BTMI309BA *Eszme- és kritikátörténet a 19. század magyar irodalmában*
(2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai a 19. század elején megszülető irodalomkritika problémái köré csoportosulnak. Az irodalomkritika alakulása – minthogy az irodalom rendszerén belül relatív önállósága van – nemcsak a szépirodalmi szövegekkel s így a stílus- és műfaj történettel függ össze, hanem a kritikai normák háttérében álló eszmetörténeti folyamatokkal is. A tantárgy ezért kettős természetű. Egyrészt az irodalomtörténetileg korszakos jelentőségű életművek (Kisfaludy Sándor, Csokonai, Berzsenyi, Vörösmarty, Petőfi, Arany János, Jókai, Kemény, Vajda) kritikai fogadtatására összpontosít. Másrészt eszmetörténeti, illetve esztétikai folyamatokra figyel, amelyek a kritika normarendszerét meghatározzák. Témakörök: A felvilágosodás korának normatív esztétikája. Az érzékenység hatásesztétikai beállítódása. Kant eszmerendszere a romantika felé nyitó zseniesztétikával. A historizmus irányzatai. Herder. A népies-nemzeti irány, a liberális individualizmus, a pozitívizmus, illetve az irracionalista irányzatok. Az irodalmi intézményrendszer alakulása, a meghatározó irodalmi folyóiratok. A magyar értekező próza és kritika hagyományai, Kölcsey Ferenc és Erdélyi János. Gyulai és Kemény. A tragikum-vita és Péterfy életműve. A modern szubjektum létrejöttének antropológiai fordulata (Schopenhauer; Kierkegaard; Nietzsche; Freud; Bergson) és ennek következményei az irodalmi kommunikációban. Az irodalomtörténeti megközelítésmód háttérbe szorulása lehetővé teszi néhány századvégi szöveg és életmű köztudatban tartását (Asbóth, Bródy, Gozsdu, Petelei), illetve a 19. század végi és 20. század eleji prózairodalom (Kafka Margit, Móricz, Krúdy) egybeolvasását, poétikai alakzataiknak, létértelmező, szubjektumelméleti hozzájárulásuknak termékeny összevetését is.

BTMI310BA *Nemzetiségi magyar irodalmak* (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai a regionális és az egyetemes magyar irodalom tényezőit veszik számba azzal a céllal, hogy a magyar irodalom egyes részeinek a felmérésével a magyar irodalom egészének sokszínűségét, gazdagságát tudatosítsuk. A Trianonban Magyarországtól elszakított területek több országba kerültek. Ezekben minden magyar közösség megkezdte a maga külön életét. Az egyes országokban egymástól nagyon különbözőek történelmi, kulturális, politikai, földrajzi, történelmi körülmények. Ez a helyzet is motiválta azt a jelenséget, hogy az egyes kisebbségi irodalmak az egyetemes magyar irodalom szerves részei ugyan, mégis sajátos jegyekkel is rendelkeznek, külön egységnek is tekinthetők, hiszen a sajátos körülmények közé került egyén és közösség leghűbb önkifejezése is. A kurzusok ezeknek a kisebbségi-nemzetiségi

magyar irodalmaknak a történeti és esztétikai bemutatását, értékelését végzik el. Fölvázolják a történelmi tényeket, az egyes nemzetiségi magyar közösségek irodalmának fő jellegzetességeit, bemutatják fő alakjait, különösen azokat a műveket elemzik körütekintően, amelyek az egyetemes magyar irodalomban is fontos helyet foglalnak el.

BTMI311BA *Műfajok és/vagy irányzatok a 20 századi magyar irodalomban*
(2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy oktatói a 20. század magyar irodalmának sajátos problémaköréit kívánják mélyebben megvizsgálni. A korszak eszmei (például a népi irodalom) és esztétikai (például a modernség, a magyar avantgárd, a „másodmodernség”, a posztmodern problémáit) vizsgáljuk meg kiemelten. Ugyanígy nyomom követjük egyes műnemek és műfajok (líra, epika, dráma illetve önéletrírás, szociográfia stb.) alakulástörténetét. A tantárgy témaköréi: A Nyugat és kora; a századforduló és a századelő irodalmi és általános művészeti irányzatai. Az esztéta modernség és a magyar avantgárd. A 20. század első két évtizedének irodalmi élete, a Nyugat jelentősége. A korszak lírájának, dráma- és epikájának értékelő áttekintése. A két világháború közötti korszak eszmei és művészi törekvései. Az új klasszicizmus és a „másodmodernség”, a népi írói mozgalom, az új mitologizmus. Az irodalomtudomány és az esszé főbb képviselői. A korszak lírájának, dráma- és epikájának értékelő áttekintése. A magyar irodalom új jelenségei és problémái a II. világháború utáni évtizedekben a hetvenes évek közepéig. Az elbeszélő próza megújulása a hatvanas-hetvenes években. A kortárs magyar próza, líra és dráma paradigmái. Irányzati struktúrák, lehetséges kánonok, főbb alkotók és kiadványok. Az új kritika dilemmái. Az irodalomértés helyzete az ezredvégen.

BTMI312BA *A 20. századi magyar irodalom nagy egyéniségei* (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy oktatói arra vállalkoznak, hogy a 20. század egyetemes magyar irodalmának egy-egy nagy alkotóját, annak munkásságát, a kapcsolódó poétikai, olvasáselméleti, recepciótörténeti kérdéseket egész féléves stúdium keretei között, elmélyülten, a mesterképzésre előkészítő jelleggel vizsgálják. Témakörök: Ady Endre, Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Füst Milán, Kaffka Margit, Krúdy Gyula, Tersánszky Józsi Jenő, Kuncz Aladár, Karinthy Frigyes, Szabó Dezső, Kassák Lajos művészete. József Attila, Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Németh László, Tamási Áron, Márai Sándor, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Déry Tibor. Az „erdélyi triász” és Dsida Jenő költészete. Erdélyi József, Sinka István, Kodolányi János, Veres Péter. Nagy László, Juhász Ferenc, Pilinszky János, Nemes Nagy Ágnes, Csoóri Sándor, Kányádi Sándor, Tandori Dezső, Petri György, Oravecz Imre költészete. Sánta Ferenc, Cseres Tibor, Konrád György. Ottlik Géza, Mándy Iván, Örkény István, Mészöly Miklós, Sütő András, Szilágyi István, Kertész Imre, Hajnóczy Péter, Nádas Péter, Esterházy Péter írásművészete.

BTMI313BA Irodalomtudomány és irodalomelmélet (2 ea, koll, 3 kr., –)

A tantárgy kurzusai elsősorban a 20. század irodalom- és művészetelméleti tárgyú szövegeinek megértését tűzik ki célként. Az irodalomelméleti gondolkodásban meghatározónak számító szövegek értelmezése azokat az elméleti alapfeltevéseket igyekszik megmutatni, melyek az adott tudományos iskolát reprezentáló műnek kiemelt jelentőséget biztosítanak az ezredvég diszkurzív terében. Témakörök: Tudomány-e az irodalomtudomány? Az irodalomtudomány jellege és szakterületei. Tudományelméleti felfogások. Az irodalomelmélet mint az irodalomtudomány metanyelve és metaelmélete. „Ellenszegülés az elméletnek”. A tudás állapota a posztmodern korban. A tudás legitimálásának narratívái. Az irodalomtudományi gondolkodás néhány jellegzetes modellje. Az irodalom fogalmának meghatározásai. Az irodalmiság ismérvei. Az irodalmi mű immanens szemlélete. Az irodalmi szöveg jelentésének kommunikációra irányuló megközelítései. Az irodalmi mű alaktani hatáselemélete. Az irodalmi műalkotás létezőmódja. Ingarden rétegelmélete. Az intencionális tárgyiasságok lényegi struktúrája. Fenomenológia és/vagy metafizika. Heidegger nyelv-felfogása. A dialogicitás elve (Bahtyin). Gadamer játék-elmélete. Esztétikai tapasztalat. Produkció, recepció, kommunikáció. H.R. Jauss. A Történelem textualitása, az irodalom történetisége. Az irodalomtörténet-írás elméleti kérdései. Az irodalomtörténet-írás klasszikus elméleti programjai. Hagyomány és megértés. Inderdiszkurzív tér és megértés. Hermeneutika és dekonstrukció.

BTMI314BA Antropológia és irodalomtudomány (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tárgy kurzusai az antik kezdetektől a modernség utáni időkig vizsgálja az irodalom (és később az irodalomtudomány) önreflexióját az emberről kialakított éppen esedékes nézetek alapján. A vizsgálatok középpontjában az esztétikum létmódja, a valóságélményt és az ember társadalmi szerepe közötti viszony. Kulcsfogalmakhoz teremtünk szövegekörnyezetet – például a természet és művészet közötti pozitív kiegészítés, az utánzás, a látszat, az illúzió, a varázslat, az álom, a retorikai hatás társadalmi megítélése, az arclétesítés és az arceltörlés, a szív teljességéből szóló száj toposza, a lírai önmegjelenítés, az individualitás, a negativitás, az embertávlátó poétika, a szépre alapozott bölcsészet, stb.

BTMI315BA Vallás és irodalom (2 ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai a vallási és az esztétikai tapasztalat közötti kapcsolatot vizsgálják az antik kultúrától kezdve a modern kori irodalommal bezárólag. Főbb témakörök: Az ókeresztény kultúra teológiai, filozófiai, antropológiai, esztétikai kérdései a keleti, görög egyházatyák műveinek tükrében (Órigenész, Szent Athanasziosz, Szent Baszileiosz, Nazianzoszi Szent Gergely, Nüsszai Szent Gergely, Aranyszájú Szent János). Az egyházatyák Szentírás-értelmezésének alapvető hermeneutikai elvei és exegétikai módszereire. A zsidó és a keresztény vallás végső dolgokra vonatkozó teológiai tanításai a

kanonikus és apokrif apokalipszisek tükrében. Az eszkatológikus gondolkodás irodalmi toposzai, formái, műfajai. A keresztény misztikus irodalom ókeresztény és középkori művei, a misztikának nevezett emberi-vallásos tapasztalat kérdései, a misztikus tapasztalat és jelenségek megszólaltatása irodalmi formákban. A misztikus irodalom toposzai (corpus Christi, via mystica, via triplex, amor sanctus stb.). Az Énekek éneke kommentárjai az egyházatyáknál, a középkorban, az újkorban, a barokk és a protestáns pietizmusban. Bibliai-teológiai hermeneutikai elvek és exegétikai módszerek az őskeresztény és a patrisztikus korban (páli levelek, Órigenész, Szent Ágoston). Protestáns írásmagyarázati elvek, műfajok a kora újkorban. Liturgia, szóművészet, hittapasztalat. Esztétikai tapasztalat és a lírai költészet előtörténete. Az esztétikai tapasztalat autonómmá válása a felvilágosodás, a romantika és a modernitás irodalmában.

BTMI411–414BA Régi magyar irodalom szakszeminárium I–IV.
(2szem, gyj, 2 kr., BTMI210BA)

BTMI421–424BA Klasszikus magyar irodalmi szakszeminárium I–IV.
(2szem, gyj, 2 kr., BTMI220BA)

BTMI431–434BA Modern magyar irodalom szakszeminárium I–IV.
(2szem, gyj, 2 kr., BTMI230BA)

BTMI441–444BA Világirodalom szakszeminárium I–IV.
(2szem, gyj, 2 kr., BTMI242BA)

BTMI451–454BA Irodalomelméleti szakszeminárium I–IV.
(2szem, gyj, 2 kr., BTMI251BA, BTMI252BA)

Az egyes szakterületi specializációkhoz a 3-6. félévben félévenként egy-egy szakszeminárium tartozik, amely szorosan kapcsolódik az adott tudományterület lényegi kérdéseire. A gyakorlati órák célja minden esetben az elsajátított elméleti tudás alkalmazása a korszakhoz, illetve a speciális tudáskörhöz kapcsolódó szépirodalmi szövegek olvasásában. A szemináriumok során a hallgatók kutatási tevékenységet végeznek valamilyen egyedi tudományos probléma körüljárásával, ami egyrészt a szakdolgozat megírásához, másrészt a mesterképzés előkészítéséhez járul hozzá.

BTMI511BA Hitvita és prédikáció (2ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai betekintést nyújtanak a kora újkori hitviták elméleti és történeti kérdéseibe, valamint e közéleti megnyilatkozásmód és a korabeli prédikációs gyakorlatok kölcsönhatásaiba. A hallgatónak el kell sajátítania a kora újkori hitvita műfajelmélete és -története kapcsán elengedhetetlenül szükséges dogmatikai, liturgiai, antropológiai, irodalomelméleti, kommunikációtörténeti, nyilvánosságelméleti szempontokat, fogalmakat, modelleket. A reformáció kibontakozása során intézményesülő

németországi egyetemi képzésben a hitoktatás arra az elvre támaszkodott, hogy hit, tanítás és nyelvi ismeret (grammatika, dialektika, retorika) a legszorosabban tartozik össze. Ez az elképzelés éreztette hatását a jezsuita képzésben is. Azt vizsgáljuk, milyen dogmatikai, embertani és nyelvszemléleti felfogások mentén különültek el – kerültek szembe egymással – a Szentírás értelmezésének hagyományos, intézményesített és intézményesítendő módjai a kora újkor felekezeti vitáiban. Témakörök: az egyház tekintélye a Szentírás magyarázatában; a Szentírás tekintélye a hitcikkelyek megítélésében; a szabad akaratról szóló tanítások; a fordításelméletek hitvitát gerjesztő hatása; a liturgia kapcsán kibontakozó viták; a hitvita teológiai és politikai aspektusai; a hitvita műfajának parttalansága; a hitvita kora újkori elméletei. A kurzus áttekintést ad a kora újkori hitviták hazai történetéről. A kora újkori hitvita hazai történetét a jelenleg készülő történeti hitvita-repertórium (Heltai János) anyagára támaszkodva nézzük át.

BTMI521BA Kazinczy Ferenc és kora (2ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusainak célja, hogy átfogó ismereteket adjanak Kazinczy Ferenc életművéről, s bevezessenek a XVIII. és XIX. század fordulóján zajló irodalomkritikai folyamatok vizsgálatába. Poétikai és esztétikai problémák. Érzékenység és neoklasszicizmus. Az életmű szakaszai, a fogság előtti és utáni ízléstörekvések. A nyelvújítás jelentései. Műeszmény és kiadói gyakorlat. A levelezés helye az életműben. Kazinczy kapcsolatrendszere.

BTMI522BA Tragikumelméletek (2ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy a XIX. századi magyar drámát érintő tragikumelméletekkel foglalkozik. A XIX. században – a *Bánk bán*on kívül – nem született olyan színpadi mű a magyar irodalomban, amely kanonikus pozícióra tett volna szert, ennek köszönhetően a korszak irodalmának oktatásából (de lényegében az egész irodalomtörténeti alapozású képzésünkéből) kimarad a tragédia és a komédia műfaji alakzatával, hagyományával kapcsolatos kérdések tárgyalása, valamint a tragikum és a komikum hatásmechanizmusának, történeti alakulásának a vizsgálata. A XIX. század második felében jelentős műfajelméleti és irodalomkritikai érdeklődés figyelhető meg a tragédia és a tragikum, illetve a komédia és a komikum kérdései iránt. Dramaturgiai, színikritikai, dráma- és tragikumelméleti munkák (Kemény Zsigmond, Gyulai Pál, Salamon Ferenc, Beöthy Zsolt, Péterfy Jenő) sokasága igyekezett tisztázni a műfaji poétikai jellemzőit, történeti alakzatait, azzal a nem leplezett szándékkal, hogy eligazodási pontokat jelöljenek ki a felvirágoztatni kívánt magyar drámaírás számára. A hön óhajtott – jelentékeny esztétikai színvonalat képviselő – magyar dráma nem született meg, ellenben a korszak kritikai írásai megfelelő kiindulási alapot biztosítanak számunkra a tragédia és a tragikum, illetve a komédia és a komikum karakterének elmélyült tanulmányozására. A kurzuson elmélet és szövegolvasás, drámainterpretáció és kritikátörténeti vizsgálódás egyensúlyának megteremtésére törekszünk: a tragédia és a komédia antik, shakespeare-i és modern változatainak

áttekintése, átfogó elemzése az elméleti szövegekből indul ki, majd oda is tér vissza.

BTMI541BA Irodalom és film (2ea, koll, 3 kr., –)

A szabadon választható tantárgy kurzusai irodalomtudományi és kultúraelméleti távlatban néznek szembe a film megjelenésével, ezzel a média- és kultúrtörténeti eseménnyel. A film: a látás és láthatóság tapasztalatának megváltoztatója; a magas művészet, populáris művészet viszonyának átrendezője. A film, a mozi, a film általi új látásélmény irodalmi elbeszélései. A filmtechnikák (a vágás, montázs, áttűnés stb.) és az *apparátus* (a „kamera tekintete”) – az expresszionizmusban, a szürrealizmusban, a „*nouveau roman*” elméletében. A film mint médiumok közötti fenomén. Nyelvi vizualitás a szövegben és mozgóképi vizualitás a filmen. A film: műértelmezés, a szöveg ideologikus manipulációja vagy ennek lehetősége. A filmadaptációk recepcióesztétikai és irodalomszociológiai vetületei – a filmhatás szabályozó szereplehetősége az irodalmi befogadásban; a popularizálás: az értékközvetítés és értéknivelláció együttese.

BTMI551BA Az olvasás elméletei (2ea, koll, 3 kr., –)

A tantárgy kurzusai olyan alkalmazott elméleti szövegek értelmezésére vállalkoznak, amelyeknek megértése kellő háttérismeret nélkül technikai nehézséget jelenthet. A különböző olvasási elméletek, interpretációs gyakorlatok tanulmányozása során megismerkedünk az adott alkalmazott elmélet kérdésfeltevésének eredetével, a jellegzetesebb gondolatmenetekkel, az érvelésben használatos szakkifejezések magyarázataival. Témakörök: Szerző, szöveg, olvasó, olvasás. Olvasás, gyönyör, esztétikai élvezet. Tényleges olvasó, befogadó, fiktív olvasó. Az olvasás aktusa. Implicit olvasó. A történeti olvasás. Az olvasás horizontváltásainak hermeneutikája. Olvasás szövegek között. Dekonstruktív olvasás. Retorikai olvasás. Nőként olvasni. Genette, Riffaterre, Barthes, Ricoeur, Iser, Barbara Johnson, de Man szövegolvasói munkásságáról. Az intertextualitás: létmód és/vagy funkció? Olvasási művelet? Hagyomány és kontextus kérdései.

BTMI552BA Irodalomelméleti szakszövegek olvasása (2szem, gyj, 3 kr., –)

Alkalmazott irodalomelméleti szövegek részletes elemzése a cél. A különböző interpretációs gyakorlatok tanulmányozása során a hallgatók megismerkednek az adott alkalmazott elmélet kérdésfeltevésének eredetével, a jellegzetesebb gondolatmenetekkel, az érvelésben használatos szakkifejezések magyarázataival, illetve az adott olvasási módok korlátaival. Külön hangsúlyt kap az elsajátított irodalomelméleti ismeretek alkalmazása szépirodalmi szövegek elemzése során.

BTMI601BA Bevezetés a hungarológiába (2ea, koll, 3 kr., –)

A hungarológia specializációban kötelező tantárgy a magyarságtudomány alapismereteibe vezet be. A hungarológia vagy magyarságtudomány a magyar

nemzeti civilizáció komplex kutatása, a magyarságra és a magyar műveltségre vonatkozó ismeretekkel foglalkozó interdiszciplináris tudományág. A hungarológia gyűjtőfogalom: a magyar népre, etnikumra, annak nyelvére, kultúrájára, történetére vonatkozó kutatások összessége. A hungarológia körébe tartozik a magyarságtudomány hazai és külföldi műhelyeinek és fórumainak a számontartása, értékelése és segítése is. Vizsgálja más népek magyarságképét és a magyarság más népekről alkotott képét is. Nem statikus nemzetkarakterológia megállapítása a célja, hanem a nemzeti sajátosságok alakulástörténetének a bemutatása, valamint e sajátosságok pozitív változásának az elősegítése. Fontos területe a nemzeti önismeret, a nemzeti önszemlélet vizsgálata. A magyar nemzet sajátosságait más nemzetekkel szembesítve tárja föl.

BTMI602BA *A magyarságtudomány története* (2ea, koll, 3 kr, –)

A kötelező tantárgy a magyarságtudomány kialakulásával foglalkozik. Ez a 20. század 20-as éveire tehető. Közvetlen motiválója a trianoni nemzeti tragédia volt, mely önvizsgálatra ösztönözte a magyarságot. Előzményeiként számon tartjuk a magyar „nemzetismeret” korábbi megnyilvánulásait. Bél Mátyás (1735), Csaplovics János (1822), Hunfalvy Pál (1822) művei után a mai értelmű magyarságtudomány kibontakozása a 20. században történt meg. Elsősorban Gragger Róbert (1921), Bartucz Lajos (1930, 1936), Németh László (1934, 1935), Eckhardt Sándor (1942), Bibó István (1946) programadó tanulmányaiban és a Szekfű Gyula által szerkesztett *Mi a magyar?* (1939) kötetben. A második világháború után Magyarországon a magyarságtudomány minden elemét a nacionalizmus megnyilvánulásának minősítették és kiiktatták a tudományok közül. 1977-ben azonban létrejött a világ hungarológusainak nemzetközi szervezete, a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, melynek az a célja, hogy a világ magyarságtudománnyal foglalkozó szakembereit támogassa, kutatásaikat segítse, eredményeiket ismertté tegye, valamint tisztázza a magyarságtudomány elvi kérdéseit.

BTMI603BA *Hungarológiai alapfogalmak* (2szem, gyj, 3 kr, –)

Kötelező gyakorlat a *Bevezetés a hungarológiába* és *A magyarságtudomány története* stúdiumok mellett. A hungarológia vagy magyarságtudomány a magyar nemzeti civilizáció komplex kutatása, a magyarságra és a magyar műveltségre vonatkozó ismeretekkel foglalkozó interdiszciplináris tudományág. A hungarológia gyűjtőfogalom: a magyar népre, etnikumra, annak nyelvére, kultúrájára, történetére vonatkozó kutatások összessége. A hungarológia körébe tartozik a magyarságtudomány hazai és külföldi műhelyeinek és fórumainak a számontartása, értékelése és segítése is. Vizsgálja más népek magyarságképét és a magyarság más népekről alkotott képét is. Nem statikus nemzetkarakterológia megállapítása a célja, hanem a nemzeti sajátosságok alakulástörténetének a bemutatása, valamint e sajátosságok pozitív változásának az elősegítése. Fontos területe a nemzeti önismeret, a nemzeti önszemlélet vizsgálata. A magyar nemzet

sajátosságait más nemzetekkel szembesítve tárja föl.

BTMI604–605BA Szakdolgozati szeminárium (hungarológia) I–II.
(2szem, gyj, 3 kr, –)

A hungarológia specializációban kötelező elvégezni két szakdolgozati szemináriumot, melyek részben a szakdolgozat elkészítését segítik, részben a mesterképzés előkészítését is felvállalják.

BTMI701–702BA Művelődés, irodalom, sajtó I–II. (2ea–2szem, koll, 3–3 kr, –)

A tömegkommunikáció csatornái. Szinte másfél évszázadon keresztül a sajtó volt a meghatározó tömegkommunikációs médium. A néhány száz vagy néhány ezer példányban megjelenő helyi újságoktól a sokmillió világlapokig terjed a skála. Fontos eszköze volt a tájékoztatásnak, a közvélemény-alakításnak, a propagandának – ezt bizonyítja a tény, hogy minden új politikai párt, társadalmi mozgalom egyik legelső teendője volt a lapalapítás. Hatásosak voltak a fennálló társadalmi rend védelmében éppen úgy, mint a forradalmi gondolatok terjesztésében. A cenzúra intézményének a létrehozása, a lapbetiltások, sajtóperek jelzik a sajtó társadalmi szerepének fel- és elismerését. A történelemből számtalan példát idézhetünk annak bizonyítására, hogy egy-egy vezércikk milyen mozgósító hatással volt a kortársakra. A sajtó szerepét nem annyira csökkentette, mint inkább megváltoztatta az új médiumok, a rádió és a televízió megjelenése. A versenytársak arra készítették, hogy igyekezzék gyorsaságban, frissességben felzárkózni; ezt különböző műszaki újításokkal érte el (számítógépes szerkesztés, fényszedés, a szállítás okozta késedelem kiküszöbölése az újság anyagának különböző csatornákon való továbbításával, és a rendeltetési helyen való nyomtatásával). E tantárgy keretei között sajtíthatók el a tudományos információkeresés technikáit is. A faktografikai tájékoztatás eszközei és alkalmazásuk. A tudományos információkeresés hagyományos és elektronikus formái.

BTMI703–704BA Esztétika és médiumok I–II. (2–2ea, koll, 3–3 kr, –)

A média szerepe a társadalomban és a kultúrában a 21. században meghatározóvá vált. A tantárgyhoz kapcsolódó kurzusok ennek a folyamatnak az alakulástörténetét tárják fel, illetve a médiumok irodalomtudományi alkalmazhatóságába vezetnek be. Témakörök: A kommunikációs technológiák története. A média szerepe a kultúra és a társadalmi együttlét létrehozásában, alakításában. Az *irodalom* médiumtól függő jellege. Az információ tárolása, továbbítása, az adatfeldolgozás közösségi technikái, intézményei. A szóbeli kultúrák közvetítés emlékezettechnikai sajátosságai. A betűírás, a nyomtatás, végül az elektromos médiumok szerepe az öntudat és az individualitás európai alakulástörténetében. A vizuális érzékelés kulturális megkülönböztetése: a tipográfiai ember kora újkori létrejötte. A kultúrakutatás dialektikai-retorikai távlata. A táviró és a „világfalu” 19. századi kialakulása, a modern reklám

városképe a századelőn és a századfordulón, a tömegsajtó térnyerése. Művészet és kultúra a tömegeknek készült montázsrelvű érzéki benyomások korában – televízió, számítógép, digitalizált szó és digitalizált íráskép. A társas tapasztalatszerzés újszerű izgalmá a mágnesszalagra rögzített hangok, a digitálissá alakítás, a telefon, a televízió, a rádió, a hangosfilm és a számítógép korszakában. A szövegek és a szövegkiadások elmélete és gyakorlata, a hagyományos és genetikus textológiai-filológiai alapelvek és eljárások, a tudományos és népszerű kiadások sajátosságai, az elektronikus publikációk.

BTMI705BA *A könyvkiadás története* (2ea, koll, 3 kr, –)

A szabadon választható tantárgy a könyv kulturális jelentőségét mutatja be médiaelméleti, kultúraelméleti, médiatörténeti és irodalomtörténeti szempontok alapján. Főbb témakörök: Az olvasás képi és narratív reprezentációi (olvasáshelyzetek a képzőművészetben és az irodalomban). Az olvasás metaforizálódása (a világ „olvashatósága”, az olvasás-fogalom a hermeneutikában). A könyv metaforává válik (a „világ mint könyv” a reneszánsztól a posztmodernig). A könyv médiatörténeti státusza. Az írás-metaphora (a vallástörténeti megalapozástól a dekonstruktivista elméletekig). Az írásbeliség kultúrantropológiai dimenziói (az emlékezés és hagyományozás sajátos formái és intézményei – kánon és apokrif; az „írás-olvasás” érzékelés -és mentalitástörténeti vonatkozásai). Az írásbeliség médiatörténeti státusza.

BTMI706BA *A kiadói folyamat, a szerkesztői mesterség* (2szem, gyj, 3 kr, –)

A tantárgy a kiadói folyamatot hivatott megismertetni a hallgatókkal, a szöveg előkészítésétől kezdve a nyomdába adásig. Tárgyalja a különböző munkafázisokat és feladatköröket, az alapvető nyomdai ismereteket, a számítógépes kiadványszerkesztés lehetőségeit. Célja, hogy rálátást biztosítson a teljes kiadói folyamatra, és megadja az egyes munkafázisok ellátásához szükséges alapkészségeket. A tantárgy bevezet a szerkesztőségek munkájába is gyakorlat formájában. Munkaszervezés (kapcsolattartás a szerzőkkel, tárgyalási stratégiák, tárgyalásetika és etikett). Kéziratgondozás (a „húzás” mestersége, a szöveg nyomdai előkészítése, a korrektúra). Nyomdai munkálatok (a tördelés, a szöveg vizuális megformálása, a szövegdesign, a kép és szöveg viszonya, „hypertext”-elemek a nyomtatott szövegekben). A szövegek archiválása és tárolása.

BTMI707–708BA *Szakkolgozati szeminárium (irodalmi szerk.) I–II.*

(2szem, gyj, 3 kr, –)

Az irodalmi szerkesztő specializáció e kötelező tantárgya a tanulmányokat lezáró szakkolgozat elkészítését segíti elő.

BTMI801BA *Kultúraközi és művészetközi kommunikáció I.* (2ea, koll, 3 kr, –)

Az interdiszciplináris stúdium célja, hogy megismertesse a hallgatókat a kultúrák közötti kommunikáció elméleteivel, kutatási irányjaival és főbb kérdésfelvetéseivel (interkulturalitás, kulturális hybriditás, kulturális transzfer,

kulturális relativizmus, etnocentrizmus). Fontos szerepet kap az interkulturális kommunikáció mediális prediszponáltsága – a terek, képek és szövegek kommunikáció-létesítő funkciója. A tantárgy keretein belül sor kerül a jelenkori magyar irodalom intézményrendszerének, legfontosabb műfajainak és legjelentősebb alkotóinak bemutatására.

BTMI802BA Kultúraközi és művészetközi kommunikáció II. (2ea, koll, 3 kr., –)

Az interdiszciplináris speciális stúdium célja, hogy magasabb szinten ismertesse meg a hallgatóságot a kultúrák közötti kommunikáció különböző elméleteivel, valamint kutatási irányjaival. A kurzusok között kiemelt szerepet kap a különböző művészeti ágak közötti kapcsolat (például az építészet képi és irodalmi reprezentációinak, az építészeti programok kultúrfilozófiai és irodalmi relevanciáinak) vizsgálata, az idegen nyelvű médiadiskurzusok áttekintése, valamint az íráskészség és a nyelvi tudatosság fejlesztése.

BTMI803BA Kultúra- és művészetközi kommunikáció III. (2ea, koll, 3 kr., –)

Az interdiszciplináris stúdium célja, hogy magasabb szinten ismertesse meg a hallgatóságot a művészetközi kommunikáció és a medialitás egyes speciális területeivel. A kurzusok között kiemelt szerepet kap az elbeszélés és a média viszonyrendszer, a jelenkori és a régmúltbeli irodalom közötti eleven kapcsolat bemutatása, különböző művészeti ágak (például az irodalom, a színház és a film) közötti relációk vizsgálata, a tárlat, a kiállítás, a múzeum közvetítőrendszerként való megismertetése.

BTMI804BA Az irodalmi kommunikáció nem verbális mintái (2ea, koll, 3 kr., –)

A tantárgy – döntően a klasszikus magyar irodalmi anyagon – azt mutatja be, hogy az irodalmi kommunikációnak miként képezi részét a nem verbális művészetek, jelrendszerek. Természetesen nem a teljesség igényével, csupán a következőkre kíván koncentrálni: A tipográfiai formálás „esztétikai” üzenete. A kísérő metszetek, illusztrációk funkciója és szerepe. A más művészeti jelrendszerek analóg jelenléte: Képzőművészet. Zene. Építészet. Kertművészet.

BTMI805BA A szövegalakítás diszkurzív mintái (2szem, gyj, 3 kr., –)

A tantárgy a diskurzus kutatás eredményeit használva vizsgálja gyakorlati munka keretében az irodalmi kommunikáció időbeli változásait. A változások bemutatása a hagyományos vagy ismertebb stílustörténeti korszakok kategóriája helyett a kommunikációs gyakorlatban bekövetkező diskurzusbeli változásokat mutatja be. A retorikai-poétikai tudatosság helyett az érveléstechnikák új formái megjelenése a „stílus” kategóriájánál szélesebb, másként megragadható jelenéggként az esztétikai diskurzus előretörését követi nyomon, kitekintve annak az avantgardizmusok korában beállt változására.

A magyar szakos hallgatókat tanító tanszékek oktatói és dolgozói

Magyar Nyelvtudományi Intézet

Magyar Nyelvtudományi Tanszék

Dr. Hoffmann István tanszékvezető egyetemi docens

1977-ben szerzett magyar–oros–finnugor szakos diplomát a KLTE-n. 1979-től bölcsészdoktor, 1992-től a nyelvtudomány kandidátusa, 1995 óta a tanszék vezetője. Elsősorban nyelvtörténeti témákból tart órákat, rendszeresen hirdet névtani szemináriumokat is. Kutatási területe az általános névtan és a helynévkutatás, valamint a magyar mint idegen nyelv oktatása.

Dr. Nyirkos István nyugalmazott egyetemi tanár, professzor emeritus

A KLTE-n 1955-ben szerzett magyar szakos tanári oklevelet. 1955-től a Magyar Nyelvtudományi Tanszék oktatója (1955-től tanársegéd, 1962-től adjunktus, 1977-től docens). 1961-ben bölcsészdoktori, 1984-ben kandidátusi, 1995-ben akadémiai doktori fokozatot szerzett. 1995-től a KLTE egyetemi tanára, 1998-ig a Finnugor Nyelvtudományi Tanszék vezetője volt. Oktatási és kutatási területe: magyar nyelvtörténet, finn–magyar kontrasztív nyelvészet és lexikográfia, szociolingvisztika, finnugor népek kultúrája.

Szikszaíné dr. Nagy Irma egyetemi docens

1967-ben szerzett a KLTE-n magyar–latin szakos diplomát. 1984-ben bölcsész-doktor, 1992-ben a nyelvtudomány kandidátusa lett, 2006-ban akadémiai doktori fokozatot szerzett. Előadásokat mondattanból, szövegtanból, a magyar nyelvtan tanításának módszertanából, szemináriumot szövegtanból, stilisztikából, nyelvművelésből és leíró magyar nyelvtanból szokott tartani. Kutatási területe a magyar szóalkotástan (kiváltképp az ikerítés), ezenkívül a stilisztika és a szövegtan.

Dr. A. Molnár Ferenc egyetemi docens

Tanulmányait a KLTE-n magyar–angol szakon kezdte, majd a finnugor szakot felvéve 1966-ban szerzett magyar–finnugor szakos diplomát. Dolgozott az Egyetemi Könyvtárban, tanított az ELTE-n. 1972-ben finnugor nyelvészetből doktorált, 1993-ban magyar nyelvtörténetből kandidált. Elsősorban magyar nyelvtörténetet oktat, rendszeresen tart nyelvi és művelődéstörténeti szövegelemzéseket is. A finnugor filológia szintén kutatási területe.

Dr. Kis Tamás egyetemi docens

1988-ban szerzett magyar–finnugor szakos diplomát a KLTE-n, 1991 óta bölcsészdoktor, 1996 óta PhD. fokozata van. Érdeklődése elsősorban a társasnyelv-

szetre, a szlengre és a névtanra irányul. Rendszerint leíró és történeti nyelvészeti órákat egyaránt tart.

Dr. Dobi Edit egyetemi adjunktus

1996-ban szerzett német–magyar nyelvészet szakos diplomát a KLTE-n. 1996 és 1998 között a magyar nyelvtörténeti doktori alprogram nappali, 1999-ben levelező tagozatos hallgatója volt, 1999-től a Magyar Nyelvtudományi Tanszék tanársegédje. 2002-ben doktori (PhD.) fokozatot szerzett. 2003-tól adjunktus. Kutatási területe a szövegnyelvészet. Általában leíró nyelvészeti órákat (szöveg- és mondattan) tart.

Dr. Rácz Anita egyetemi adjunktus

1995-ben szerzett magyar–történelem szakos tanári diplomát a KLTE-n. 1995 és 1998 között a névtani doktori alprogram nappali tagozatos hallgatója volt, 2001-től a Magyar Nyelvtudományi Tanszék tanársegédje. 2003-ban PhD. fokozatot szerzett. Kutatási területei: magyar nyelvtörténet, történeti helynévtan. Elsősorban nyelvtörténeti tárgyakat oktat.

Dr. Tóth Valéria egyetemi adjunktus

1995-ben szerzett magyar–történelem szakos tanári diplomát a KLTE-n. 1995 és 1998 között a névtani doktori alprogram nappali tagozatos hallgatója volt, 1999-től a Magyar Nyelvtudományi Tanszék tanársegédje. 2000-ben doktori (PhD.) fokozatot szerzett. 2001-től adjunktus. Kutatási területei: magyar nyelvtörténet, történeti helynévtan. Elsősorban nyelvtörténeti tárgyakat oktat.

Fehér Krisztina egyetemi tanársegéd

2003-ban szerzett magyar szakos tanári diplomát a Debreceni Egyetemen. 2003 és 2005 között a magyar nyelvészet doktori alprogram nappali, 2005-től levelező tagozatos hallgatója. 2005-től a Magyar Nyelvtudományi Tanszék tanársegédje. Elsősorban kommunikáció szakon tanít, emellett nyelvészeti tárgyakat (hangtan, alaktan, nyelvelmélet-tudománytörténet) is oktat.

Póczos Rita egyetemi tanársegéd

2000-ben szerzett német–magyar nyelv szakos diplomát a Debreceni Egyetemen. 2000-től a névtani doktori alprogram nappali, 2003-tól levelező tagozatos hallgatója. 2002/2003-ban a Lipcsei Egyetem tudományos ösztöndíjasa. 2003-tól a Magyar Nyelvtudományi Tanszék tanársegédje. 2005-től a Debreceni Nyári Egyetem tanulmányi vezetője. Kutatási területei: történeti helynévtan, történeti dialektológia, nyelvi érintkezések. Elsősorban leíró nyelvészeti tárgyakat (hangtan, alaktan) oktat.

Szilassy Eszter egyetemi tanársegéd

1998-ban szerzett diplomát a KLTE magyar nyelv és irodalom–történelem szakán. Ugyanezen év szeptemberétől az ELTE magyar nyelvészeti doktori iskola leíró

nyelvészeti alprogramjának hallgatója volt és középiskolai tanárként dolgozott. 2002 óta tanít a Magyar Nyelvtudományi Tanszéken, elsősorban leíró nyelvészeti és szakmódszertani órákat tart.

Reszei Katalin tudományos segédmunkatárs
2003-ban szerzett magyar szakos tanári diplomát a Debreceni Egyetemen. 2003 és 2006 között a névtani doktori alprogram nappali tagozatos hallgatója volt. 2006-tól a Magyar Nyelvtudományi Tanszéken tudományos segédmunkatárs. Kutatási területe a történeti helynévtan. Elsősorban leíró nyelvészeti tárgyakat oktat.

Boros Katalin doktori ösztöndíjas

Györfly Erzsébet doktori ösztöndíjas

Kenyhercz Róbert doktori ösztöndíjas

Kecskemétiné Legoza Eszter intézeti titkár

A tanszék honlapja: <http://mnytud.arts.unideb.hu/>

Finnugor Nyelvtudományi Tanszék

Dr. Maticsák Sándor tanszékvezető egyetemi docens
1990-ben végzett a KLTE-n magyar–finnugor szakon, azóta a Finnugor Nyelvtudományi Tanszék oktatója, 1997-től adjunktus. 1992-ben szerzett bölcsészdoktori címet, 1996 óta PhD. fokozata van. 1992-től 1996-ig a Jyväskyläi Egyetem magyar lektora volt. Oktatási és kutatási területe: mordvin nyelv, a Középső-Volga-vidék helynévtana, valamint a magyar mint idegen nyelv. A Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Intézet igazgatója.

Dr. Keresztes László nyugalmazott egyetemi tanár
1964-ben magyar szakos tanári, 1966-ban finnugor nyelvészdiplomát szerzett a KLTE-n. 1964-től a Finnugor Nyelvtudományi Tanszék oktatója, 1986-tól docense, 1988–1994 között és 1998 óta vezetője. 1966-ban bölcsészdoktori, 1985-ben kandidátusi fokozatot szerzett, 1993-ban az oslói egyetemen habilitált, 1994 őszétől ugyanitt egyetemi tanári kinevezést kapott. Nagydoktori disszertációját 1998-ban védte meg. 1998-tól a Debreceni Egyetem professzora. Oktatási és kutatási területe: finnugor összehasonlító nyelvészet, a finnugor nyelvek (mordvin, vogul, lapp, finn) szerkezete és története, a finnugor népek műveltsége, valamint a magyar mint idegen nyelv.

Dusnoki Gergely egyetemi tanársegéd

2002-ben szerzett magyar-finnugor szakos diplomát a Debreceni Egyetemen. 2002-től 2003 végéig a finnugor nyelvészeti doktori alprogram nappali tagozatos hallgatója volt, 2004-től a Finnugor Nyelvtudományi Tanszék tanársegédje. Kutatási és oktatási területei: lapp nyelv, finn nyelv, tudománytalan nyelvrokonítási elméletek.

Dr. Takács Judit egyetemi tanársegéd

1999-ben szerzett diplomát a Kossuth Lajos Tudományegyetem magyar nyelv és irodalom szakán, finnugor nyelvészetből 2000-ben végzett. 2005 őszétől a Finnugor Nyelvtudományi Tanszék tanársegédje. 2006-ban védte meg doktori disszertációját névtanból. Kutatási területe a magyar keresztnevek köznevesülése. Elsősorban kommunikáció szakon tanít, de részt vesz magyar szakosok finnugor nyelvészeti és a kommunikációs képzésében is.

Kirli Ausmees észt lektor

Petteri Laihonen finn lektor

Christina Armutlieva lektor

Fodor György doktori ösztöndíjas

Sárosi Andrea doktori ösztöndíjas

Hoffmann-né Hlavacska Edit könyvtáros

A tanszék honlapja: <http://finnugor.arts.unideb.hu/>

Magyar és Összehasonlító Irodalomtudományi Intézet

Az oktatók részletes szakmai pályaképe és publikációs jegyzéke az intézeti honlapon olvasható: <http://www.irodalom.arts.unideb.hu>

Dr. BITSKEY István, akadémikus, egyetemi tanár

1967-ben végzett magyar-történelem szakon (KLTE). 1970-ben bölcsészdoktor, 1976-tól az irodalomtudomány kandidátusa, 1991-ben szerezte meg az akadémiai doktor címet, 2004 óta a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Szakterülete a régi magyar irodalom. Főként a reneszánsz és barokk kor irodalmáról, művelődéséről tart előadásokat és szemináriumokat. A DE irodalmi doktori programjának vezetője.

Dr. DEBRECZENI Attila, egyetemi tanár, intézetigazgató

1984-ben szerzett diplomát (KLTE). 1987-től bölcsészdoktor, 1992-től kandidátus, 1999-ben habilitált, 2004-ben szerezte meg az akadémiai doktor címet. A felvilágosodás és a romantika korszakait oktatja és kutatja, textológiai, filológiai szemináriumokat tart.

Dr. TAXNER-TÓTH Ernő, professor emeritus

1991 óta az MTA doktora. 1992 óta egyetemi tanár. 2005 óta a DE BTK örökös professzora. Kutatási és oktatási területe a romantika korának irodalma.

Dr. IMRE Mihály, habilitált egyetemi docens

1970-ben szerzett magyar-történelem szakos diplomát (JATE). 1975-től bölcsészdoktor, 1993 óta az irodalomtudomány kandidátusa, 2001-ben habilitált. A régi magyar irodalomtörténet témaköreiből tart előadást, vezet szemináriumot. Kutatási területe a retorikatörténet és Szenci Molnár Albert életműve.

Dr. BORBÉLY Szilárd, egyetemi docens

1989-ben szerzett magyar szakos diplomát (KLTE). 1997 óta az irodalomtudomány kandidátusa. A felvilágosodás és a reformkor irodalmát oktatja. Kutatási területe a poétikai szemlélet módosulásának vizsgálata a 18-19. század fordulóján.

Dr. OLÁH Szabolcs, egyetemi docens, intézeti titkár

1994-ben szerzett diplomát magyar-német szakon (KLTE). 1999-ben a Ph.D. fokozatot. Az irodalomelméleti bevezetés mellett irodalomtörténeti, irodalomelméleti szemináriumokat és speciálkollégiumot tart régi magyar irodalomból, médiatörténetből, kortárs irodalomból.

Dr. BÓDI Katalin, egyetemi tanársegéd

2000-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetem magyar-francia szakán szerzett tanári diplomát. 2005-ben megszerezte a Ph.D. fokozatot. Kutatási területe a 18. századi francia és magyar regény. Előadást és szemináriumot tart a felvilágosodás franciaországi irodalmáról.

FAZAKAS Gergely Tamás, tudományos segédmunkatárs

A Reformációkutató és Kora Újkori Művelődéstörténeti Műhely tudományos titkára (2004 óta). Kutatási területei: a 16-17. századi magyar prédikáció-, imádság-, hitvitairodalom; kora újkori retorika- és műfaj történeti kérdések; 17. századi egyház- és iskolatörténet; kora újkori angol-magyar kapcsolatok. Ezekben a témákban tart szemináriumot és speciálkollégiumot.

ORBÁN László, tudományos segédmunkatárs

Előbb a klasszikus magyar irodalmi örökség feltárása és értelmezése című NKFP-projekt (2002; 2004–2005), majd 2005 óta az MTA TKI (DE BTK Magyar és Összehasonlító Irodalomtudományi Intézet) keretében végez textológiai és irodalomtörténeti kutatómunkát. Szemináriumokat tart a felvilágosodás témakörében.

Dr. IMRE László, egyetemi tanár

1968-ban szerzett magyar szakos diplomát (KLTE). 1970-től bölcsészdoktor, 1984-től az irodalomtudomány kandidátusa, 1997-től az irodalomtudomány doktora. A 19. századi magyar irodalomtörténet oktatója. Kutatási területe a magyar és orosz irodalom, az utóbbi évtizedek magyar irodalma, a műfajelmélet és az elbeszélő próza alaktana.

Dr. S. VARGA Pál, egyetemi tanár, intézetigazgató-helyettes

1979-ben szerzett magyar-orosz- finnugor szakos diplomát (KLTE). 1986-tól bölcsészdoktor, 1992-től az irodalomtudomány kandidátusa, 1999-ben habilitált, 2005-ben megszerezte az akadémiai doktori fokozatot. A 19. század magyar irodalmát tanítja; irodalomelméleti szemináriumokat is vezet. Kutatási területei: idegenségtudományi, fenomenológiai és hermeneutikai kérdések, a magyar irodalom nemzeti paradigmái, a romantikus és modern irodalomfogalmak.

Dr. BÉNYEI Péter, egyetemi adjunktus

1996-ban szerzett magyar-történelem szakos diplomát (KLTE). 1996-tól 1999-ig az Intézet doktori ösztöndíjasa. Doktori értekezését Kemény Zsigmond írásművészetéről és a történelmi regény műfaji kérdéseiről írta, 2005-ben megszerezte a Ph.D. fokozatot. A XIX. századi magyar irodalomtörténet témaköréből és a Nyugat korszakából tart irodalomtörténeti szemináriumokat, részt vesz az alapozó irodalomelméleti kurzusok oktatásában is.

GÖNCZY Mónika, tudományos szervező

Tudományos pályázatok felügyelője és kidolgozója. Szemináriumokat és speciálkollégiumokat tart 19. század második felének magyar irodalmából.

Dr. GÖRÖMBEI András, akadémikus, egyetemi tanár

1968-ban szerzett magyar szakos diplomát (KLTE). 1970-től bölcsészdoktor, 1978-tól kandidátus, 1991-től akadémiai doktor, 2003-tól a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. A 20. század magyar irodalmának történetét tanítja, irodalomelméleti stúdiumokat tart. Kutatási területe a magyar irodalom népi-nemzeti irányjai, a határon túli magyar irodalmak története, magyarságtudományi kérdések, értékszemléletek az irodalomban.

Dr. TAMÁS Attila, professor emeritus

1975 óta az irodalomtudomány doktora. Aktív egyetemi évei alatt egyetemi tanár, tanszékvezető, majd intézetigazgató a KLTE Magyar és Összehasonlító Irodalomtudományi Intézetében, végül a DE BTK örökös professzora. A modern irodalomtörténet, az irodalomelmélet és az esztétika változatos területein oktat és kutat.

Dr. MÁRKUS Béla, habilitált egyetemi docens

1970-ben szerzett magyar-népművelés szakon diplomát (KLTE). 1974-től bölcsészdoktor, 1987-től az irodalomtudomány kandidátusa, 2000-ben habilitált. Előadásainak témája a második világháború utáni magyar irodalom története; szemináriumokat, speciálkollégiumokat a két világháború közötti korszakból és a mai prózáról is tart. Kutatási területe a határainkon túli magyar nemzetiségi irodalmak.

Dr. DOBOS István, habilitált egyetemi docens

1985-ben szerzett magyar-történelem szakos diplomát (KLTE). 1988-tól bölcsészdoktor, 1994-től az irodalomtudomány kandidátusa, 2002-ben habilitált, végül 2005-ben megszerezte az akadémiai doktori fokozatot. Egyetemi tanári kinevezése folyamatban van. Esztétikai és modern magyar irodalomtörténeti előadást tart, szemináriumot, speciálkollégiumot vezet. Témái: irodalomelméleti, műfajelméleti kérdések a 19. század végének elbeszélő kisprózájában, az önéletírás alakzatai a 20. századi elbeszélő prózában.

Dr. SZIRÁK Péter, habilitált egyetemi docens

1991-ben szerzett magyar-történelem szakos diplomát (KLTE), 1997 óta az irodalomtudomány kandidátusa, 2003-ban habilitált. Kutatási területe a kortárs magyar próza; a médiaelmélet. A 20. századi magyar irodalom és az irodalomelmélet témakörében hirdet órákat. A tudományos diákkör vezetője. Az *Alföld* irodalmi folyóirat munkatársa.

Dr. TAKÁCS Miklós, egyetemi tanársegéd

1999-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetem magyar-történelem szakán szerzett tanári diplomát. 1999 és 2002 között Debreceni Egyetem Irodalomtudományi Doktori Iskolájának nappali tagozatos hallgatója, 2002-től az Intézet tudományos segédmunkatársa, majd 2004-től tanársegéd. Világ- és modern magyar irodalmi szemináriumokat tart, speciálkollégiumot vezet a modern irodalom és színháztudomány témaköréből.

Dr. GORETITY József, habilitált egyetemi docens

1985-ben szerzett magyar-orosz szakos diplomát a szegedi JATE-n. 1993-tól az irodalomtudományok kandidátusa, 2004-ben habilitált. A 19. századi orosz irodalomról tart előadásokat, szemináriumokat, speciálkollégiumokat. Kutatási területe a századforduló orosz irodalma, az ún. „orosz ezüstkor”, ezen belül a szimbolista próza, valamint az irodalomtudomány és a társművészetek viszonya.

Dr. KATONA Gábor, egyetemi docens

1985-ben szerzett magyar-angol szakos diplomát az ELTE-n. 1989-től bölcsészdoktor, 1997 óta az irodalomtudomány kandidátusa. A reneszánsz világirodalom témakörében tart előadást és szemináriumokat. Kutatási témák: angol reneszánsz epika, líra és dráma.

Dr. BERTA Erzsébet, egyetemi adjunktus

1977-ben szerzett diplomát a KLTE magyar-német szakán. Doktori fokozatot 1984-ben szerzett (1996 óta Ph.D.). Kutatási területei: összehasonlító művészettudomány, líra és líraelmélet, az Osztrák-Magyar Monarchia és kultúrája. A 20. század irodalmi műfajairól, illetve művészeti stílusairól és irányzatairól tart komparatív előadásokat, szemináriumokat és speciálkollégiumot.

Dr. TÓTH Judit, egyetemi adjunktus

1978-ban szerzett magyar-történelem szakos diplomát (KLTE). 1988-ban elvégezte a Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémia levelező tagozatát. 1984-től bölcsészdoktor. 1997-ben Ph.D. fokozatot szerzett. Kutatási területe a korai keresztény irodalom, a teológia és az irodalomtudomány közös kérdései. Az antikvitás és a középkor világirodalmából tart előadást és szemináriumokat.

HAJDÚ Csilla, könyvtárvezető könyvtáros

GYÖRFFY László, könyvtáros

PAPP Eleonóra, tanácsos

BÁLINTNÉ TAR Emese, előadó

A Magyar Nyelvtudományi Intézet könyvtárának használati szabályzata

A könyvtár az intézet két tanszékének — a Magyar és a Finnugor Nyelvtudományi Tanszéknek — a könyvtárát foglalja magában. A két állomány nyilvántartása, kezelése egységes, csak helyileg különülnek el egymástól.

A Magyar Nyelvtudományi Tanszék állománya a 340/a jelű könyvtárhelyiségben, valamint az egyes oktatói szobákban található, a Finnugor Nyelvtudományi Tanszéké pedig a tanszék két oktatói szobájában.

Beiratkozás

Az intézeti könyvtárba való beiratkozás független az egyetemi könyvtári beiratkozástól, és díjtalan.

A beiratkozás a tanulmányok megkezdése után bármikor megtörténhet, s a tagság a tanulmányok lezárásáig érvényes.

A személyes adatokban, valamint a tanulmányokban beállt változásokat (szakváltóztatás, évhalasztás, tanulmányok befejezése) köteles az olvasó bejelenteni, s adott esetben a Tanulmányi Osztály erre rendszeresített nyomtatványát köteles a könyvtárossal igazoltatni.

A könyvtár szolgáltatásai:

I. Kölcsönzés

Kölcsönözni csak beiratkozott olvasónak lehet, az alábbi kategóriákban

- az intézet oktatói és dolgozói
- az intézet magyar nyelv és irodalom, finn nyelv és irodalom, finnugor, valamint kommunikáció szakos nappali és levelező hallgatói
- az egyetem doktori képzésében részt vevő hallgatói
- a DE BTK intézeteinek és tanszékeinek oktatói

A kölcsönzés lehetősége a dokumentum típusától, példányszámától, keresettségétől függ. Merev szabályok nincsenek, a könyvtáros a fenti szempontok figyelembe vételével dönt, az alábbi alapelvek alapján:

Egy félévre kölcsönözhető

a nagyobb példányszámú tankönyvek, egyetemi jegyzetek, nyelvkönyvek

Egy hétre kölcsönözhető

a legalább 3 példányban meglévő nyelvészeti szakkönyvek (az utolsó példány kivételével), 1 példányos finn (finn vagy magyar nyelvű) szépirodalmi könyvek

Egy napra kölcsönözhető (zárásától nyitásig)

az 1 példányos könyvek

Nem kölcsönözhető
enciklopédiák, lexikonok, kézikönyvek, szótárak, bibliográfiák
folyóiratok
kézirattári anyagok
régi (1900 előtti), értékes kiadványok

Egy olvasónál egyszerre legfeljebb 6–8 könyv lehet kikölcsönözve.

A kölcsönzési határidő be nem tartása esetén az olvasó határozott időre kizárható a kölcsönzésből. Késedelmi díjat nem számítunk fel.

Minden félév végén minden kikölcsönzött könyvet vissza kell hozni. Az újabb félév megkezdésekor csak azok az olvasók kölcsönözhetnek, akiknek az elmúlt félévről nincs könyvtartozásuk. Az egész éves előadásokhoz szükséges könyvek, valamint a nyelvkönyvek határideje a félév megkezdésekor meghosszabbítható.

Ha a kikölcsönzött könyv elvész vagy súlyos mértékben megrongálódik, az olvasó köteles a könyv pótlásáról (vásárlással vagy fénymásolással) gondoskodni.

Ha az olvasó a könyvet visszahozatalkor nem a könyvtárosnak adja át (hanem demonstrátornak, intézeti titkárnak vagy oktatónak) a könyvbe helyezett kis cédulán köteles feltüntetni a nevét és az évfolyamát.

II. Helybenolvasás

A könyvtári helyiséget (340/a) bármely oktatási intézmény oktatója vagy hallgatója használhatja helybenolvasásra, külön beiratkozás nélkül.

III. Fénymásolás

Az intézeti könyvtár hallgatóknak fénymásolást nem vállal, de az egyetemen máshol található fénymásolóig a könyv, illetőleg folyóirat elvihető fénymásolás céljából. Előzőleg ezt a könyvtárosnál be kell jelenteni, s a hallgatói igazolványt vagy egyéb dokumentumot a fénymásolás idejére a könyvtárosnál le kell adni.

Nyitva tartás

Minden félév kezdetekor a szorgalmi és a vizsgaidőszakra vonatkozó nyitvatartási időt a könyvtár ajtájára kifüggesztjük. Az esetleges változásokat közben jelezzük.

Itt jelezzük továbbá, hogy az adott félévben a nyitvatartási időn kívül mikor biztosítunk könyvtári ügyeletet. A demonstrátori ügyelet alatt kölcsönözni nem lehet, a könyvtár csak helybenolvasásra használható.

A Magyar és Összehasonlító Irodalomtudományi Intézet könyvtárának használati szabályzata

Könyvtárunk a Debreceni Egyetem főépületének 3. emeletén, a 303-as teremben található.

A beiratkozás első része az egyetemi könyvtárban zajlik, majd az intézeti könyvtárban kiegészítjük az egyetemi könyvtárban felvett adatokat. A beiratkozás díjtalan és egy tanévre szól.

Beiratkozhat minden magyar szakos hallgató, akinek az előző félévről nincs tartozása.

Szolgáltatásaink: Az Egyetemi Könyvtárral azonos kölcsönzési rendszert használunk, ezért minden szolgáltatásunk igénybevételéhez szükséges a vonalkódos hallgatói igazolvány!

I. Kölcsönzés. A hallgatók 10 könyvet vihetnek el, 5 vagy 15 munkanapra, az adott dokumentum jellegétől, példányszámától, keresettségétől függően. Kölcsönzéseiket kétszer hosszabbíthatják meg. Fontos a határidők pontos betartása, mert ha valaki túllépi a kölcsönzési határidőt, akkor a kölcsönzési rendszer automatikusan felfüggeszti a további kölcsönzési lehetőséget.

Nem kölcsönözzük a folyóiratokat, a kötelező olvasmányok utolsó példányait, könyvritkaságokat, kézikönyveket, lexikonokat, szótárokat, bibliográfiákat!

Az elveszett vagy megrongált könyvek helyett csak tartalmában azonos művet tudunk elfogadni. Pénzbeli kártérítés nem lehetséges. Óvják könyveinket, ne írjanak bele, ne rongálják aláhúzásokkal!

Aki beiratkozik intézetünk könyvtárába, tudomásul veszi és elfogadja a számítógépes kölcsönzési rendszer és a könyvtár szabályzatát. Minden, az olvasójegyen kölcsönzött dokumentumért anyagi és büntetőjogi felelősséget vállal.

II. Helyen használat. Mindenki számára biztosítjuk a helyben olvasás lehetőségét. A könyvtár minden dokumentumát rendelkezésre bocsátjuk ilyen formában.

III. Fénymásolás. Könyvtárunkban nincs fénymásolási lehetőség, de a nem kölcsönözhető dokumentumokat is kiadjuk – egy hallgatói igazolvány ellenében – fénymásolás céljára, de csak a lehető legrövidebb időre.

IV. Bibliográfiai adatbázisok használata. Könyvtárunk állománya az Egyetemi Könyvtárral (DEENK) közös számítógépes katalógusban kereshető (OPAC). Ez könnyű, gyors és pontos tájékozódási lehetőséget jelent. Kérjük olvasóinkat, hogy mielőtt felkeresik könyvtárunkat, nézzék meg az OPAC-ban, hogy rendelkezünk-e a keresett művel, és valóban hozzáférhető-e.

Intézeti Könyvtárunkban több számítógépes adatbázis használható. Ajánljuk a Magyar Nemzeti Bibliográfiát és a Szabó Ervin Könyvtár bibliográfiáját. Használatukhoz szakszerű segítséget tudunk nyújtani. Kérésre más adatbázisok (EISZ, Digitális Irodalmi Akadémia, MEK stb.) bemutatását is vállaljuk!

Könyvtárosainknak nem feladata, hogy a hallgatók szakszerűtlenül megfogalmazott kéréseit hallva még külön elméleti bibliográfiai felvilágosítást is nyújtsanak! A hallgatók tiszteljék meg a könyvtárosokat és hallgatótársaikat azzal, hogy nem lassítják a kiszolgálást pontatlanul megfogalmazott kérésekkel!

Az Intézet oktatói és könyvtárosai közösen kérik a hallgatókat, hogy amikor dokumentumokat kérnek a könyvtárosoktól, *alkalmazzák a filológiai stúdiumon elsajátított könyvészeti ismereteket.*

Nyitvatartás

Szorgalmi időszakban: Hétfő–csütörtök: 9.00–15.30, Pénteken: 9.00–13.00

Vizsgaidőszakban: Hétfő–péntek: 9.00–13.00